

Titulus

facere. et quam materiam p[er]tinuare nature opan-
tis in maximū corpus excreuit. et aqua mollē
p[er]seueratē p[er]cussione sup[er] durū lapidē cabēdo ca-
uare. Hoc totū bonū efficit p[er]seuerantia in actibo
moralib[us]. multo efficacit[er] q[uam] natura i[n] naturalib[us]
rebo. Cecus a natiuitate a xpo illuminat[ur] cū cū
p[er]us ignoraret. p[er] phariseos p[er]minātes et blas-
phemātes p[er]stāter in p[er]fessione veritatis p[er]seue-
rauit Jo. ix. Exemplū d[icitur] Nicolao sene incōtinē
tissio. p[er] q[uod] andreas p[er]seuerā in oīone. obtinuit
ut p[er]tineret. Tercio p[er]seuerantia acq[ui]sita p[er] sua.
frequent[er] em̄ hō q[uod] d[icitur] multas acq[ui]sivit: ex
co: poe et negligētia eas p[er]bit. Nā l[et] p[er] d[icitur] h[ab]eat
q[uod] sit bon[us]. n[on] tū h[ab]et q[uod] sp[iritus] in bono p[er]sistat. Ad hoc
em̄ req[ui]rit[ur] g[ra]tuitū dei donū p[er]suantis hoīem in
bono vsq[ue] in finē vite. Cū em̄ libe[re] arbitriū de
se sp[iritus] sit o[mn]ibile. q[uod] d[icitur] uiuim[us] i[n] hac vita ut dictū
ē sup[er]. nō dā ei p[er] h[ab]itus d[icitur] etiā infusā. q[uod] se
imobil[iter] in bono statuāt. Un[de] d[icitur] Aug. in li. de
co: reptōe et g[ra]tia. q[uod] p[ri]mo hōi dātū ē. nō ut p[er]se-
ueraret: s[ed] ut p[er]seuerare poss[et]. Et hoc multoma-
gis verificat[ur] i[n] statu nature corrupte. Et sic p[er]
q[uod] ad p[er]seuerantē d[icitur] req[ui]rit[ur] p[er]seuerantia d[icitur]
tū. q[uod] negligētia et co: poe tollit. et d[icitur] in opa-
tione sp[iritus] virescē facit. Un[de] d[icitur] Aug. q[uod] p[er]seueran-
tia magnū donū dei ē. q[uod] cetera dei dona p[er]suā
Daniel p[ro]pter crudele regis dārij edictū. trinaz
o[mn]iōnē quā a[n]i[m]a dei faciebat. i. ter in die n[on] dimi-
sit: s[ed] p[er]stāter in his bonis q[uod] agere p[er]seuerat: p[er]
seuerauit Dan. vi. Exemplū etiā de sara vxore
thobie. Quarto p[er]seuerantia virtutes in bono
p[er]sumat. fm̄ em̄ apl[us] in. j. ad cor. in. ix. Multi q[ui]
in stabio currūt: s[ed] vn[us] accipit brauiū. q[uod] de p[er]
seuerantē ē intelligendū. fm̄ glo. Un[de] d[icitur] Grego.
in moral. Incassū bonū agit. si a[n]i[m]a vite termi-
nū desera. q[uod] et frustra velocit[er] currit. q[uod] p[er]s[er]p[er]
ad metā venerit: deficit. de pe. di. ij. Et Cris[ostomus]. di.
cit. Tolle p[er]seuerantia. nec obsequiū mercede h[ab]et.
nec b[ea]titudinē g[ra]tias. nec laudē fortitudo. Deniq[ue] n[on]
q[uod] inceperit: s[ed] q[uod] p[er]seuerauerit vsq[ue] in finē hic sal-
uus erit. Et igit[ur] (ut d[icitur] Bern.) singularis s[er]ua-
tūm regis. d[icitur] finis et p[er]sumatō. Et q[uod] tantū
bonū p[er] istā acquiri. ideo diabolus multū ei
insidiat[ur]. Un[de] d[icitur] Bern. in epl[is]. Scias diabo-
lū soli sp[iritus] p[er]seuerantie insidiari. quā solā d[icitur] m[er]ito
nouit coronari. Ergo stude p[er]seuerantie que sola
coronat. Et s[ic] s[er]uit deus Gen. ij. loq[ui]ns ab serpe
tem. Et tu quidē insidiaberis calcaneo ei. Per
calcaneū nanq[ue] intelligit[ur] extrema p[ar]te vite. cui
diabolus multū insidiat[ur]: s[ed] d[icitur] eius insidias p[er]
seuerantia eius caput p[er]terit. Complemētū g[ra]t[ie] et cō-
seruatō op[er]is n[on] op[er]is ē p[er]seuerantia. In lege iubet[ur]
in o[mn]i sacrificio cauda offerri Leuit. iij. Et ia-
cob filio suo ioseph tunicā fecit vsq[ue] ad talos:
totū corpus tegentē Gen. xlv. Et nota q[uod]
p[er]seuerantia ē d[icitur] sp[iritus] put importat p[ro]positum
p[er]sistēdi i[n] bono. nec desitēdi p[ro]pter aduersa vllō
t[em]p[or]e: s[ed] put importat ip[s]am actualē p[er]tinuatiōem
in bonis op[er]ib[us] vsq[ue] in finē vite. non p[er]tinet hoc
ad d[icitur] sp[iritus]alem. Et de hac dicit Aug[ustinus]. de pe.

Quartus

bi. iij. Si ex bono. Cur hoc ut hō finiat hāc vi-
tā anteq[uam] ex bono mutet[ur] in malū cu: aut illud
alijs donec alijs n[on] donec: ignorat. Id tū bonū
dei esse in bono p[er]seuerantia fm̄ scripturas fateā-
tur nobiscū. Et cur alijs de[us] alijs nō detur. sine
murmure aduersus deū dignē i[n]grare nobiscū
Titulus quartus de t[em]p[er]antia. Quid sit t[em]p[er]an-
tia. et circa quā materiam versat[ur]. Capi. j.

Dist hoc agendū ē de
temperantia. De qua
quor[um] videnda sūt. Et p[ri]mo q[uod]
sit. et circa quā materiam versat[ur]
Secūdo d[icitur] p[ri]mo eius i[n]tegralib[us]

scz verecūdia et honestate. Tercio de p[ri]mo sub-
iectiuis. s. abstinentia. sobrietate. et castitate.
Quarto de p[ri]mo potētiālib[us]. s. p[er]tinētia. māfue-
tudine. clementia. modestia. eu[er]pelia. studiōsi-
tate. et hūilitate. Ad p[ri]mi euētiā duo bre-
uiter sūt vidēda. s. de rōne approp[er]atōis h[ab]et noīa
t[em]p[er]antia ad sp[iritus]alem d[icitur]. et de ip[s]a materia seu
o[bi]e d[icitur]. Sciēdū ē igit[ur] q[uod] fm̄ p[er]seuerantia h[ab]et
mane locutōis. aliq[uod] noīa cōia restringit ad si-
gnādū ea solū. q[uod] sūt p[ri]cipua i[n] illa q[uod] sub tali
cōi signatōe p[er]tinēt. sic nomē vrbis q[uod] cōiter et
indr[um]ter s[ic]t[ur] quālibet ciuitatē. Anthonomati-
ce accipit[ur] p[er] ciuitate rome. Decim hoc g[ra]t[ie] nomē
t[em]p[er]antia dupl[iter] p[er]t accipi. Vno mō fm̄ cōitatem
sue significatōis. et sic t[em]p[er]antia n[on] ē d[icitur] sp[iritus]alis
s[ed] pot[est] generalis. Vel p[er]t d[icitur] p[er]t d[icitur] p[er]t d[icitur] o[mn]i
d[icitur]. fm̄ q[uod] quedā moderatō req[ui]rit[ur] i[n] q[ui]libet
d[icitur] moral[is]. Hoc em̄ importat nomē t[em]p[er]antia.
Sigt[ur] ei quādā t[em]p[er]ie quā rō ponit i[n] h[um]anis
op[er]atōib[us] et passionib[us]. Alio mō p[er]siderat q[uod] an-
thonomatice. fm̄ q[uod] s[ic]t[ur] moderatōem i[n] his q[uod]
h[ab]ent maxie hoīem allicē et a bono rōnis abducē
cuiusmōdi sūt delectatōes cibor[um] et venereor[um]. Et
hoc mō t[em]p[er]antia ē d[icitur] sp[iritus]alis. Et hoc af[ectus] fa-
cil[iter] appar[et] circa quā materiam existit. Dictū ē
em̄ sup[er]. q[uod] ad d[icitur] moralē p[er]tin[et] p[er]suare bonū
rōnis p[er] passionē ei[us] ordini repugnātes. Cōcu-
pie aut delectatōnū tact[us]. circa q[uod] t[em]p[er]antia p[er]
stitit: maxie s[ed] rōni repugnātes. Nā delectatō tā-
to ē vehemētior. quāto p[er]sequit[ur] op[er]atōem magis
p[er]naturalē. Maxie autē aialib[us] naturales sunt
op[er]atōes. q[uod] p[er]suat h[um]ana natura. hec af[ectus] p[er]
uatō p[er]siderat vel i[n] indiuiduo et hoc fit p[er] cibū
et potū. Vel i[n] specie. et hoc fit i[n] p[er]iuctōne ma-
ris et seie. Et id circa delectatōes et p[er]cupias re-
pugnātes. cibor[um] et potū ac etiam venereor[um] p[er]
h[ab]et cōsistē t[em]p[er]antia. Un[de] d[icitur] Aug. in li. de lib. ar.
T[em]p[er]antia ē affect[us] cohercēs et cohibēs appetitū
ab his rebo q[uod] turp[is] appetunt. Et Tulli[us] in. j.
reth. d[icitur]. T[em]p[er]antia ē rōnis i[n] libidinē atq[ue] alios
n[on] rectos animi ip[er]petus firma et moderata d[icitur]a
tio. Sacta iudith t[em]p[er]atissima fuit i[n] oī genere
t[em]p[er]antie. Nā sicut dicit Hiero. Ieiunjs erat p[er]
cta. lugubri habitu sordidabat. cilitiū h[ab]ens sup[er]
lūbos suos. secretū cubiculū i[n] sup[er]iorib[us] dom[us]
fecerat. ubi clausa manebat cum puellis suis.

Capitulum

Sicq; sua viduitate in secula puritate ducebat
Iudith. ix. Princeps oim vitiōz. dū videt abā
ad ymaginē dei factā pūbētia ornatū. tpancia
ppositū. caritate splēdīdū. pmos pntes tantis
bonis spoliavit ac pemit. de pe. di. ij.

De partibus tēperatiē in .§. j.

regalibz. Nota fm Tho. scda scde. q. cxiij. q.
alicui? tūctis cardinalis triplices ptes eē pnt.
scz intēgēs. subiectie. et potētiales. ¶ Partes
intēgēs alie? tūctis dicunt? pōtētes. qā necessa-
riū ē pcurrē ad tūctū. et fm hoc due sunt ptes
intēgēs tpancie. s. verēcūdia p quā aliq; refu-
git turpitudinē tpancie pūā. et honestas p quā
aliq; amat pulcritudinē tpancie. Nā intē tū-
ctes pūctue tpancia vēdicat sibi quēdā tēcorē. et
vitia tpancie maxie turpitudinē hnt. Partes
aut subiectie h? tūctis sūt spēs ei?. Oportet aē
diuersificare spēs tūctū fm diuersitatē mate-
rie vel obiecti. Est aut tpancia circa delectatō-
nes tactus. q diuidit in duo genera. Nā qbz
ordinant ad nutrimentū. et in his qū ad cibū
ē abstinentia. qū ad potū ē sobrietas. Quedaz
ordinant ad vim generatiuā. et in his qū ad de-
lectatōem pncipalē ipsius cōiter ē castitas. qū
ad delectatōes q sūt tactu et osculis et āplexibz
et h? ē pudētia. ¶ Partes potētiales tūctis di-
cunt? tūctes secūbarie. q modū quē pncipalis
tūctus obfuit circa aliquā materiā. ille obfuit
in quibz alijs materijs. in qbz nō ē ita diffi-
cile. Pertinet aut ad tpanciā moderari delecta-
tōnes tactus. qz difficilē ē moderari. Et qūcūq;
tūctus moderatōez aliquā opat in aliq; materia.
et refrenatōem appetit in aliq; tēctis. pone-
ps potētiales tpancie. sic tūctus ei adiūcta. Qd
ptingit triplr. Uno mō ī interioribz motibz ani-
mi. Alio mō in exterioribz motibz et actibz cor-
poris. Tertio mō ex interioribz rebz. ¶ Pref mo-
tū aut pūctie quē moderat et refrenat tpancia
tres mot? iueniūt in aia. tēctes in aliq; d. Pri-
m? ē mot? volūtatis pmo ex ipetu passiōis. et
hūc modū refrenat pntētia. ex q fit vt licet hō
imoderat? pūctias patiat. n tū volūtas vincit
s resistit. Ali? mot? interior in aliq; tēctis ē
mot? spēi et audacie q ipaz psequit. Et hūc mo-
tū moderat seu ffrēnat hūilitas. Tertio mot? ē
ire tēctis in vindictā. quā ffrēnat māsuetudo
siue clemētia. Circa aē mot? corporales modera-
tōem et refrenatōez facit modestia. quā andro-
cus in tria diuidit. Ab qz pūct pntz discernē
qz sit faciēdū. et qz dimitte dū. et qz qz ordie agē
dū. et hoc firmē pūct. Et qū ad hoc pōit bo-
nā ordinatōez. Alio ē. q hō in eo qd agit decen-
tiā obfuet. et qū ad hoc ponit ornatū. Tertio ē
in colloquijs amicor et qbuscūq; alijs. et qū
ad hoc ponit austeritas. ¶ Circa extēriora hō
duplex moderatō ē abhibēda. Primo quide vt
supflua nō reqrant. et qū ad hoc ponit a ma-
crobio pūctas et ab andronico p se sufficientia.
Secūda vt n nimis exqūta reqrat et qū ad
hoc ponit macrobius moderatōem. andronic?

Primum

sufficientiā. Et hic cū tull? nō ponat in retho.
sua ptes tpancie nisi pntētia. clementiam. et
modestiam. pphendit ipse sub modestia oia illa q
pntēt ad moderatōem corporaliū motuū et rerū
exteriorū. et etiā moderatōem spēi. i. hūilitatē.

De verēcūdia quē ē pars .§. ij.

intēgēs tpancie. qd sit et qz et vt sit tūctus. Est
aut verēcūdia fm pūct in. iij. eth. timor inglo-
riatōis. Scdm Dama. aē ē timor ī turpi actu
vel de turpi ppetrato. Pro c? declaratōe sciēdū
fm Tho. scda scde. q. cxiij. q. tior? pte ē de ma-
lo arduo. qd difficile vitat. Est aē duplex tur-
pitudō. Una vitiosa. q scz pūct in deformitate
act? volūtarij. Et hec pte loqnto n hz rōem ma-
li ardui. Qd ei in sola hoīs volūtate pūct. nō
vitē ē arduū et sup hoīs pte eleuatū. Et pte
hoc n apphēdit sub rōne tūctis. Et hūc pte i
ij. reth. q. hōz malor n ē tior. Alia ē turpitu-
dō qū penalis. q pūct in vitupatōe alie. sicut
qū claritas glie pūct in honoratōe alie. Et
qz h? vituperiū hz rōem ardui tūctis. sic honor
h? rōne ardui boni. Verēcūdia q ē tior ē pūctis
pūct et pūct pūct vitupium seu obprobriū
Et qz vituperiū debet vitio sic honor tūctis. id
ex pnti verēcūdia pūct turpitudinē defectuo-
sā. Dupl? aē pūct verēcūdia culpā. Uno mō
qz ex verēcūdia hō tēct agē turpia. i. vitiosa
pūct tior? īproperij. Alio mō vt hō in turpibz
agit vitet publicos pūct. pūct tior? vituperij
hōz pūct fm greg. nazan. pūct ad erubescē-
tiā. secūdu ad verēcūdiā. ¶ Quia igit verēcū-
dia pte pūct ingratōez fm qd debet culpe q ē
defect? volūtarij. Qd de obprobrijs d pūct
q iherū alie pūct tūct. tūctus n curat s pūct
pūct. qz idigne sibi irrogat. sic legitur de aplis
Act. v. qz ibat gaudētes a ptractu pūct. Ex
impūct aē tūctis pūct q aliq; verēcūct d
obprobrijs q sibi iherū pūct tūct. Qz verēcū-
dant hoīs de paupate. tūctitate. sicut ut. et
h? pūct ex hoc. qz sic honor q debet tūcti hz
quāda excellētiā. ita vitupium qd pte debet cul-
pe. respicit aliq; defectū ad min? fm opinio-
nē hoīm. De opibz tūctis in se pūcteratis. nō ē
verēcūdia: s pūct pūct pūct. q aliq; de h? ve-
recūctē. vel inqūct hūct vt vitiosa fm opi.
aliq; pūct. vel inqūct hō refugit ī opibz tūctis notā
de pūctē vel simulatōe. Qz de maioribz malis
hoīs nimis verēcūctē. aliq; pūct vel qz illa
maiora hnt min? de rōne turpitudis. sic vitia
carnalia magis spalia. Tel qz in qbz excessu
tpal boni se hnt. sic verēcūct hoīs magis de
tiorē q audacia. et furtu magis q rapina. et h?

Est aut verēcūdia tūctus. §. iij.

sumēdo large nomē tūctis put. s. tūctus dū oē qd
ē bonū laudabile ī hūanis actibz vel passiōibz
Et sic verēcūdia ē tūctus. qz qd laudabil? passio
di. lxxxvj. n satis. hūc Amb. q verēcūdia in ge-
nuos pūct naturales. Sumēdo aē tūct pte. sic
non ē tūctus. Nā tūctus ē quēda pūctio vt dicitur

Titulus

ij. phicoz. Et id eo illud quod repugnat perfecti. etiam si sit bonum: deficit a ratione virtutis. Verecundia autem deficit a perfectione. quia est timor alicuius turpis. quod si est ex probabile. Sicut autem spes est de bono possibile. li et arduo. ita et timor est de malo possibili et arduo. Ille autem qui est perfectus secundum habitum virtutis. non apprehendit aliquid ex probabile et turpe ad faciendum ut possibile et arduum. id est difficile ad vitandum neque actu facit aliquid turpe. unde obprobrium timeat et sic ipse non est virtus. quod etiam dicit philosophus in. iij. ethicorum. Quis autem persistat in medio secundum rationem verecundia non tamen est habitus electus? quod requiritur ad rationem virtutis sed est passio ut dicitur. Et quia virtus quod pertinet ad impetantiam: maxime habet turpitudinem vel etiam exprobatorem. cum per ea magis affilemur brutis animalibus. Tunc verecundia quod est timor de turpi: magis respicit impetantiam quam alias virtutes. id est ratione motui. Potest tamen pertinere ad alias virtutes. in quantum virtus eius opposita sunt turpia. Fovet autem verecundia honestatem: remouendo quod sunt honestati contraria. non ita quod pertingat ad perfectam rationem honestatis. Sic autem eam describit Ambrosius in li. de officiis. Verecundia socia et familiaris est mentis placiditati per uiam fugitans ab omni luxu aliena. Sobrietatem diligit. honestatem fouet. et decorum requirit. Publicanus dicitur per se ita verecundabatur. quod non audebat oculos ab celis leuare. et templo appropinquare. Lu. xviij. Domina quod iniecit oculos in Ioseph inuerecunda valde fuit inuitas eius de adulterio. E contra Ioseph inuerecundus et elegans forme. facie verecunda. potius permisit se incarcerationi quam assidue malo. Signa virtuosae verecundie ostenderunt magis filij noe duo. scilicet sem et iaphet. quando aueris faciebus posuerunt pallium super noe nudatum in tabernaculo timore prius verecundie. Dicit Ambrosius. Verecundia ingenuos probat natales. bi. lxxv. non satis. Unde dicitur ibi de origine maria quod erat verecunda simplicitate. Et d. b. bern. legitur quod erat verecundus super modum. Ita autem est utilis quod dicit Augustinus. Sit digna uenia quod erubescit per christum. id est confitendo verecundie peccatum suum. de pe. bi. v.

Verecundatur autem homini. §. iij. nes maxime secundum philosophum i. ij. ethicorum. coram virtuosis sapientibus. prout familiaribus et palatibus virtus de defectibus magis coram alijs. R. d. b. est secundum Theophrastum. ubi super. quod cum vituperium opponatur honori. sic honor importat testimonium quoddam de excellentia alicuius. et principue quod est secundum virtutem. ita obprobrium est timor de verecundia: importat testimonium quoddam ex defectu alicuius. principue quod est secundum culpam. Et id quod testimonium alicuius reputatur maioris potestatis: tam magis ab eo verecundamur. Potest autem testimonium alicuius potestatis maioris reputari tripliciter. Uno modo propter certitudinem veritatis procedentem ex rectitudine iudicij. Sic per de sapientibus et virtuosos a quibus bonum magis desiderat honorari. et magis ab eis verecundabatur. Unde a pueris et bestijs nullum verecundabatur propter defectum iudicij recti qui est in eis. Secundo modo propter certitudinem proueniens ex cognitione quam perculari eorum de quibus est testimonium. quod unusquisque bonum iudicat quod cognoscit. Et sic magis verecundatur

Quartus

mur a personis proutis quod magis facta nostra possiderant. A peregrinis autem et omnino ignotis ab quibus facta nostra non proueniunt: nullo modo verecundamur. Tertio modo est testimonium alicuius magni potestatis ex effectu. id est propter inuicem vel nocumem ab eo proueniens. et id desiderant homines magis honorari ab his qui prout inuicem. et magis verecundantur ab his qui prout nocem. Et in est quantum ad aliquid magis verecundamur a personis magis proutis cum quibus sumus sp. proutati. qui ex hoc nobis proueniat proutum detrimentum obprobrij. Quod autem proueniat a peregrinis et transiuntibus cito transiit. Sic etiam magis verecundamur a palatibus virtuosorum et irrisoribus. et fabularum fictoribus. propter nocumem in proueniens. quod est diffamatio apud multos. Apud illos etiam in quibus nihil mali fecimus. verecundamur propter nocumem tunc sequens. quia per hoc amittimus bonam opinionem quam de nobis habent. Ab illis a quibus aliquid de nouo postulamus. vel quod volumus primo esse amici: magis verecundamur propter nocumem inde proueniens. id est impedimentum implende petitionis et amicitie assumende. A filijs nobis in malum verecundamur eos cognoscendo quod non estimamus quod defectum nostrum apprehendat ut ipse.

Erubescencia non inuenitur. §. iij. tur in perfectione virtuosorum. ut in. iij. ethicorum. Nec in obstinatis proutatis in perfectione. secundum illud Diere. iij. Pro meretricis facta est tibi erubescencia nescisti. R. d. b. est secundum Theophrastum. ubi super. quod cum verecundia (ut dicitur) sit timor turpitudinis. quod aliquid malum non timeatur potest pertingere. Vel quod illud non estimatur ut malum. aut quod non estimatur ut possibile vel difficile evitari. Et secundum hoc verecundia deficit i aliquid dupliciter. Elno modo quod ea quod sunt erubescibilia. non apprehendunt ut turpia. Et hoc modo et ratio caret verecundia i peccatis proutatis. quod sua peccata non displicent: sed magis de eis gloriatur. Alio modo quod non apprehendat turpitudinem ut possibile sibi vel qui non facile evitabile. Et hoc modo senes et studiosi verecundia caret. Sunt tamen sic dispositi. ut si in eis est aliquid turpe. de hoc verecundantur. et sic defectus verecundie reperitur in pessimis et optimis: sed ex causa diuersa. Inuenitur etiam in his qui mediocriter se habent secundum quod est in eis aliquid de amore boni. et tamen non sunt totaliter imunes a malo. Et quod ut dicitur. iij. ethicorum. vitanda sunt a virtuosos non solum quod sunt mala secundum veritatem: sed etiam secundum opinionem. secundum illud apostolus. i. ad thess. v. Ab omni specie mala abstinete vos. Tunc enim caueat ab his qui sunt sibi virtuosos. de quibus etiam homines erubescunt et non solum de ipsis virtutibus. Est tamen in perfectione aliquis motus verecundie proueniens ratione. sic et ceterarum passionum. Nec dicitur per impetantiam. qui intras eentiam eius sed qui dispositione se habent ad eam. Unde Ambrosius dicit. quod verecundia facit prima subacta impetantie in quantum sed incurrit horrorem turpitudinis.

Nota quod verecundia de quibus. §. v. busda est vitanda. de quibusda est posterganda. de quibusda est moteranda. et de quibusda est procuranda. Et primo quantum ad bona facienda. Nam dimittit facere bonum propter verecundiam ne irideantur ab hominibus: peccatum est. Unde ipse Mat. Si quis me erubuerit et meos semo.

Capitulum

nes seruare. vel annūciare. vel bīscere. hunc fili' hoīs erubescet cū venerit in maiestate sua. Et sūtr erubescē repēdē crīmīa qñ repēdē dñt. Un nathan n̄ erubuit repēdē regē dō d' adulterio. nec iohēs bap. herobē de incestu. Un 7 saias nō dimisit pp̄ verecūdiā ad suandū mābatū sibi a deo factū qñ iret nudus p trien. niū p ciuitatē. cū tñ eēt de semie regio. Dic tñ latet anguis in herba vñ caute ambulādū. Nā quibā sub specie mortificatiōis. vocātes se spūa les: nudos se offerūt aspectui alioz: sine cā or. gēti. addētes 7 alia turpia. et si n̄ p mixtiōē ut sic mortificēt se: s3 utiqz aīas mortificāt. qz b' mortale ē. nisi essent certi de reuelatiōe dei eis sup hec facta. qd n̄ legī in nouo testō. Et pmi pntes post pccm fecerūt erubescētes perizoma ta. 7 de addidit tunicas pelliceas ad honestatē. **¶** Secūda verecūdia ē postergēda. i. n̄ curāda cū. s. ē de his q n̄ sūt pccā. ut de paupate. de il. legitimatiōe. sterilitate 7 b'. Un Erif. Nūq de vitijs pntū erubescam? s3 illud vnū qram? sp amplectamur ōtūt. di. luj. nūq. Et Amb. Du bor ē femis nuptia: pmiā n̄ bfe. i. filios. quibz hec ē sola cā nubēdi. xxxij. q. ij. vbi glo. sola. i. pcpua cā. Si tñ p eas n̄ stat qñ hēant erube. scē. Dic nec zacharias 7 elizabeth. **¶** Tertia ē moderāda videlz de pccis pmissis. Nā dz qe eru. bescē. et pncipit pfectu offēse dei. S3 n̄ tantū ut p hoc amittat pfectionē vel intet despatōz. Un Aug. Cauet pccor ne verecūdia ductus diuidat pfectionē. s. dicēdo diuersa diuersi. hoc em̄ ē ad ypocrisi tendē et sp venia carē. de pe. di. v. pideret. D3 q eā tpare. qz i se bona ē pfe. sio 7 utilis Amb. Nō bz qd erubescat cui pccm dimissū ē. s. p pniām. de pe. di. i. **¶** Quarta ē p. curāda. s. cū bō tēptat de pccō: dz psterare ob. p. obriū qd ei tñ sequit corā dō 7 mūdo. Et hoc multū reēbit hoies pcpue iuuenes. n̄ min' qz dei tior. pā. Tota die verecūdia mea p me ē qē. ut fecit iulāna. Sūtr de pmissis dz erubescē. ut sic magis incitē ad bonū. Un Amb. Scēi qui psumare piū certamē gestiūt. 7 currē cursū sa. lutis. si fortasse ut hoies currūt. nature magis 7 fragilitatē. qz peccādi libidie. ad currēdū for. tius 7 actiores resurgūt: pudoris stimlo maio. ra repantes certāia. de pe. di. ij. ille rex. Et etiā p. sideratis ōtūtio alioz. Un ysaias. Erubescē sibi ait mare. i. sm gre. vīta seclariū aliqñ in. bucit erubescētiā spūalibz et religiosiis. pside. rata negligentia eoz.

De quibus debet homo. §. vi.

erubescē sm ōtūtē ponit ea sapiēs Ecclī. xij. di. cēs. Erubescē a pte et mte de fornicatiōe. A pfi. te. i. pte de mēdatio. A pncipe d' delicto. A sy. nagoga 7 plebe de iūqtate. A sctio 7 aico. de iū. sticia. de furto. de ōtate dei 7 testio. de discubitu in panibz. Ab obfuscatōe dati et accepti. A sa. lutatibz de silētio. Ab aspectu mulieris forni. carie. Ab auersioe vult' pgnati. Ab auerēdo pte 7 n̄ resistēdo. A respectu mlieris alieni vizi

Primum

Ab amicis de smōibz iproprij. Ab ipropatōe. dati. Erubescāt et reuerent oēs inimici mei. p. ūbant 7 erubescāt valde velocit' ait ps. In. mīci nri sūt sēsus extēriores 7 intēriores q ad. uersāf spūi in suis inclinatiōibz. ut cōcupiscibil' et irascibil' in qbo mor' sūt oīm passionū. S3 in. pnia erubescūt 7 p. ūdunt. de malis pmissis. **¶** Prio g dz qe erubescē de fornicatiōe. q p. ūben. dit oēm luxuriā. p3 p se q nullū pccm iduē hoī. tātū ruborē sic luxuria. C' rō pte eē. qz ē viliss. moz mēbroz q magis erubescit ōndere q oīa. alia. 7 qz p eā nō solū aīa: s3 et corp' maculat. 7 qz mlier turpiē vēdit. dat ei aīam suā dīat olo. 7 corp' hoī p tribu nūmis qd n̄ facēt de suis su. tularibz. Et mltomagis de vitō 3 naturā bz eru. bescē. cū agat qd bestie cauēt. 7 alē faciat se al. teri' feminā. A pte 7 mte dīc vel pntibz carna. libz. Vel a deo pte 7 mte ecclīa. Si ei filia alic' diuitis erubescē dz repta in fornicatiōe. eo q p. poterat honorabl' eaz maritare. quātomagis aīa filia dei dz erubescē de tāto pte. q pte eā ho. noratissimē maritare. siue xpo p abstinentiā. siue viro p honorabile piūgiū ab eo institutū. A mte etiā ecclīa dz erubescē in p. ūssioe. n̄ tñ tātū qz n̄ p. ūteat pccm suū. qz mala 7 pessia es3 illa ve. recūdia. **¶** Secūdo dz erubescē de mendatiō. qz potior est fur. qz assiduitas viri mēbacia. ut bī. Ecclī. x. Et qz mētiēs n̄ fuit fidē. quā vult tñ sibi suari. 7 fallit eū q p. ūdit in eo. Et cū dicit veritatē et iurātō n̄ credib' ei. Et licz corā oībz de mēdatō cū repit i eo debeat erubescē. p. mari. me tñ corā p. ūdēte 7 p. ūte. qz pte eū p. ūire 7 nū. qz de eo p. ūdē ut iūgat aliqz: tūmēs ne decipiat. A deo at p. ūdēte sup oēs dz erubescē d' mēdatō n̄ suātē p. ūssioēs i baptismo. p. ūssit em̄ abre. nuntiare diabolo 7 pōpis ei' et eas ipse sequit. **¶** Tertio dz erubescē de delicto. i. pigritia negli. gētia deī. Turpissia iactura ē q p negligētiāz fit. A pncipe at dīc. qz pncipi siue deo siue hoī mltū displicz pigritia sui. sic velocitas i opibz mltū ei placz. puer. xij. Vidisti hoīem velocē in ope suo. corā rēgibz stabit 7 erit an̄ i g. biles. i negligētes. A deo pncipe utiqz erubescēdū ē. q cūcta adduc3 i iudiciū. 7 monitū a tpe negligēē expēsu multū nō f. māebit. Male dicit' oīs q op' dei facit negligēē: dīc dīere. **¶** Quarto erube. scēdū ē de iniqtate a synagoga 7 plebe. Et de eo qd iniq sibi appropat. qd cōc ē ōmibz. ut faciūt vsurarij. q tps eq̄l' oībz cōc: volūt eē p. ūriū suū. Antiq' oēs vsurarij vitabant sic excoicati. et erāt i mag' p. ūssioe ut vix auderēt corā alijs cō. parere. S3 7 nūc māifesti vsurarij satis etiā sē in abhōatiōem. 7 ut viderēt talē erubescētiā. non māifeste: s3 occulte 7 p fraudes p. ūt' mercatorū 7 alioz sūt pleni vsuris. 7 deo occultare n̄ pnt. vñ dñt magis erubescē. Auarī eē. cū accepint habūdātiā tpaliū ad distribuēdū paupibz. nō ad sibi f. tinēdū: deberēt erubescē. qz detinēt res paupm. vñ xpc lu. xvj. Facite vob aīcos. s. pau. pes d' māmōa iūqtatis. i. diuitijs seqlr distribu. tis: s3 iusto dei iudiciō. **¶** Quāto erube. ē d' iūsti.

Titulus

cia a sotoꝝ ꝛ amico. q̄ ꝓmittit̃ in vendēto ꝛ emē
do et alijs ꝓctibꝫ. d̄cipiēdo tñ in ꝓtio vel q̄litate
ꝓua rep. ¶ **¶** Vel in mēsuris et ponderibꝫ. vel suba
re mixta et h̄. Et certe q̄ amicus ꝛ sotiꝝ in h̄
cōfidaꝛ in amico et sotoꝝ ne decipiaꝛ. multū hꝫ
erubescē de fraude ꝓmissa ꝛ iniusticia. Unde in
puer. **¶** Ne moliaꝛis amico tuo malū. cū ille ha
beat fidutiā in te. **¶** Hꝫ hodie nōsolū sotiū d̄cipe
q̄rē si possz: sꝫ ꝓm̄o ꝛ fr̄es. Et iō bñ d̄ loiere.
¶ Anusqꝫ ab amico tuo caueat. et in oī f̄ie suo
nō hēat fidutiā. qz oīs s̄i sup̄lātans. ¶ **¶** Sexto
erubescendū ē de furto **¶** Thob. ij. Nō licz nobis
ꝓmetere de furto aut ꝓtingē. Nō ꝓt alicui dici
maior: iniuriā q̄ dicē q̄ sit fur et latro. Nec ali
q̄s patiꝫ sibi dici talē iniuriā. qz f̄putat sibi ad
nimiā verecūdiā. q̄ t̄lis extimeꝫ a quoq̄. qz t̄le
vitiū n̄ solz ē nisi ꝓsonaz vilissimaz. **¶** Hꝫ mix
ē ꝛ abusus magna. qꝫ ꝓuis reus furatis idicē
ꝓsonis popularibꝫ magna pena suspēdij. et in
magna erubescētia. et dñis ꝛ magnatibꝫ q̄ ꝓe
dāt: maximā subam sibi subiectis ꝫ diuersas
vias sit glā et laus. ¶ **¶** Septio erubescendū ē de
veritate dei et testioio. i. de veritate quā deus
docuit. eoꝝ q̄ sūt fidei ꝛ bonoꝝ moꝝ. quā veri
tate tot testioijs doctoꝝ ꝛ miraculoy ꝓfirma
uit. ꝛ tñ multo vident̃ habitare vel n̄ credē. q̄rē
tes vidē noua miracula. q̄i narrata in scriptu
ris n̄ sint vera: dicētes cū iudeis. **¶** Agꝫ volumꝫ
a te signū vidē. q̄ etiā si ꝓtingerēt male interp̄ta
rēt̃. **¶** Credūt hoīes de facili fablis poetaz. histo
rijs gētiliū auctorū. incātatibꝫ demonū. q̄ sūt
plena fallacijs. q̄ nō credūt veritati a deo reue
late in scripturis. ¶ **¶** Vel etiā erubescendū. q̄ docto
res ꝛ ꝓdicatores erubescūt Scripturas sac̄s do
cere ꝛ ꝓdicare. ꝛ potiꝫ doctrinis gētiliū docent̃.
¶ Hꝫ dicit xꝓc. Qui me erubuerit ꝛ meos f̄mōes
s̄. ꝓdicare: filius hoīs. i. xꝓc hūc erubescet corā
ꝓre meo **¶** Lu. ix. ¶ **¶** Octauo erubescendū ē d̄ disci
bitu in panibꝫ. i. ab f̄am. **¶** Hꝫs inboneste ꝛ in
decēte ē hꝫ in ꝓmedito ꝓcipue iuitat̃ ab alijs.
¶ Vel si ab mēsa aliaꝫ ꝓmedit̃. q̄z tractatū ē de
ceptōni parat. sic iudas q̄ dñm ꝓdidit. ¶ **¶** Unde
xit xꝓc. Qui intingat meū manū in catinū hic
me trahet. **¶** Sp̄ual̄r aut ab mēsa dñi discūbūt
q̄ sumūt sac̄m eukazistie panē celestē. ꝛ postea
ei ꝓtemelias inferūt. vel viuētes de primonio
crucifixi: n̄ recoḡscūt bñficia a deo. **¶** Hꝫ increas
tatus ait moyses de his ē dilect̃ et recalcituit.
dereligit deus factorē suū **¶** Deut. xxxij. ¶ **¶** Nono
erubescendū ē de obfuscatē dati ꝛ accepti. Ma
tū obfuscat. q̄ cuz tristitia bat **¶** Eccl̄i. xxv. In
oī dato hilarē fac vultū tuū. Datū obfuscat. q̄
cū dilatoē bat. puez. iij. Ne dicas amico tuo va
te et reuertē. cras enī habo tibi. cū statī possis
bare. Datū obfuscat q̄ illud extollit. **¶** Potiꝫ enī
q̄s debet diminuerē donū. i. dicē esse ꝓuū. ille q̄
bat: q̄ illud extollere. ¶ **¶** Tñ dicit Jacob esau. Si
inueni grām in ꝓspectu tuo. accipe munuscu
lū de manu mea **¶** Gen. xxxij. Acceptus aut ob
fuscat. qui d̄ bñficio ē ingratus. ip̄m attenuādū

Quartus

vel obliuio traditio Catho. Eriqum munus cu
 dat tibi paup amice accipito placide. ⁊ illō lau
 dare memēto. ¶ Decio erubescendū ē de silentio
 a salutatio. qd hz locū i duobz casibz. qñ. s. ali
 qd salutaf ⁊ n̄ vult reddē salutes illi cū supbie
 vel obij Eccl̄i. xxi. Amicū salutare n̄ p̄fubatis
 ⁊ a facie ei n̄ tō abscōdas. Catho. Saluta li
 bēter. ¶ Et qñ hoc agit er qdā rusticitate. Nec
 ē p̄ qd dñs ait Lu. x. Nemine p viā salutaueris.
 Per hoc emi p̄hibet p̄lixitas vel curiositas
 salutatis. vel poti⁹ adulatō in p̄dicatōibz sig
 tis i aplis quibz loquebat. ¶ De emi salutare de
 se sit bonū p3. qd ipe dñs dixit Mat. x. Intrātes
 domū salutate eū. d. par huc de mui. ¶ Undeci
 mo erubescendū ē ab aspectu mulieris fornicariae.
 qz fm Aug. Impudic⁹ oculus i publici cor
 dia ē nūctius. Quinimo n̄ solū ab aspectu mu
 lieris luxuriose caedū ē ⁊ erubescendū. ppter
 act⁹ et gest⁹ eius iactātes ab lasciuā sine rubo
 re. fm illō Iere. Frōs meretricis facta ē tibi
 erubescē nescitis. Sz ap̄ malū exēpluz insup
 ab aspectu mulieris quāticūqz honeste. Nā vt
 ait greg. in. xxi. li. moral. Qcūlibet vtrū mēs
 polleat. q̄talibet gūitate vigeat. carnales tñ sē
 fus. puerile qdā ex tēri⁹ p̄strepūt. ⁊ nisi interi
 oris gūitatis pudore. ⁊ q̄ iuuenili qdā vige
 re refrenēt. ab fluxa queqz i leuia mētē enezue
 trahunt. Uñ Job ait de se. Depigi feb⁹ cū oculis
 meis. vt n̄ cogitarē qdē de gūine. p̄p̄ aspectū ei
 incautū itat cogitātū turpis in mētē. ¶ Duo
 decio erubescendū ē ab auerisōe vult⁹ pgnatis. s.
 nō subueniēdo pgnatis. i. p̄āguine i nēcitate.
 j. ab Thimo. iij. Si qd suoz ⁊ maxie dome
 sticoz curā n̄ hz. sibi negauit. i. fidelitatē natu
 ralē qd hoc dicat Amb. in li. de offi. Priores se
 minis tui n̄ despicias: si illos egē p̄gcas. Meli⁹
 ē emi vt ipe subuenias tuis. qd potior ē ab alijs
 sūptus p̄scē nēcitatis. n̄ tñ vt illos diuites fa
 cias. bi. lxxvii. nō satis. De Greg. legi ē q nobi
 libo sz pauperibz mittebat cibos de mēsa sua.
 vt min⁹ erubescerēt. ¶ Decio tertio erubescen
 dū ē ab auerēdo p̄tem ⁊ n̄ restituēdo. Sic ho
 norabile ē dare. sic erubescibile ē auferre. ⁊ nō
 min⁹ p̄culosū n̄ reddere. Cōiter detinēt alic
 na. poti⁹ volūt suspendi ut latrones in patibulo
 inferni. q̄ restituere ⁊ liberari vt verificetur
 in eis illō Iere. Cōfusione nō sūt p̄fusi. ⁊ eru
 bescere nescierūt. ¶ Decio quarto erubescendū
 ē ab aspectu mulieris alic⁹ viri. Iste aspectus
 fuit dō occasio abuterij. Uñ Gre. i. xxi. mora.
 Glade nāqz ē qd caro de orisuz ēbit. ⁊ semel spēs
 forme corbi p oculos alligata. vir magni lucta
 minis manu soluit. Ne q̄ quēdā lubrica in cogi
 tatōne versēm⁹. p̄uitēdū nob est. qz intueri n̄
 debet. qd nō licet p̄cipisci. Qñ emi eua lignus
 vetitū p̄tigisset. nisi pus asperis. ¶ Decio q̄n
 to erubescendū ē ab amicis de smōibz i p̄p̄erij
 Et si amic⁹ d3 arguē amicu. n̄ tñ cū i p̄p̄erio
 Et si Tulli⁹ in li. de amicitia. Monē q monet est
 officiū vere amicitie. ita tñ q̄ abulatōne carēat

Capitulum

admonitio. et contumelia careat obiurgatio.

Decimosextus erubescendū ē ab impropatōe dati. Imitari enī dī q̄ dat aliq̄d deū. q̄ dat oībo affluētē et nō impropat. S; de fatuo dī Ecclī. yr. Erigua dabit et multa impropat. Qui aī n̄ erubescit mala facit ē sicut equus sine freno. Multos reficit a malo pudor mūdi q̄s n̄ reficēt timor vel amor dei. et quocūq; q̄s recebat vl' re trabat a malo: bonū ē. S; dīc Anf. in li. de si militudinib; q̄ diabol' cū tēptat de malo, oīm erubescētiā tollit de mēte: s; ipō ppetrato tāta erubescētiā anponit. ne pēm pfitat. q̄ apparet q̄ nō possit tolerare illā verēcūdiā. et iō ta ceat. **Uñ Bernh.** Omnia infania hoīm. putet fortis pēpōr abstergere. et nō putet p̄rabere.

De honestate que ē pars. §. vij.

Prantie. Prio sciēdū ē. q̄ honestas ē idē cū v̄tute. **Uñ Tull' in. j. de offi.** diuidit honestatē in q̄ tuor: v̄tutes p̄ncipales. sic ipa v̄t' diuidit. Prio c' declaratōe nō. fm tho. scda scde. q. c. lvi. q̄ honestas dīc q̄ honoris stat'. ut dīc **Isidor' in lib. etimol.** **Uñ** ex hoc videt aliq̄d dici honestuz. qd ē honore dignū. honor autē debet excellētie. Est enī quedā p̄statō seu testioniū de excellētia alie'. Excellētia autē hoīs maxie p̄steraf fm v̄tutē. q̄ ē depositō p̄fecti ad optimū. et ideo honestas in idē referē cū v̄tute. Sic aī p̄ncipalis v̄tus p̄stet iī tēriori electōe. ut dī. viij. eth. ita honestas radicalit' p̄stet iī tēriori electōe s; signatē in exteriori p̄uersatōe. Interior enī electō n̄ innotescit hoī nisi p̄ exteriores act'. et iō exterior p̄uersatō h; rōnez honesti. fm qd ē dīmōstratiā tērioris rectitudinis. Et sic dīc apls. j. ab corin. xiiij. Oīa honeste et fm ordinē fiāt i vob'. Et adamāti'. Lenta qdē v̄t' et p̄cūctatrix aī iudicat q̄ incipit. qd decōr. qd honestū sit: iniqtas oīa p̄cipitat. de pe. bi. iij. inf. bec. **Uñ** q̄ v̄tis honor dbeat n̄ solū v̄tuti: s; etiā deo et sc̄tis p̄p̄ b̄tudinē. et nobilitas. diuinitie. potētia. et h' **Tñ** q̄ deus et b̄tutō n̄ sūt nob̄ ita nota p̄ experientia. sicut v̄tutes. fm q̄a q̄tūdie opamur. iō v̄tus magis sibi v̄dicat nomē hōesti. Alia v̄o q̄ sūt infra v̄tutē. ut potētia. diuinitie. et h'. honoranē inq̄tū coadiuuāt ad opatōem v̄tutis. S; fm veritatē solus bon' ē honorābus. Bon' aī ē q̄s fm v̄tutē. **Uñ** sciēdū. q̄ cū dīc Tull' in retbo. honestū ē qd p̄p̄ se appetit: intelligēduz ē sane. Prio c' declaratōe dīc p̄p̄ i. j. eth. q̄ eoz. q̄ p̄p̄ se appetunt. aliq̄ appetūt solū p̄pter se. et nūq̄ p̄pter aliud. sic felicitas q̄ ē vltimus finis. aliq̄ appetūt et p̄pter se et p̄pter aliud. p̄p̄ se quidē inq̄tum h̄nt in se aliquā rōnem bonitatis. et si nihil aliud boni p̄ ea nobis accidet: p̄pter aliud aī sūt appetibilia. inq̄tum p̄ducūt nos in aliq̄d bonū p̄fectū. et hoc modo v̄tutes p̄pter se sunt appetitiui. et p̄ p̄p̄s honestas.

De decore seu pulcritudine. §. viij.

Dine spūali q̄ ē eadē cū honestate. **Uñ** cū apls dīc. j. ab corin. xij. honesta n̄s nullius egent.

Primum

appellat honesta membra pulcra. sic inhonestaturpia. Prio c' declaratōe nō. fm tho. vbi sup. q̄ ad rōem pulcri seu decori p̄currit. et claritas et debita p̄portō. Dīc enī dīo. q̄ de' dī pulcr sic vniuersoz p̄sonatē et claritatis cā. **Uñ** pulcritudo corpis i hoc p̄stet. q̄ beat mēbra bñ p̄portōnata. cū qdā debiti coloris claritate. Et sūr hoīs pulcritudo spūalis in hoc p̄stet q̄ p̄uersatō hoīs seu actō ei' sit bñ p̄portōnata. fm spūritualē rōnis claritatē. hoc aī p̄tinz ad rōnez honesti. qd dīcīm' idē ē v̄tuti q̄ fm rōem moderat oēs res hūanas. Et iō honestū ē idē spūali decori. **Uñ Aug. dīc.** Honestatē voco intelligibilē pulcritudinē. i. spūalē. Sic autē idē ē honorificū et glōsum. qz glia ē effectus honoris. **Ex** hoc enī q̄ aliq̄s laudat vel honorat: clar' redīdī in oculis alioz. ita idē est honestū et decōr. Et qz q̄ in ipa apprehensione apparz decōr. accipit ut pueniēs et bonū. cū bonū apprehensū moueat appetitū. Iō honestū iī m qd h; spūalē pulcritudinē: amabile v̄tutē. **Uñ dīo. dīc.** Oībo ē pulcr et bonū amabile. **Uñ** dīc aī hōestas p̄p̄tante fm macro. Amb. etiā attribuit eā p̄tantie. Rō h' ē fm tho. vbi sup. qz honestas ē qdā spūal' pulcritudo. Pulcro autē opponit turpe. Opposita aī maxie sc̄invice manifestant. Et iō ad p̄tantiā spūal' p̄tinē videt. q̄ id qd ē hoī turpissimū et indecētissimū: repellit. s. brutales voluptates. **Uñ** et in ipō nomē p̄tantie maxie intelligit bonū rōis c' ē moderari et tpare p̄cupi scētias p̄uas. Sic igit' honestas quādam spūalī rōne attribuit p̄tantie. ut p̄ ei' intelligis. sicut quedā p̄bitio ei'. Et quia fortitudini et iusticie maior honor debeat q̄ p̄tantie. p̄pter maioris boni excellentiā. tñ p̄tantie debet maior honor p̄pter cohibitiōem vitiōz magis exprobrabiliū. Et sic honestas magis attribuit p̄tantie.

De honesto quō cōcurrat. §. ix.

Cū vtili et delectabili. et quō differat. Omne ei' bonū diuidit fm Amb. et Tull. in delectabile. vtilē. et hōestū. Sciēdū igit' fm tho. vbi sup. q̄ honestū p̄currit in idē subiectū cū vtili et delectabili. a qdō tñ dīc rōne. Dīc aliq̄d hōestū inq̄tū h; decōrē ex ordinatōe rōnis. Hoc autē qd ē fm rōem. ordinatuz ē naturalr pueniēs hoī. **Uñ** qd qz aut delectat in suo pueniēti. et iō ē hoī naturalr delectabile. sic de opatōe p̄p̄s pbat v̄tutis in. j. eth. Nō tñ oē delectabile ē honestuz. qz p̄t etiā aliq̄d esse pueniēs fm sensū. nō fm rōnem: s; h' delectabile ē p̄pter hoīs rōnem q̄ p̄ficiat naturā ipsius. Ipā etiā v̄tus q̄ fm se honesta ē. referē ad aliud sicut ad finē. qz ad felicitatē. Et fm hoc idē est subo honestū delectabile et vtilē: s; rōne differūt. Nā honestuz dīc aliq̄d qd h; quādam excellentiā dignā honore p̄pter spūalem pulcritudinē. Delectabile aut inq̄tū q̄tat appetitū. Vtile quidē inq̄tum referē ad aliud. In plurib; tñ ē delectabile q̄ vtilē vel honestū. qz omne vtilē et honestū est aliq̄tē delectabile. sed nō p̄uertitur. ut dīcitur in. ij. ethicoz.

¶ Titulus

¶ De p[ar]tib[us] p[ot]entialib[us] t[ra]pantie. ¶ Cap[itu]l[um] ij.

De p[ar]tib[us] p[ot]entialib[us]
t[ra]pantie. Et p[ri]mo de p[ot]inētia quam
distinguit Andronic[us]. Q[uod] p[ot]inētia est
a[n]i[m]us inuict[us] a delectat[i]o[n]e. Pro c[on]tra
delectat[i]o[n]e sciendū ē s[ecundu]m Tho. scdā scdē. q. clv.
q[uod] nomē p[ot]inētie refrenat[i]o[n]em quā dā imp[er]at
in q[ue]t[u]m tenet se aliq[ui]s ne p[as]sione sequat[ur]. Ac
cipi[er]e t[ri]p[ar]t[em]. Uno mō large seu cōiter. et sic
i[m]p[er]at quā dā refrenat[i]o[n]e ab illicitis p[er]cupiscē
t[i]js. nō solū circa materiā tact[us]: s[ed] etiā i[n] q[ui]cūq[ue]
materia. Et sic sumit Amb. in. j. de offi. q[uod] d[icitu]r p[ot]i
nētia s[ecundu]m q[uod] b. Secūdo mō accipi[er]e p[ot]inētia p[ro]p[ter]
ab aliquib[us]. p[er] abstinentia ab o[mn]i delectat[i]o[n]e vene
rea et p[ro]p[ri]a. Et sic diuidit[ur] p[ot]inētia i[n] castita
tē. Alit[er] dicit[ur] castitas abstinentia a delectat[i]o[n]e il
licita ex t[em]p[or]e p[ro]p[ri]a. et p[ot]inētia abstinentia etiam a
p[ro]p[ri]a delectat[i]o[n]e. Et hec rep[er]it p[ri]mo in b[ea]t[i]ni
tate. Secūdo in viduitate. T[er]ciū apl[us] ad gala. v.
adiūgit p[ot]inētiā castitati ponēs eas i[n] fructib[us]
sp[irit]us. T[er]ciū mō accipi[er]e p[ot]inētia a q[ui]busdā alijs
p[er] quā aliq[ui]s resistit p[ro]p[ri]is p[er]cupiscēt[i]js. q[uod] in eo ve
hemēt[er] exi[st]it. Et sic accipit p[ot]inētiā p[ro]p[ri]a in
vij. et h[ic]. et etiā in collat[i]o[n]ib[us] p[ri]m[is]. Hoc mō p[ot]inē
tia h[ab]et aliq[ui]d de rōne v[er]itatis. in q[ue]t[u]m. f. rō firmata
ē i[n] p[as]siones ne ab eis deducant[ur]. n[on] t[ame]n attingit
ad p[er]fectā rōnem v[er]itatis moralis. s[ecundu]m quam et
appetitus s[en]sitivus subdit[ur] rōni. sic ut in eo non
insurgat v[er]hemēt[er] p[as]siones rōni p[ro]p[ri]e. Et iō
p[ro]p[ri]a dicit in. iij. et h[ic]. q[uod] p[ot]inētia nō est v[er]it[as] sed
quedā mixta. in q[ue]t[u]m. f. h[ab]et aliq[ui]d de v[er]itate. et in
aliq[ui]d deficit a v[er]itate. Et s[ecundu]m hoc differt p[ot]inētia a
t[ra]pato. sicut i[m]p[er]fectū a p[er]fecto. q[uod] t[ra]patus cū ha
beat p[er]fectā v[er]it[as]. f. t[ra]pantiā: nō patit[ur] v[er]hemē
tes p[as]siones p[er]cupie. Continēt[ur] aut[em] patit[ur] v[er]he
mēt[er]: s[ed] nō deducit[ur] resistēs rōne. Sed sumēdo
p[ot]inētiā secūdo mō. f. p[er] abstinentia ab o[mn]i de
lectat[i]o[n]e venerea. sic ē p[ro]p[ri]a t[ra]pantiā. sicut b[ea]t[i]ni
tas castitati p[ro]p[ri]a. Nec ex hoc sequit[ur] q[uod] p[ot]i
nētia sit maioris meriti in resistēdo q[uod] t[ra]patus. cū
magis laboret i[m]pugnādo. q[uod] s[ecundu]m Tho. magni
tudo p[er]cupie vel debilitas ei[us]. p[er] cōtingit ex du
plici cā. Q[ui]nq[ue] videt[ur] ex cā corp[or]ali. Quibā ei ex
naturali p[er]plexione sūt magis p[ro]p[ri]i ad p[er]cupiscē
dū q[uod] alijs. Et it[em] q[uod] dā h[ab]et occasiones seu opor
tunitates delectat[i]o[n]ū p[er]cupiam inflāmant[ur].
patas magis q[uod] alijs. Et debilitas p[er]cupie p[ro]p[ri]a
ex ista cā diminuit meritū et magnitudo aug[et].
Q[ui]nq[ue] dō debilitas p[er]cupie vel magnitudo p[ro]p[ri]a
ex causa sp[irit]uali laudabil[is]: puta ex v[er]hemētia ca
ritatis vel fortitudinis rōnis. sic accidit in ho
mine t[ra]pato. Et h[ic] debilitas p[er]cupie auget meri
tū rōne sue cause. et magnitudo p[er]cupie sicut i[n]
p[ot]inētia minuit meritū. It[em] q[uod] delectat[i]o[n]es ve
nereor[um] sūt v[er]hemētiores q[uod] delectat[i]o[n]es cibor[um].
iō magis p[ro]p[ri]a dicere p[ot]inētiā et incō
tinentiā circa venerea q[uod] circa cibos. Licet s[ecundu]m
p[ro]p[ri]a s[ecundu]m v[er]it[as] b[ea]t[i]ni dicit[ur] possit. It[em] q[uod] p[ot]inētia ē
circa bonū rōnis humanū. ideo attendit[ur] circa
p[as]siones q[uod] p[ro]p[ri]i homini esse p[ro]p[ri]ales. T[ame]n p[ro]p[ri]a

¶ Quartus

dicit in. vij. et h[ic]. q[uod] siq[ui]s tenēs p[er]cupiscat e[un]d[em]
p[er]medere vel ad delectat[i]o[n]em venereor[um]. siue sc[ilicet]
p[er]cupiam siue n[on]. nō d[icitu]r simpl[iter] p[ot]inēs: s[ed] h[ic] q[uod] b.
Est enī inclinatio bestialis nō n[atur]alis.

¶ Continētia et eius t[ra]pantiū. §. i.

Incōtinentia p[ro]p[ri]a ad aiam magis q[uod] ad corpus.
q[uod]uis sint circa p[er]cupias et caro p[er]cupiscē dicit[ur]
aduersus sp[irit]u[m]. s[ecundu]m apl[us]m ad Gala. v. Rō ē scd[un]d[u]m
Tho. scdā scdē. q. clvj. q[uod] v[er]it[as] q[uod]q[ue] magis attri
buit[ur] ei q[uod] ē cā p[ro]p[ri]e. q[uod] ei q[uod] solū occasione p[ro]p[ri]a
It[em] at q[uod] ē ex p[ro]p[ri]e corp[or]is solū occasione incō
tinentie p[ro]p[ri]a. Ex disposit[i]o[n]e enī corp[or]is p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]a q[uod] insurgūt p[as]siones v[er]hemēt[er] in appetitu
sensitivo. q[uod] ē v[er]it[as] organi corp[or]is. Et h[ic] p[ro]p[ri]a p[as]si
ones quātumcūq[ue] v[er]hemēt[er]. non sūt sufficien
tes cā incōtinentie. s[ed] occasio sola eo q[uod] durante
v[er]it[as] rōnis. sp[irit]u[s] h[ic] p[ro]p[ri]a resistit p[er]cupiscēt[i]js et p[as]sio
nib[us]. Si dō p[as]siones adeo increfāt q[uod] auferāt
v[er]it[as] rōnis total[iter]. sic accidit in his q[uod] p[ro]p[ri]a v[er]hemē
tiā p[as]sionū incurrit amentia: nō remanebit
rō p[ot]inētie et incōtinentie. q[uod] n[on] saluat[ur] in eis iu
ditiū rōnis q[uod] p[ot]inēs fuit. incōtinent[us] n[on] fuit.
et sic sequit[ur] q[uod] cā incōtinentie ē ex p[ro]p[ri]e aie. q[uod] rōne
p[as]sionib[us] n[on] resistit. Q[uod] fit duob[us] modis scd[un]d[u]m
p[ro]p[ri]a. vij. et h[ic]. Uno mō q[uod] aia p[as]sionib[us] cedit
anteq[uam] rō p[ro]p[ri]a. q[uod] vocat[ur] irrefrenata incōtine
tia. Alio mō q[uod] n[on] p[ro]p[ri]a in his que p[ro]p[ri]a
ta sūt. eo q[uod] debilit[ur] ē firmatus in eo q[uod] rō iudi
cauit. et huiusmōdi vocat[ur] debilitas. It[em] nota q[uod]
ex impetu p[as]sionis puenit. q[uod] aliq[ui]s statim seq[ui]t[ur]
passionē. anteq[uam] p[ro]p[ri]a rōnis. Impetus aut[em]
p[as]sionis p[ro]p[ri]a puenire vel ex velocitate sicut in
colericis. Et ex v[er]hemētia sic in melancolicis
q[uod] p[ro]p[ri]a terreste p[er]plexione v[er]hemētissime inflā
mant[ur]. Sicut et e[ss]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. q[uod] aliq[ui]s n[on] p[ro]p[ri]a
in eo q[uod] p[ro]p[ri]a ē. ex eo q[uod] debilit[ur] in h[ic] p[ro]p[ri]a
mollitiē p[er]plexionis. ut in mulierib[us] q[uod] p[ro]p[ri]a de
bilit[ur] p[er]plexione debilit[ur] interet quibuscūq[ue] inhe
rent. de facili sequētes p[as]siones q[uod]uis raro in
aliquib[us] alijs accidat. s[ecundu]m illud puer. vl. Mulie
rē fort[is] q[uod] iueniet. Hoc idē videt[ur] p[ro]p[ri]a in flec
maticis p[ro]p[ri]a eandē cā sic in mulierib[us]. Hoc to
tū accidit in q[ue]t[u]m ex p[er]plexione corp[or]is dā aliq[ui]d
occasio incōtinentie. nō aut[em] est causa sufficiens.

¶ Sicut t[em]perat[ur] p[er]fectior. §. ij.

Est p[ot]inētia ita econtra. f. t[em]p[er]atus q[uod] p[ro]p[ri]a pec
cat incōtinent[us]. Et incōtinent[us] p[er]cupiscētie peior
incōtinenti ire. Ratio p[ro]p[ri]a. f. q[uod] int[em]p[er]atus ē
peior incōtinent[us]. s[ecundu]m Tho. vbi supra. est. quia
peccatū p[ro]p[ri]e in volūtate p[ro]p[ri]a s[ecundu]m Aug. et
iō vbi ē maior inclinatio volūtatis ad peccatū
ibi ē q[uod]uis p[ro]p[ri]a. In eo at[que] qui ē int[em]p[er]atus vo
lūt[as] p[ro]p[ri]a ad peccatū ex elect[i]o[n]e p[ro]p[ri]a. q[uod] p[ro]p[ri]a
bit ex habitu p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a acq[ui]sito. In eo at[que]
qui ē incōtinent[us] volūt[as] inclin[atur] ad peccatū
dū ex aliqua p[as]sione. Et q[uod] p[as]sio cito transit.
h[ic]us aut[em] est qualitas de difficili mobilis. inde
est q[uod] incōtinent[us] statim penitet t[ra]nsit[ur] p[as]sione
Int[em]p[er]atus aut[em] nō sic: sed gaudet se peccasse.

Capitulum

fm illud puer. ij. Letatur cū malefecerint et exultant qd. Et rō est. qz opatio ē sibi facta pnatūralis fm habitus. Un sequit qz gūius peccat in patus qz incōtinens. Et qūis videat eē maior ignorātia ī in patus qz in incōtinēte. n̄ tñ ex hoc diminuit pēm in patus. Rō ē fm Tho. qz illa īgrātia qz pcedit inclinātem appetitus et causat eaz. illa diminuit pēm. in q̄tum causat volūtariū. S3 illa qz sequit inclinātem appetitū quātomāior ē tātomāgis aggruat pēm. In in patus atqz incōtinēte īgrātia seq̄tur īclinātem appetitū ppe hūit vitij vī passiōis qz n̄ pcedit. Est atqz maior in patus duplīr. Uno mō q̄tū ad durātem. Nā īgrātia durat in incōtinēte. solū durāte passiōe. sic accessio febris tertiane durante hūoris p̄mōte. S3 īgrātia in patus ē assidua ppe pmanētā hūit. Un assilāf tūce fm p̄m in. vij. etb. Alio mō ē maior ignorātia ī in patus q̄tū ad id qd ignorat. Nā īgrātia incōtinētis inendit q̄tū ad aliqd p̄ticulare eligibile. p ut. f. extimat hoc nūc eē eligēdū. S3 in patus h3 ignorātia circa ipm finem. in q̄tum iudicat hoc esse bonū. ut irrefrenate seq̄tur p̄cupias.

¶ Q̄tum ad secundū. f. §. iij.
qz incōtinētia p̄cupie sit peior et turpior qz incōtinētia ire. Ulp. ē ex pte passiōis ex qz rō superat. Et rō ē. qz motus p̄cupie h3 maior ē inordinatō qz motus ire. et hoc ppe q̄tuor qz tāgit p̄hs in. vij. etb. P̄mo quātē qz motus ire p̄cipiat aliqd rōne. in q̄tū. f. iratus cedit ad vindicādū iniuriā sibi factā. qd aliqd rō dicitur: f3 tñ nō p̄fecte. qz n̄ inendit debitū modū vīdicte. Sed motus p̄cupie totalr ē fm sensū. et nullo mō fm rōne. Secūdo qz motus ire magis seq̄tur corpis p̄plexionē ppe velocitatē motus colē. qz cedit ad irā. Un magis ē in p̄mptu qz ille qz ē dispositus fm corpis p̄plexionē ad irascēdū irascit: qz qz ille qz ē dispositus ad p̄cupiscēdū: p̄cupiscit. Qd aut p̄uēt ex naturali corpis dispositionē ē magis vicia dignū. Tercio qz ira qrit maieste opari: f3 p̄cupia latebras. et dolose sōstrat. Quarto qz p̄cupiscēs delectablī opat: f3 irat qz qdā p̄cedētī tristitia coact. S3 p̄siderāto pēm incōtinēte q̄tū ad malū qd qz incidit a rōne discētes. sic incōtinētia ire vīplurimū ē gūior. qz ducit in ea qz sūt ad p̄mī nocuētū. ut homicidiū. et b. Et nota. qz difficilī ē assidue pugre p̄ delectatō qz p̄ irā. qz p̄cupia magis et p̄tinua: f3 ad horā difficilī ē pugnare seu r̄sistere ire p̄pter eius impetum.

¶ Ad continentiam sumēdo. §. iij.
p̄ refrenatōne aīmi a voluptatibz inducūt. r̄ij et dissuadēt inordinatū affectū voluptatū. scdm Wil. in sū. dīuf. P̄mū ē loc' in qz sum'. qz. f. in valle lacrimaz Augu. Nescim' qz fine claudamur in hoc exilio. Nō eiecit hoīem de paradiso ut hic faciat aliū paradisu. Secūdū ē tps ī qz sum'. Apl's redimēt tps qm̄ dies malī sūt Bernh. Uniūersū tps penitētie. vigilia qdam ē solēni-

Secundum

tatis magne. et cēni sabbati qd p̄stolam. Vigi-
lia aut nō ē tps delitiaz: f3 festū. Terciu' ē ex-
plū xpī et scōz. Ero. xrv. Oīa facito fm exem-
plar qd tibi in mōte mōstratū ē. i. i. xpō. bern.
xpē qz non fallit elegit qd carni molest' ē. Id ē
utīl' id magis eligēdū. Quartū exemplū eue
Gen. iij. Udit mulier lignū qd essz bonū ad ve-
scēdū qz. Quintū exemplū saloni: qz infatuat'
ē amore muliez. iij. reg. xj. Sextū ē labor in p̄-
parāto. Epichur' voluptatū asserit: omēs lu-
bros suos impleuit oleribz et pomis. et cibis vili-
bus: dīcēs eē vīdēdū. qz carnes et exq̄sīte epule
ingēti cura et miseria p̄parant. maiorēqz penā
hnt in q̄rento. qz voluptatē in vīdo. Septimū
ē voluptatū breuitas Gen. Voluptas ē brevis
fastidio obiecta. qz auidi' hausta ē: citi' in p̄mū
recidēs. Octauū ē eaz indignitas Gen. In vo-
luptate nihil ē mag' ficū. qd naturā p̄mā deo
faciat. n̄ est aīmi virilis: f3 puerilis. Ad ro. vj.
Quē ei fructū hūit in his in qbz nūc erube-
scitis. Nonū est penuria fm n̄roz et filioz dei.
Nō em̄ decet xpianuz delitias querē. cum sciat
xp̄m in tot mēbris suis nēcitātē hē. Ad Iob.
xj. Fide moyses grādis fact'. negavit se esse fi-
liū filie pharaonis. magis eligēs cū p̄lo dei qz
cū tpalis p̄ci h̄re iocūditatē Bern. Inueniūt
curiosi qz delectent. nō inueniūt miseri qz sustē-
tent. Decimū ē voluptatū impuritas. hnt em̄
multā amaritudinē annexā. Un ī figura recte
dñs p̄gregatōes aqz appellauit maria Gen. iij.
Multitudinē em̄ delectatōnum ānexa ē multa
amaritudo Eccl's. vij. Inueni mulierē amari-
rē mortē. i. voluptatē. Undecimū ē voluptatū
vanitas Eccl's. vl. Adolescētia et voluptas va-
na sūt ihero. Voluptas hīta famē n̄ facietatē
parit Jo. iij. Qui biberit ex hac aq. f. volupta-
tis: sitiet itē. Eccl's. ij. Dixi vabā et affluā deli-
tiaz qz. Duodecimū est earū noxietas. Nocēt ei
multipl'r. P̄mo qz sūt multotiens hoi occasio
infirmitatis vel etiā mortis. Un Eccl'i. Propē
crapulā multi perierūt Gen. Voluptatibz ma-
ior p̄a corpoz perijt. Secūdo in fuiturē rete-
git Lu. xij. Joga boū emī qz. Voluptas amā-
tibo se qnqz iuga supponit. i. p̄suetudīes delecta-
tionū fm qnqz sēsus. Tercio qz reddit cor p̄tu-
mar spūi. puer. Qui delicate pauerit suū in si-
ne sēriet p̄tumacem. Quarto obliuionē īducit
Eccl's. v. Nō satis f̄cordabif dīez vite sue. eoqz
dñs delitiaz occupet cor ei'. Quīto a sapia īpe-
dit Job. xrvij. Nō iueni in terra suauit vīuē-
tiū. f. sapia. Sexto dissolutiōem et sterilitatē bo-
noz opm inducit ihero. xxxj. Usqzquo dissol-
ueris delitiaz filia vaga: Septio facit hoīez lo-
quacē. Un figurat p̄ fluuiū egypti ranas ebu-
lientē Ero. viij. Octauo reddit hoīem incōpa-
ciētē Amos. v. Et entēs vīnū cū p̄baliis et
optimo vngento delibuti. et nihil p̄patiebant
super p̄tritione Ioseph. Exēplū de diuīte epu-
lone. Nono melioribz delitiaz priuat Bern. De-
licata est diuina p̄solatō et nō datur admittē-

tibo aliena. In h^o figurā. Colūba aquā diluuij
refugit Gen. viij. f. carnalis voluptatis. Deci
mo in penā eternā pmutat Apoc. xvij. Quā
tū se glorificauit q^u in delictis fuit. tātū dare ei
tormentū q^u luctū Ge. Monitaneū ē qd delectat.
et nū qd cruciat. Figura Josue. iij. Aque mor
tue in mare mortuū descendūt. i. voluptates.

¶ De māsuetudine quid sit. et in quo differt a
clementia.

¶ Capitulum. iij.

Ecūda btus ānera tem

poratīe ē māsuetudo. Mansuetudo
at fm phm in. iij. et h. ē moderatīa
irap. Eōcurrit aut in eūde effectū
cū clemētia. quā diffinit Gen. q^u ē leuitas supe
rioris aduersus inferiorē. Dnt aut ab ea nec ē
eadē btus. Pro cui^{us} declaratōe dic. b Tho. scda
scde. q. clviij. q^u btus moral^{is} fm phm in. ij. et h.
psistit circa actōes et passiones. Passiōes aut
interiores sūt actōnū exteriōrū pncipia aut im
pedimēta. Et iō btutes q^u moderant^{ur} passiōes. cō
currūt q^u in eundē effectū cū btutib^{us}. q^u mode
rant^{ur} actōnes. licet specie differāt. Sic ad iusti
ciā pprie ptinet cōhibē hōiem a furto. ad qd q^u
inclinat^{ur} p inordinatū amorē vel pcpiam pe
cunie q^u moderant^{ur} p liberalitatē. iō liberalitas
pcurrit cū iusticia in hoc effectū q^u ē abstinere
a furto. Et hic etiā psterandū ē in pposito. Nā
ex passiōe ire puocat aliq^u q^u gūiorē inferat
penā. Ad clemētiā autē ptinet directē q^u sit bi
minutua penā. qd quibē ipediri p^{er} excessū
ire. Et iō māsuetudo inq^u frenat impetū ire
pcurrit in eūde effectū cū clemētia. Dnt autē
abinuicē inq^u clemētia ē moderatiua exteri
ris punitōnis. Mansuetudo autē pprie dimi
nuat passiōē ire. Enī ipa pprie respicit appetitū vin
dicte. Clemētia bō ipas penas q^u exteri^{us} exhibē
tur ad vindictā. ¶ Est autē māsuetudo btus q^u
alio noie d^{icitur} mititas. q^u bonū facit hōiē qd p
tinet ad diffinitōem btutis. ut d^{icitur} in. ij. reth. S^{ed}
māsuetudo inq^u Gen. oēs boni viri p^{er}stabant.
Opponit^{ur} at^{que} ire put ira pportat vitiū. Nā ira in
se ē passio. q^u excessus ei^{us} d^{icitur} ira. et defect^{us} ei^{us} cū
f. q^u d^{icitur} ea uti et nō uti^{us}: d^{icitur} remissio. Hābit^{ur} bō
q^u tenet mediū in ira ē innotatus. signat^{ur} tñ no
mie māsuetudis. q^u btus cū sit denotata dimi
nutōe ire. p^{er}pinquior ē diminutōi q^u suphabūdā
tie. et p^{er} hoc naturalius ē hōi appetē vindictā
siuriāz illataz. q^u ab h^o defice. q^u vix alicui mi
nus pue vidēt^{ur} iniurie sibi illate. ut dic Salu
stius. Est tñ māsuetudo moderatīa ire. fm re
ctā rōnē. ita q^u ipa ira etiā uti^{us} cū o^{mn}ib^{us}. Itē mā
suetudo siue mititas qd idem est. d^{icitur} q^u btus fm
phm. q^u btutudo. ut p^{er} Mat. v. Ibi bēi mites q^u.
Et fruct^{us} spūs. ut p^{er} ab gala. v. S^{ed} inq^u btus
dicie hōtum act^{us} ei^{us}: d^{icitur} btutudo. Sūt enī bēi
tudines qdā act^{us} btutū. inq^u delectatōz spūa
lē inducit talis act^{us}: d^{icitur} fruct^{us} spūs. Ponit^{ur} autē
pprea māsuetudo ps tpantie potentialis seu
btus ei ānera. q^u etiā clemētia. q^u utraq^{ue} psistit
in quadā refrenatōne. S^{ed} q^u tpantia refrenat

vehementissimas pcpias. f. delectatōes tactus.
Māsuetudo bō refrenat iras. clemētia penas.
Iō tpantia pncipalis ē btus. Māsuetudo bō q^u
clemētia min^{us} pncipales et secūdarie.

¶ Fructus seu utilitates mā. S. j.

suetudis fm Wū. in sū. btutū sunt. xij. Pro q^u
inducit ad pgnitōē dei. q^u facit hōiem dignū al
locutōe dei. ps. Diriget māsuetos in iudicō. do
cebit mites vias suas Eccl. v. Esto māsuet^{us} ab
audiendū btū dei. Iaco. j. In māsuetudie susci
pice insitū btū. Et d^{icitur} onis^{us} dic. q^u moyses p^{er}ter
mētā māsuetudinē di apparitōe fuit dign^{us} hōi^{us}?
q^u de eo d^{icitur} nūeri. xij. q^u fuit moyses mitissim^{us} hō
minū. Et fm tho. scda scde ubi sup^{er}. Māsuetudo
iducit ad pgnitōē dei remouēdo impedimētū.
Et hoc dupl^{iter}. Pro facitō hōiem p^{er} p^{er}te sui p
diminutōē ire. Secūdo mō q^u ad māsuetudinē
ptinēz q^u bō nō p^{er}dicat btis veritatis. qd plerūq^{ue}
fit ex p^{er}motōe ire. Unī Aug. dic. q^u mite scē ē nō
p^{er}dicē diuie scpture siue intellecte. bō vitiā n^{ost}ra
p^{er}cutit. siue nō intellecte. q^u nos meli^{us} q^u veri^{us} sape
possem^{us}. Secūdo q^u placēt^{ur} deo facit Eccl. i. Bn
placitū ē ei fides q^u māsuetudo. q^u hoc ē secūdo. qd
pcurrit in eūde effectū cū caritate maria btu
tū. f. in subf^{er}btō mala p^{er}imoz. Tercio q^u fm
Greg. in moral. iducit diuinā silitudinē. de deo
nāq^{ue} d^{icitur} Sap. Tu dñator dñe oīa cū trāquilli
tate iudicas Dan. ix. Fac nobiscū fm magnā
māsuetudinē tuā. Quarto facit nos xpi disci
plos. Ipe magisteriū h^{ab} btutis spālī sibi ascri
bit: dicēs Mat. xj. Discite a me q^u mitis sū. Ex
q^u onid^{us} hec eē via pfectōis. Quidē ē ornamētū
deccs suis dei. j. ad thi. vj. Tu bō dei sectare pa
cificā māsuetudinē. ad Ephe. iij. Obsecro vos
ut digne ābuletis deo q^u. in oī māsuetudie. De
xto aiām p^{er}uat Eccl. i. x. Fili mi māsuetudine
sua aiām tuā. sic vasa vitrea i feno. vel alia re
molli iuoluūt^{ur} q^u sic fuan^{ur} a fractura. sic oīa in
māsuetudie a fractura ire. Septio delectatōēz
multā iducit ps. Māsueti at^{que} hēditabūt ēram q^u
delectabūt^{ur}. Et p^{er} p^{er}ea ponit^{ur} fruct^{us} spūs. ab gal.
v. Est ei ut culcī^{us} d^{icitur} licatissia. Octauo correctōz
fructuosā facit. ps. Supuēt māsuetudo q^u cor
ripiemur. Leo leuif castigat^{ur} reuerētīā exhibz
castigāt^{ur}. Aspitatis at^{que} nimie increpatō nec cor
rectōēz scipit nec salutē. bi. xlv. licz. Nono gō
sū q^u amabilē oībo facit Eccl. iij. Fili i māsuetu
die p^{er} p^{er}ice opa tua q^u sup glāz hōis diligēris. De
cio oīonē facit deo acceptā Iudith. ix. Iudith
q^u māsuetoz sp^{iritu} tibi placuit de p^{er}catō. Undecio in
iudicō saluat. ps. Cū exurgēt i iudicō de^{us} ut sal.
facēt māsuetos. Duodecio bonū magnū q^u m^{ul}
tipler acq^uirit Mat. v. Bēi mites qm̄ ipi posside
būt ērā. qd intelligi p^{er} de ēra vite p^{er}itis et de ēra
viuētū. q^u d^{icitur} ēra corpis fm bern. q^u fac ei dñan.

¶ De p^{er}tib^{us} subiectiuis tpantie. ¶ Cap. iij.

De partib^{us} subiectiuis tē
porantie que sūt abstinētia. sobrie
tas. et castitas. Et inde de p^{er}petatib^{us}

Capitulum

abstinentie videamus. Et qz p[ro]pria iuxta se po-
sita magis manifesta s[un]t. id cū p[ro]prietatib[us] ab-
stinētie oppositas ad has p[ro]prietates. v[er]o ad vitiū
gule p[er]tinētes simul interferem[us]. Sciēdū ē pri-
mo q[ui] p[ri]ma et originalis obitio abstinentie. ex q[ui]
fere omēs alie causant[ur]. qz carnē et sp[iritu]m in sua
natura custodit. Natura em̄ carnis s[ecundu]m ordinē
rōnis ē q[ui] sp[iritu]s sit subiecta. Et natura sp[iritu]s ē q[ui]
sibi dñe[us]. eā dirigēdo et v[er]o ad v[er]itatis exerci-
tiū. Et hoc exp[re]ssit d[omi]n[us] q[ui] ē nature auct[or]. loquēs
ad chaj[im] gen. iij. Subter te inq[ui]t erit appetit[us]
tuus et tu dñaberis illi. qd ē intelligēdū de do-
minio rōnis et subiectōe appetit[us] sensitiui. Nam
s[ecundu]m qd dicit Tullius in li. de offi. Duplex est vis
aīe. vna ē rō. altera appetit[us]. Rōnis ē dñari et
dirigē. appetit[us] aīe obtpare et dirigē. Ad p[ri]mē
datōem abstinentie facit qd ait Amb[rosius]. Abstinē-
tia lex a dño deo. p[re]uariatō legis a diabolo.
Culpa p[er] cibū. latebra p[er] cibū. p[er]gnitō infirmi-
tatis in cibo. firmitatis v[er]o i ieiunio. Serpēs
suadet gule. dñs ieiunare d[omi]n[us]c[er]nit. Itaq[ue] gula a
pabulo expellit regnāte. abstinentia ad pabulū
ruocauit errantē. In decres. di. xxy. sexto die
Abimila pulcra d[omi]n[us] abstinentia et sobrietate. Exē-
plū ad p[ri]mēdatōem abstinentie. de honorato pue-
ro postmodū abbate. q[ui] a pueritia cepit absti-
nē ab esu carnū. et in iuuiuo alioq[ue] alijs p[ri]mē
tib[us] carnes. p[re]cis q[ui] illis p[re]tib[us] n[on] inuēiebāt di-
uinit[us] p[er]curat[ur] ē. intrās stulā cū hauriret aq[ui].
de q[ui] p[ri]mēdit sufficiēter. ut h[ic] in li. dyalogor[um].

Er dicta aut p[ro]prietate .S. j.
multe alie secū. qdā videl[icet] p[er]tinētes ad mentē
et qdā ad corp[us]. P[ro]prietates ad mentē p[er]tinētes
vident[ur] ēē tres. Nā p[ri]mo animū sincer[um] f[aci]t ut
ad orādū sit seruēti[us]. Secūdo mēoriā nutrit.
ut ad remiscēdū sit p[ro]p[ri]et[us]. Tercio intellectum
acuit ut ad speculādū sit subtilior. Q[ui]t[us] ad
p[ri]mū sciēdū ē q[ui] numerus cibi calorē naturalez
suffocat. p[ro]p[ri]et[us] qd cibū decoq[ui]re n[on] p[er]t. ex q[ui] p[er]tigit.
q[ui] natura corp[us] cibi pondē p[er]g[ua]ta. et q[ui] suis
vib[us] sepulta: mēte ipsā secū submergit. et eā p[ro]p[ri]a
opatōe testituit. Un[de] scriptū ē Osee. ix. Mēphis
sepeliet eos. Mēphis interptat[ur] ex ore. Ubi dat
intelligē. q[ui] sup[er]fluitas cibi q[ui] ex vitiō oris occa-
sionē h[ic] h[ic] gule deditū seplū t[er]z. Nā sic dicit
Gre. Quāto corp[us] p[er]ple[us]. tāto aīa mīora[us]. supple
i actib[us] viriū suar[um]. Et hoc ē qd dicit dñs Lu. xxi
Attēdit[ur] ne gūen[us] corba v[er]a i crapla et ebet[us].
te. Daniel vir desiderio[us] ut aptior ess[et] ad diuina
suscipiendū et orādū: triū ebdomaday diebo pa-
nē desiderabilē n[on] p[ri]mēdit. et caro et vinū n[on] it[er]oie
rūt in os suū. baji. x. postea hūit marias visio-
nes et reuelatōes. Secūdo v[er]o abstinentie mēo-
riā nutrit. Cū em̄ stomach[us] nimio cibo reple[us].
multi fum[us] ab ipso ascēdū: ab cereb[us]. ip[s]m[us] ob-
nubilāt et deordināt. et ex hoc hūit v[er]o mēora-
tiua q[ui] ē in p[er]te posteriori cerebri obfuscare. et
intentōes acceptas sp[iritu]s destrue. Un[de] d[icitur] Osee.
xiiij. Saturati sūt et leuauer[unt] cor suū. et obliu[er]unt se
mei. Parcitas autē cibi modicas p[er]mittit fieri

Quartum

exaltatōes. Et idcirco mēorati a in suo vigore
p[er]sistēs: fortis ē ad mēorādū. Cui[us] signū appar[et]
in euigilātib[us] p[er]sonū. q[ui] digesto cibo p[ro]p[ri]et[us]
iueniūt ad remiscēdū ea. q[ui] repleto stomacho
mēoriā p[ri]us n[on] hēbant. Et id p[ro]p[ri]e hora matu-
tinal[is] inuēta ē ad dēitōem doctrine. tūc em̄ hō
ē potēti[us]: ad retinēdū et remēorandū q[ui] audito
rilo sunt tradēda. Un[de] vñ de tribo cubicularijs
regis Darij q[ui] fecerāt q[ui]onem in se. qd in se oīa
eēt forti[us]: dixit vinū. qz seducit mentē. et regis
et sui facit mentē vnā. et n[on] mem[or]at oēm t[er]ra[m] isticiā
et debitū. Qd intelligē cum vinū et alia cibaria
inordinate sumunt[ur]. q. elbre. Tercio abstinē-
tia intellectū acuit subtili[us] speculandū. Cū em̄
opatio intellect[us] ortū hēat a sensu. et fātasia s[ecundu]m
doctrinā p[ro]p[ri]a. necē ē q[ui] ex mala dispositōe p[er]tis
sensit[us] et v[er]itatis p[er]maginātie. v[er]o intelligētie
ibabil[is] reddat[ur] ad speculatōem veritatis. Nihil
autē ē q[ui] sic sensū obstruat et fantasīa deordinat
sicut cibi sup[er]fluitas. ex q[ui] olter[us] impeditum
p[er]tingit in recta opatōe intellect[us]. s[ecundu]m qd dicit
Tulli[us]. Mēte inq[ui]t recta uti n[on] p[er]it multo cibo et
potu f[er]pleti. Un[de] dicit hiero. Mēter p[er]guis piguē
sensū gignit. Et Sen. dicit. Copia cibor[um] subtili-
tas impedit. Dan. j. h[ic] q[ui] Ananias. azarias.
misabel abstinentes repleti sūt sapiētiōres et acu-
tiores omib[us] Cris[ostomus]. Nihil sensu[us] acumē opat[ur].
sicut moderata refectio. de p[er]se. di. v.

Sunt vltimus alie tres .S. ij.
p[ro]prietates abstinentie ad corp[us] p[er]tinētes. Et p[ri]ma
ē. q[ui] corp[us] p[er] abstinentiā nutritū: tēplū dei effici[us]
Secūda q[ui] cibo sup[er]to hō delectabilē vti[us]. Ter-
tia q[ui] p[er] eā ciuili[us] viuūt. Est q[ui] p[ri]ma p[ro]p[ri]etas ab-
stinētie circa corp[us] p[er]stērāda. quedā dedicatio
templi. s[ecundu]m illō apli. j. ad corin. vi. Templū dei
scē[m] ē qd estis vos. Cū em̄ corp[us] sit qdā istru-
mentū aīe: faci[us] ab ip[s]a duct[us] ad opa v[er]itatis.
qñ ē parce nutritū. Et cū in ip[s]a rōne sūt scia-
ria v[er]itū plātata. q[ui] v[er]o p[er]plemētū eē nō p[er]t. nisi
obsequiū p[er]stet a corpe. qd est aīe associatū. et
p[er] m[er]itū datū. p[ri]us ē q[ui] ip[s]m[us] corpus p[er] absti-
nentiā gubernatū. erit q[ui] quedā porta v[er]itū et
clausura vitiō[rum]. Et ex hoc reddit[ur] habitaculū
sp[iritu]s sancti. Nā ex hoc causatur quedā p[re]paratō
oīm v[er]itū. p[er] quas sp[iritu]s scē[us] mentē inhabitat.
In h[ic] figuraz h[ic] in lib. iudicū. q[ui] Sampson te-
nens mandibulā azini in manu. irruēte sp[iritu] in
eū occidit mille philisteos. Azinus ē corp[us] no-
strū. mādibula signat os. quod cū quis refre-
nat: vincit temptatōes diaboli. Secūda
p[ro]p[ri]etas abstinentie ad corpus p[er]tinēs ē. q[ui] facit
corp[us] palē vitā delectabilē et sanā. Cibus em̄ cū
moderamine sup[er]tus. p[ri]mo in gustu delectatō-
nem facit. Causat em̄ delectatō ex cōiunctōne
p[ro]p[ri]et[us] p[er]ueniētiā cū p[er]ueniēti. Un[de] q[ui] cibus
tpate sumit. tā in quātitate q[ui] in qualitate. tūc
p[er]ueniēs cū p[er]uenienti p[er]iungit. q[ui] gest[us] cui cibo
p[er]iungit. p[er]ueniētiā habet ad ip[s]m[us] in modo et mē-
sura. et tūc sequit[ur] delectatio. Unde maiorē de-
lectatōem sentit temperatus in cibo q[ui] gulosus.

¶ Titulus

Quanto enim gustus est ordinatio: et natura purior: tanto delectatio quod in principis erit maior. Unde dicitur *Eccl. i. xxxi. Bonum sanitatis in homine pro bono: bonum vultus mane: et anima ipsius cum ipso delectabitur*. *Crisostomus*. Nihil sic iocundum est sicut cibo bene digesto aut decocto. Nihil sic salutare proficit: nihil sic egritudine fugat: sic moderata refectio. Sufficiens itaque quippe cum nutrimento et sospitate si procurat et voluit. Habundantia vero morbum facit et molestias ingerit. de *ps. li. v. nihil*. Ab idem facit quod dicit *Dierio*. in duobus causis. scilicet. ibidem. Saluator mittens ad predicandum discipulos: dixit. In quacumque domum intraveritis. et suscepint vos. manducate que apponuntur vobis *Lu. x.* In quibus verbis non amplam licentiam promittendi plura vel meliora processit: sed voluptatem et curiositatem querendi cibos delicatos res restrinxit. Nam Christus abstinentes fuit. nec legitur carnes promittendi nisi agnus pascale. ut dicit magister in hystoria. scolastica. Et iuniorum suum fecit ex panibus et piscibus eos multiplicando. ut *ps. Job. vi.* Cesar etiam augustus ut narrat polierat: mimo cibo erat contentus atque vulgari. Nam panem secundarium. pisciculos minutos et caseum bubulum promittendi solitus erat. Secutus etiam promissiones inordinatas et lautas paupertas. secundum illud puer. *xxi.* Qui diligit epulas in egestate erit. Infirmities etiam. *eccl. i. xxxvii.* In multis elcibus erit infirmitas. Nausea puer. *xxvii.* Anima saturata calcabit fauam. Unde secundum rabi moysen. precepit deus in lege iudeorum. quod non promitterent carnes porcinas. quod ex eis generarent infirmitates. et multe gulositates promittuntur circa illas. *Dierio*. ait. Legimus quosdam morbo articulari et podagre humeribus laborantes. pro scriptore bonorum ad simplicem mesam et pauperum cibos redactos valuisse. de *ps. li. v. legimus*.

¶ Tertia pietas abstinentie ad corpus pertinet: consistit in curiali et politico quietu cum alijs. Cibo et moderate et ordinate sumptus: immunditias corporis causat per hoc. quod omnes sensus exteriores puros et imaculatos tenet. Et hoc maxime requiritur in homine na puerlatem. quod maxime in puerulo alijs cum quibus expedit habere munditiam corporis persistit. unde *Bernardus*. scribit ad fratres de morte dei. Si manducas. mensam tuam sobrietate pornet. Vitium autem gulositatis horribas immunditias et incurialitates multas facit. Nam et ipsum os quidem est nobilissimum membrum. utpote deputatum officio loquendi. et maxime necessarium puerlatem. hominem inficit et etiam anhelitum fetidum reddit. ut de gulosis possit verificari illud *ps. Sepulchrum patens est guttur eorum*. Propter nimiam enim inordinatam cibi sumptum. gustus pruripitur. propter quod inde fetide exalationes erumpunt. Contingunt etiam in singulis alijs sensuum meatibus supfluitates inhoneste. quod vitas sotalis maculat et turbat. Unde in epistola iude dicitur de gulosis. Idem sunt in epulis suis maculose puerlatem. *Dierio*. Multi in patria gule vomitu remedia sunt. et quod turpiter ingesserunt: turpiter egerunt. Propter cras docet in anforismis. Erassa et obesa quod crebendi mensuram impleuerunt. nisi cito ablatione

¶ Quartus

sanguinis minuatur: in palisum et pessima morborum genera erumpunt. de *ps. li. v. ne tales*. Propter etiam vitium ceteros homines accipit inhonestas facit quantum ad corporis membra: puta tremorem manuum effusione vultus. oculos toruitatem. transglutinationem festinationem aviditatem. et multa talia ex quibus sequitur inhonestas in puerlatem civili. Nec autem remouet abstinentia quod hominem ordinatum redbat quantum ad predicta omnia. Narrat petrus damianus. quod vixit quidam ducis renes postatinopolim. atque belica te vivebat. ut et cetero aqua dedigeret ablui. Unde fuit eius roratus satagebat colligere. ex quo laboriosum sibi balneum prepararent. Cibos manibus non tangebant: sed frustati scissos quibusdam sustinulis aureis ori suo abhibebat. Et cubiculum tot aromatum generibus replebat. ut narrare tantum debeat fereat. Quod quantum ad opotenti deo exosa fuerit: per quod corpus et totum putruit. ita ut membra corporis marcescerent. Unde quod totum cubiculum incredibili fetore repleverit. Nec quisquam fuisse tanta perferre narium nimiam poterat. vir una acilla sine olentis specie auxilio in et obsequio perdurante. Eadem tamen raptim accedebat. et partem fugiens discerebat. diutius hoc languore decocta et miserabilis cruciata: amicis letantibus diem clausit extremum.

¶ Post predicta videndum est. §. iii. de causis factiuis et profuatis abstinentie. quod quantum possumus assignare. Prima est assuefactio a iuuetute ad aliquod licitum et honestum exercitium. Mens enim humana secundum quod dicit *Gregorius*. nescit esse otiosa: sed se occupari desiderat. Et quando est occupata circa unum (cum diuersum non possit tenere) a quocumque alio remittitur. Ex intentione autem mentis sequitur affectus. circa illud cui intendit. Nam ad illud mens est affecta. cui maxime est intentio. ita tamen quod pleuerantia assistit. Nam continuatio operis tristitia a mente elogat. et delectatione causat. Maxime autem hoc contingit quando circa studium litterarum se occupat propter naturalem inclinationem intellectus ad veritatem. Omnes enim homines natura seire desiderant. ut dicit philosophus in i. metha. Quod si huic nature desiderio quod satisfaciatur per exercitium studij: quietas mens ab omni alia occupatione. propter profumitatem quam habet mens ad hunc laborem. Quod si homo a iuuetute incipit otari. omnes anime vires in quibus fame nutritur. cupientes in aliquo sensibili satari. Nam et aures esuriunt rumores. Oculi vanitates. gula cibos. et lingua loquacitates. quod tamen omnia si habeant mentem non ledunt. quod talibus non pascitur. Querit enim cibum nobiliores. quod est scia vel otus. Unde scriptum est puer. *xxi.* Desideria occidunt pigri. Noluerunt enim quicquam manus eius operari. tota die occupant et desiderant. Patet ergo quod salubris occupatio est magna causa non vacandi cibis et potibus. nec multum curandum de eis. Dicitur namque ut daret nobis exemplum. vacandi studio scripture. cum ceptatus fuit de gula: dixit. Non in solo pane vivit homo qui remedium habet. *Mat. iii.* Secunda causa est debita ordinatio quod in cibo est observanda. secundum quod quidam dicitur quod trahitur de quibusdam. glo. super illo verbo quod dixit esau ad iacob. Da mihi de coctione

Capitulum

hac rufa Gen. xrv. Prima pbit est. q. q. horā
pmedendi vel indigētie nō pueniat. Et iste ē p-
mus mob. quo gule vitiū nos temptat. quod
maxie est delectabile i quocūq. ciue. 7 marie re-
ctore alioz. **Uñ** malebictō indiciū talibz ut ha-
beēt Eccl. x. **Uñ** inquit. tibi terra cui? rex puer
est. 7 cui? pncipes mane pmedūt. Postea subbi-
tur. Beata terra cui? rex nobilis est. 7 cui? pnci-
pes pmedūt tpe suo. Jonathas mortis sententiā
meruit. q. i gustu mellis pstitutū tps pmedēdi
aūcessit. i. **Eccl. x. iij.** Secūda pbit ē q. cibos nō q.
rat seu accipiat nimis delicatos. sic diues epu-
lo q. epulabā q. tēdit splēdit. ob hmoi sepule?
in isernū **Luc. xvi.** Tercia pbit q. nō pmedat
nimis sūa pplectēz. q. q. vni multū aliqñ
ē alteri paucū. In hmoi offenderūt de q. b. i.
ps. **Adhuc** auct. 7 saturati sūt nimis 7c. histo-
riā habes **Numeri. xj.** Quarta pbit ē. q. nō pme-
dā cū nimio ardore 7 rapacitate. sic **Esaū** lēti-
cūle coctionē. hauid aē aquā pcupitā d. cisterna
bethleē effudit. i. **Eccl. x. iij.** ar. di. x. i. q. q. s. Qui-
ta pbit ē. q. nō nimis accuratē 7 studiose ppa-
rat. sic faciebāt filiū elij de his q. offerrebāt. i. **Eccl.**
i. h. c. 7 aug. Fieri nō p. ut sine aliq. vitiō cupi-
ditatis l' voracitatis pciōssimo cibo sapiēs vta-
tur. Insuper aē febrilissima gule flāma iuulissimū
olus iardescat 7c. **dis. x. i. q. q. s.** Tercia causa
abstinētie ē elongatō v. l' subtracō ab his q. pnt
desideria carnis accendē. Inē alia enī q. fugant
oīa vitia carnis. tā circa cibos q. circa act. vene-
reos. ē suble occasiōes pcor. Nam q. se talibz
offerūt: puta colloq. mulier. aspectibz eaz. et
mēis pguibz. vbi varia 7 delicata ferela appo-
nūt: causā pbēt ut tēptent. q. ē valde piculosū
i talibz vbi tēptat suauitas et voluptas. Tuci?
enī i hac materia fugiē bellū q. expectē. Ante
scriptū ē de pma muliere. q. vidit lignū pulcrū
7 delectabile. q. maxie pcupiuit. **Ubi** dicit glo. q.
nō licz intueri q. nō licz pcupisci. Angeli q. so-
domā subuerterūt. educētes loth de ciuitate. dixē-
rūt ei. Noli respicē p' tēgū. nec stes i oīi terra
circa regione Gen. x. **Ad** significādū. q. nō so-
lū fcedēdū ē a pco. sed etiā oīi eo q. hz pstare
occasione 7 iducē ab pco. De ieiunio hēs m-
tū 7 plene i scda pte. **Quarta** cā abstinētie ē.
psteratō eoz q. ad ipam habēdā iducūt. Et hec
se pcpue q. tior. f. nāa. scptura. fortūa. 7 mors
futura. Natura q. abstinētiā pōicat. q. p. ex
oris puitate. Nā sicut dicit pbs i li. d. natura aīa
liū. bō ppatōe sui corpis inf cetera aīalia ē pui-
oris. p q. dāc intelligi. q. debz esse pui cibi. **Ad**
hoc etiā itē natura fecit breuē trāsitiū i trāsglu-
tiēdo cibū. **Uñ** breue guttur dedit sibi. ut citi? d.
cibo se expēdīret: utpote ad maiora fact. Ante
dicit berū. Voluptas gutturis q. tāti hodie exti-
maē. Dixit duoz hē latitubinez digitor. Modica
q. debz esse delectatō. vbi breuis ē trāsitiū. f. m. illō
Joel. j. Ellula tē q. bibitis vinū i dulcedie. perit
enī ab ore vīo. vñ dicit **Seneca.** Voluptas ē bre-
uitas fastidio obiecta. q. auidi? hausta ē citi? i

Quartum

necessariū recitēs. **Rephēndit** a pso in li. ethi.
ille epicurus. qui orabat deū ventris ut habēt
guttur lōgū ut grus. ut diuti? delectatō gustui
insidēt. Itē secūdo scptura ab pccatōe cibi indu-
cit. dicit enī q. initū vite hoīs ē panis 7 aq. **Eccl.**
xxix. 7 Gen. j. De? assignuit eandā escā homi et
bestijs. Ecce: inqt. dedit vob oēm herbā afferētē
semē sup terrā. et vniuersa ligna q. hnt in seipis
semētē generis sui. ut sint vob i escā 7 cūctis ani-
mātibz. **Ad** q. etiā facit q. dicit **Hiero. di. xxv.**
Ab exordio creature rōnal nec carnibz vescēba-
mur 7c. **Silz** nec vino. ut d. i. eadē di. sexto die
Daniel cū socijs pecierūt sibi dari legumia cū
aqua. f. m. q. scptura pccerāt. Tercio ab pccatōe
vict? fortūa inducit. **Cōsiderare.** n. debz q. libz
cū alio hē nature parilitatē. et eūde pductorē
deū. **Uñ** q. debz vñ? delicijs habūdare. ali? mise-
ria psumi. Ante **Ambro.** Quis enī tā iniustus.
q. qui multoz alimēta suū nō vsum sed habun-
dantiā 7 delicias pat. di. xlvij. sicut bi. **Tache?**
pnceps publicanor 7 diues. bona sua cū pau-
peribz nō habētibz diuitēda pmittebat **Lu. xix.**
7 Job dicit. Si pmedi buccellā meā sol? 7 nō co-
mebit pupill? ex ea **Job. xxxj.** Quarto valz ab p-
ccatōe psteratō mortis future. **Si** q. n. finē car-
nis pñdet. 7 q. mō hūmō i escāz parat: faciliē a
gule vitiō refrenat. vñ **Greg.** Nihil sic valz ab
carnis desideria etomāda. sic cogitare q. libz sit
futura mortua. **Exēplū** i vitijs frat. **Cū** quidā
scolaris bononie voluptatis corpis dedit. visi-
tare a q. daz nō fratre suo ppatiota. timens
scolaris sui puerionē ex vbiis frīs. fecit pactū.
q. nil dicēt de deo: q. d. ille pmissit nisi tantuz duo
ōba i fine smonis sui. Et p? locutōes pluzimas
recitēs dixit ei illō **Isaie.** Subter te sternet ti-
nea. 7 operimētū tuū erūt vermes: que ōba non
potuerūt a corde ei? recedē. quousq. effectus ē
frater noster. qui et sancte virit.

In quib? temporib? seu .S. iij.

diebus sint instituta ieiunia ab ecclia habetur
supra in scda pte ti. vj. de gula. Quare aut illis
diebz magisq. alijs sint instituta. h. pleni? decla-
rat. **Notādū** igiē f. m. tho. scda scde. q. xlvij. ar-
ti. v. Cum ieiuniaz ab duo ordinez. f. ab delectō-
nem culpe. 7 eleuatōez mentis in superna: iteo
spālitur illis tempibz fuerūt ieiunia inducenda
quibz optebat homies a peccato purgari. 7 mē-
tes fidelū in sugna eleuari in deū per deuotōez.
Hoc precipue iminet ante pascale solēnitatem
in qua 7 culpe p baptismū relaxant. qui solēni-
ter in vigilia pasce celebraf. dum scz benedicū-
tur fontes baptismales. 7 fideles adulti tūc ba-
ptisant pmuter. **Recolit** enī tūc dñica sepultu-
ra 7 p baptismū psepeliendi xpo in mortē. ut d. z
ab **Ro. vi.** In festo etiā pasce maxie optet mē-
tes hoīs eleuari p deuotōez ab eternitatis glām
quā xpc f surgēdo inchoauit: ac etiā fideles dñt
in hmoi solēnitatē pmuticare. 7 ab punionem
accedere optz mente eleuata ab deū. 7 iteo ime-
biat ante solēnitatē pascale. ecclesia statuit

Titulus

esse ieiunādū. Et eadē rōe i vigilijs p̄cipuaz so-
lennitatū. i q̄bo nos p̄paraz oꝝlab festa futura de
uote celebrādo. Sicut i singlis q̄tis anni p̄suetu-
do eccl̄astica h̄t. ut sacri ordies p̄ferat. ab q̄rū
susceptōz optz p̄ ieiuniū p̄pari. 7 eos q̄ ordināt
7 eos q̄ ordinādi sūt: 7 totū pplm p̄ c̄ utilitate
ordināt. An̄ 7 legif Luc. vi. Qd̄ dñs añ disciplo
rū electionē expiuit i montē orare. Qd̄ ex p̄nēs
Ambro. dicit. Quid te facē cōueit cū vis aliqd̄
officiū pietatis adoriri qñ xpc missur? aplos
prius orauit: Potest etiam rō affigri ieiunij q̄
tuor tpm. s. ut tem? p̄mitias t̄pis deo. Sunt enī
duodecim dies in toto āno. qz p̄ p̄mis diebo duo
decim mensū āni: 7 sicut p̄ ieiunij. xl. deo da-
mus decimas t̄pis. ita p̄ ieiunij q̄tuor tpm da-
mus p̄mitias: ut r̄qz enī in lege mābaē offerri.
s. decimas 7 p̄mitias. Ratō at̄ sp̄alis. q̄re. xl. bi-
es ieiunāf in q̄dragesima ē triplex. sm̄ greg. in
omel. Prima ē. qz stus decalogi p̄ libros q̄tuor
sacri euāgelij implef. denarius aut̄ q̄tuor duct?
in q̄dragenarium surgit. Secūda ratō est qz in
hoc mortali corp̄e ex q̄tuor elemētis subsistim?
p̄ cui? voluptatē p̄ceptis dñicis p̄traxim?. que
p̄ decalogū sūt accepta. Unde dignū est. ut ean-
dem carnē q̄terdecies affligamus. s. p̄ ieiunium
xl. Tercia ratō est. ut deo offeram? decimas t̄pis
seu diez anni sicut aliaz rerū. Cum enī annus
p̄. ccc. xv. dies ducitur. nos autē p̄. xxxv. dies
affligimur. qui sūt ieiunabiles in sex septimāis
xl. quasi anni nostri decimas deo dam?. Hoc ter-
tia ratō ponit. de conse. bis. v. q̄dragesima. Ubi
sciendū qz ante tēpus greg. q̄dragesima inchoa-
bat in sc̄da feria post dñicam in. xl. Et sm̄ istā
p̄putatōez loq̄f. 73 ipe greg? addidit q̄tuor di-
es ieiunij. qui sūt ante dñicam in. xl. Et sic effi-
ciunt. xl. dies ieiunij. ut p̄formaremur xpo i ie-
iunio. qui ieiunauit. xl. diebo. ut bī Math. iij.
Non autē cōformamur ei quo ad t̄pus hui? iei-
unij. Nam ipe ieiunat imēdiatē postq̄ baptizat?
fuit. qd̄ fuit de mense ianuaz. qz imēdiatē post
ep̄hiām: nostrū aut̄ ieiunij. xl. inchoaf in mē-
se februaz vel marci. ante. s. t̄pus quo celebra-
tur solēnitas baptisimi n̄ri. s. vigilia pasce. Ra-
tio diuersitatis h̄t. qz i nob̄ p̄mittit̄ baptisim?
ut p̄paratoriū i adultis ad p̄secutōez effect? ba-
ptisimi. qui est remissio p̄ccōz. Sed baptisimus
xpi nō fuit ad remissionē alicui? sui p̄cc̄i. cum
nullū habēt. 7 ideo nō eguit p̄paratorio. Elouit
tñ ieiunare post baptisimū. ad dandū exemplū
baptizatis exercitij ieiunij. qd̄ iuuat ad vincen-
dū tēptatōes. Addit 7 q̄ta ratō aug. Creator ē
trinitas. p̄r 7 fili? 7 sp̄s s̄ctus. Creature dō iui-
sibili debet̄ t̄rnari? numer?. dū deū diligē iube-
mur ex toto corde ex tota aīa 7 ex tota mente.
Creature dō visibili debet̄ numer? q̄ternarius.
p̄p̄ humidū 7 siccū calidū 7 frigidū. Sic ḡ p̄
nariū signant̄ om̄es res. qui si ducāt p̄ q̄terna-
riū qd̄ p̄petit corpi. p̄ qd̄ admistratō geritur. q̄
dragesimū numex p̄ficat. Et notādū qz q̄uis
iudei habeāt ieiunij q̄tuor tempibz āni. p̄p̄ qd̄

Quartus

bicif Zacha. viij. Ieiunij q̄ti. ieiunij quinti
ieiunij septimi. ieiunij decimi. s. mens̄ erit do-
m̄i iude. in gaubiū 7 in solēnitates: nō tñ p̄p̄
hoc eccl̄ia dē iudicare i ieiunio q̄tuor tempoz
Non enī eisdē tēporibz nec eisdē de causis ieiunat
eccl̄ia. Qd̄ ptz ex dictis idēro. sup̄ inducta au-
ctōritate zacharie. Dicit enī et habet̄ bis. lxxvi.
ieiunij. Qz ieiunij q̄ti mēf apd̄ iudeos ē d̄ mē
se iulij. Nam p̄m? mēf apud hebreos ē aprilis
Ieiunij aut̄ illud q̄ti mens̄. s. i Julio obserua-
bāt. qz tūc moyses descēdēs de mōte sinay. tabu-
las legis dñe p̄fregit. p̄p̄ i idolatriā p̄missā ab
illo p̄lo. Et iuxta idēro. muri p̄mi rupti sūt ci-
uitatis p̄ nabuchodonosor: i q̄nto mēse. q̄ apud
nos bicif august? ieiunabāt iudei. cū p̄pter ex-
ploratōez t̄re p̄missiōis orta ē seditō in p̄lo et
iussi sūt in montē nō ascendē. Et in hoc mēse
a nabuchodonosor 7 postea a t̄yto 7 vespasiano
templū hierosolymis incensū ē. In septimo mē-
se. s. q̄ ē october. gobolias occisus ē 7 reliq̄e ppli
dissipatē. In decimo q̄ dicif Januari? apd̄ nos
p̄plus cū ezechiele q̄ in captiuitate babilonica
posu? erat. audiuit templū dei esse subuersū. No-
tū ē aut̄ qz ieiunij eccl̄ie in quatuor t̄pibz non
fuit in illis mensibz nec istis de causis.

Quare prohibetur esus §.v.

carniū 7 lacticiuoz i ieiunijs eccl̄ie assignauit
tho. sc̄da sede. q. cxlvij. az. viij. Sic ieiunij ē ab
eccl̄ia iustitū ad rep̄mēdas p̄cupias carnis. q̄
q̄b̄ sūt delectabiliū sm̄ tactū. q̄ p̄sistūt in cibis 7
veneris. Et iō illos cibos eccl̄ia ieiunātibz inf-
bicit. q̄ 7 i p̄metēdo maxie h̄nt delectatōz. Et ite-
rū hoiez maxie ad veneria puocat. esus aīaliū
in fra q̄scentiū 7 respiratiū. 7 q̄ ex eis p̄cedunt
sicut lacticiuā ex gressibiliū. 7 oua ex auibz
Quia enī h̄mōi magis cōformant̄ humano cor-
pori plus delectāt. 7 magis p̄ferūt ad humani
corpis nutrimentū. 7 sic ex eoz p̄metione pl? su-
p̄luit. ut stat in materiā semis. cui? multipli-
catō ē maximū incitamentū luxurie. 7 iō ab his
cibis p̄cipue ieiunantibz eccl̄ia statuit absti-
nere. bist. iij. Deniqz. Et de esu carniū semp ob-
fuaē in om̄i ieiunio. ut. s. abstineat. Quō at̄ ab
oua 7 lacticiuā fuatur in. xl. In alijs ieiunijs
stat p̄suetudinē locoz. Nec obstat qz vinū ē eti-
am puocatiuū ad luxuriā mltū. p̄p̄ qd̄ b̄ puer
xx. Luxuriosa res ē vinū. 7 ad ep̄le. v. Nolite i-
ebriari vino in q̄ est luxuria: 7 tñ i ieiunio nō p̄
bibet̄ pot? ei?. Dicit enī tho. ubi sup̄. qz ad actū
generatōis tria p̄currūt. s. calor. sp̄s. 7 humor.
Ab calore quidē maxie opatur vinū 7 alia cale-
facētia corpus. Ab sp̄s aut̄ causandos vl? mul-
tiplicādos videt̄ opari inflatiua. Sed ab hu-
more maxie coopaf esus carniū. ex q̄bo multū
ex alimēto generaf. Alteratō aut̄ caloris 7 ml-
tiplicatō sp̄rituū cito trāsīt. s. substantia humo-
ris diu manet: 7 iō magis interdicit̄ ieiunātibz
esus carniū qz vsus vini vl? esus leguminū. q̄ se
inflatiua. Et nota qz cū bicif hora p̄metio-
nis p̄grua in ieiunijs esse hora nona vel circa

Capitulum

nō videt nona sumi fm qđ loqđ scđtura sacra de nona. Al etia doctores loquētes de ieiunijs. cū enī dies artificial' diuidat' fm scđturā i. xij. horas q̄ i eqnōrio vernali v' autūnali essēt tāti spaciū vt hore nre. Alī q̄ i pabola de pductis ad vineā hora vndecia. dictū fuit ab alijs Ma. x. pōi tpe pductis: hi nouissimi vna hora fecerūt q̄. f. supfluebat de illa die. Sic ḡ hora nona essz hora. xij. vt tñ tres hore restāt d̄ die. Tho. etiā ubi sup̄ dic. q̄ hora. vij. v' ēca p̄suefēt cōfē ho mīes prādē. i. diebō i qđo si ieiuniat sole tē puei ētē ad sūmū e' ascēsu. qđ videt' ēē i meridie i. vij. hora diei artificial'. q̄ p̄ nīs i. x. vij. hora diei natural'. inde ad nonā remanēt tres hore. Alīcē ḡ dicēda tē hora nona qđtū ad ieiuniū ecclie. q̄ dī ppe hora. vij. i. i. mēdie q̄ sic fuat p̄suetudo general' ecclie. exē d̄ p̄sue. c. cū dilect'. q̄ ē optia legū iēpres q̄ etiā legē tulit. q̄ tē etiā pulsāt ad nonā

De fructib' seu utilitate. §. vij. ieiunij pmo i genē postea i spē. De ieiunio qđragesimali. in oībo exhibeam' nosmetip̄os sic dei mīstros. Et inē cetera subdit i ieiunijs. ij. ad corin. vij. Ieiuniū vt dīc Hiero. ē sūdamētū dēutū Ambro. Alīcē q̄nta sit dē ieiunij. vt spūtū ieiunij hoīs spenē occidat. Alīqz vtiqz ad mīta. Pri mo euadē facit dīnā sētentia. Alī nīnūitē q̄ ci uitas debebat subuerti. vestiti saccis q̄ ieiunantes. euasēt dīnū illō iudiciū dño miserante. vt ptz Jone. iij. Secūdu ieiuniū dīspōit ad grām. qđ ptz i cornelio cēturione. cui ppter ieiunia q̄ elemosinas q̄s faciebat. apparuit orātī ipī āgel' q̄ dixit: q̄ mittēt p petro q̄ docēt eū viā salutis qđ q̄ factū ē. q̄ cepit vībilit' spm scdm Act. x. Et ppe hoc etiā ecclia ordīauit oēs fideles debē ieiunare i q̄tuor tpiō. ad impetrādū ordinādis grāz spūscī. cū p utilitate p̄li ordinē. Tercō ieiuniū ad sapiāz q̄ noticiā dīnōz dīspōit. In cur' exēplū ē. q̄ daniel p' ieiuniū factū. habuit magis reuelatōes de dīnis Da. x. Et anna p̄phetissa q̄ vacabat ieiunijs q̄ oīonib' i tēplo meruit dei filiū icarnatū vidē q̄ p̄scē Lu. ij. Quarto ieiuniū p̄solatōz āgelicā p̄mē. Alī p' ieiuniū p̄ actū a xpo. accessit āgelī q̄ mīstrabāt ei. Quīto ieiuniū d̄yabolū expellit corpālī q̄ spūālī Ma. x. vij. Hoc gen' demonioz nī eicī nisi i oīoe q̄ ieiunio. Sexto ieiuniū carnis p̄cupias domat p̄ uer. x. vij. Dū defecerit ligua. f. ciboz extinguit' ignis luxurie. Et apls postq̄ dixit in ieiunijs. s̄b dīt i castitate. f. exhibeam' nosmetip̄os. Ex hoc insinuas ieiuniū maxie valē q̄ causā ēē castitatis. Alī q̄ pmi parētes dū fuauerūt ieiuniū i p̄diso. nō sēfēt stimulos carnis: s̄z imēdiatē fructo ieiunio Gen. iij. Septimo ieiuniū fortitudinē aīe abicit. i. cui' figurā Judith q̄ ieiunijs mltū i sūstēbat. habuit tācā fortitudinē q̄ p̄stātā mentis. vt holofērnē occideret Judith. xij. Octauo victoriā i bell' obtinet. Alī filij isrl' p̄gregati ad belādū tribū beniamin p̄p̄ scēl' p̄missū. pmo et scđo fuerūt debellati. tertia vice scđo ieiunio habuerūt p̄sēp̄ iter. j. Esdrē. viij. Nonō pducit ad

Quartum

supnā p̄fiaz. Alī hēlyas scđo ieiunio. xl. dierū. pueit ad mōtē dei oreb. In spāli de ieiunio q̄ dragesimali nota. q̄ dīc dñs Jo. dñici sup Ma. dic. q̄ numer' ipe q̄dragenari' oñdīt finālē effe: ctū ieiunij mltiplicif. Et pmo ex p̄positōe ipī numeri. Cōponit. n. ex q̄tibo aliq̄tis q̄ p̄stītuūt s̄l' abīctē q̄nāgenariuz numer'. Partes aliq̄te sunt vñs duo q̄tuor q̄ q̄nqz. octo decē q̄ viginti. Cōponit. n. ex vno q̄ vnari' mltiplicat' p. xl. p̄stītuūt q̄dragenariū. Et duobz. q̄ binari' mltiplicat' p. xx. p̄stītuūt. xl. Itē ex q̄tuor. q̄ q̄ternari' mltiplicat' p. decē p̄stītuūt. xl. Itē ex q̄nqz q̄ quīnari' mltiplicatus p octonariū p̄stītuūt. xl. Itē ex decē. q̄ decē mltiplicata p q̄tuor: p̄stītuūt. xl. Itē ex. xx. q̄ vigenari' mltiplicat' p binariū p̄stītuūt q̄dragenariū. Ita recollecta s̄l'. vnus duo q̄tuor q̄nqz octo decē q̄ viginti. p̄stītuūt quī: q̄ginta. q̄ ē numer' iubile': ad inuendū q̄ p ieiunū. xl. puenit ad iubileū cordis. et futurā q̄etē p̄rie. Secūdo q̄dragita diebō dñs pluit sup trā tpe noe ad iudicandū vitiū carnis. In figurā. q̄ vitiū carnis p b' ieiunū. xl. p̄p̄mū. Tercō q̄ p. xl. māsīdes pueit p̄p̄s isrl' ad trā p̄missionis. Et p ieiunū q̄dragēsimale debite seruatiū. f. cū māna grē. puenit ad p̄missionē eterne hereditatis. Quarto. xl. popul' ille fuit illustratus cō lūna ignis de nocte. q̄ de die p̄tēct' nube cōtra estū: ad figurandū q̄ ieiunū. xl. illustrat mentem q̄ p̄cipue audiendo p̄dicatōes vt fieri debet q̄ p̄tēct' ab insidijs d̄yabolī. Quinto moyses ieiunatis. xl. diebō recepit bis legē domini. quia ieiunū ad obseruātiāz legis veteris et noui tē: stamēti adiūuat. Sexto hēlyas ieiunio. xl. dierū pueit ad mōtē oreb. ubi oñsus ē dē. Et p ieiunū. xl. q̄ alia bona puenit ad mōtē p̄tēplātō nis q̄ securitatis. Septimo. xl. ebdomadib' xpc stetit i vtero m̄ris āgīs. q̄ postea nat' ē: q̄ si ieiunū q̄ si habeat xpm latēntē i via. eo suato h̄z p dulcedinē mētis patēnt. Octauo xpc. xl. mē: s̄l'ito p̄pleuit cursū sue p̄dicatōnis in mūdo. q̄ postea p crucē p̄adisū aperuit: q̄ ieiunū apit celū. Nonō xpc. xl. bonis stetit mortu' q̄ postea suz rexit. Et ieiunū mortificatis sensib' ad v̄tutūz lucē resurgē facit. Decimo xpc post resurrectō nē. xl. diebō cū discipulis interpolatim fuit. q̄ ieiunium letificauit mentem p̄sentia xpi.

De sobrietate. Capitulum quintum.

Distq̄ dictū ē de abstīnē tia que est moderatiua ciboz q̄ potū p̄siderandū est p̄sequēte de sobrietate que est specialiter moderatiua potū. Ubi tria videre sufficit. P̄mo quō sit dē? Secūdo de ei' effectibus. Tercō quib' maxime p̄petit. Est ergo sciendū. q̄ sobrietas est v̄tus spālis. cū sit vna de p̄tib' t̄p̄antie. vt ponit macrobius. Ad virtutē enī moralē vt dictū est supra. p̄tinet cōseruare bonū rōnis p̄tra ea quib' p̄ impēiri. Ubi ergo inuenit' spāle impēimētū rōnis. ubi necesse est ponere specialē virtutē ab illud remouendū. Potus aut inebriās habz

Titulus quartus

specialē rōis īpediēdi ōsū rōis īq̄tū. s. pturbat cerebꝝ sua fumositatē. Et iō ad remouēdū hoc īpedimētū rōis. requir̄ spālīs ōt̄: q̄ hāc dicim⁹ sobrietatē. q̄ spālīs ē ēca potū sic circa p̄p̄iā macteriā. Licet. n. sobrietas sumat a mēsurā q̄ p̄ inueniū i q̄libz materia. Dē ei aliq̄s sobri⁹ q̄i b̄iā i. mēsurā suās. Spālīs tñ nomē istud sumit i il la mactia i q̄ maxie laudabile ē mēsurā suare. h̄mōi af ē pot⁹ iebriare valēs. Nā vsus mēsurat⁹ multū p̄fert. q̄ modic⁹ excessus multū ledit. qz faciliē īpedire p̄ ōsū rōis magisq̄ excessus cibi Et iō spālīs sobrietas attēbit ēca potū moderā dū. An p̄t̄ q̄ sobrietas ē alia ōt̄ ab abstinentia q̄ ē cois ēca cibū q̄ potū. delectatōis vtriusq̄ moderatā. In p̄mēdatōz sobrietatis. helie cui grā dīs restabat via. āgel⁹ dñi ab caput suū ōndit s̄s cineritiū panē. q̄ vas aque. iij. s̄. xix. Apud antiq̄s tācū fuit studiū de p̄suādā sobrietate q̄ maxime i mlieribz: q̄ suq̄ vinū bibisse p̄phēsa fuissz pene obnoriā habebāt. ac si vizi thoꝝ violassz An narrat Valer⁹. q̄ metall⁹ vrozē eo q̄ vinū bibissz fuisse p̄cussū infem̄it. Qd̄ factū nō tñ ac cusa. rē. s̄z q̄ rep̄hēsoze cāuit. Et subbit valeri us. Quēcūq̄ femia vini vsuz imoderate appetit ianuā vicijs aperit. virtutibz viam claudit.

Nūc de effectib⁹ sobrieta. §. i.

tis seq̄mur q̄ p̄nt q̄tuor assignari. Est. n. intellectu alio lumis p̄suatiua. carnal⁹ ocupie rep̄ssiuā. se n̄lis etatis decoratā. q̄ hūane pacis nutritiua. Est q̄ p̄mo intellectual⁹ lumis p̄suatiua. Nam vinū si t̄pate sumit. cor a q̄ p̄cedūt cūctē opatō nes tā nactales q̄ aiales cōfortat. spūs stabiles q̄ subtiles generat ip̄m cerebꝝ i q̄ opatōes s̄scti ue pficiūt i puritate p̄suat: et oēs aie vires in p̄p̄iis opatōibz pficit q̄ vigorat. An dī Eccl̄i. xxi. Sanitas ē aie q̄ corpis sobri⁹ potus. Ex his dō sequit̄ opatō intellect⁹ purissima q̄ clariss̄ma. ad queq̄ subtilia intelligēda. Nec af̄ intelle ct⁹ subtilitas p̄ ebrietatē tollit sic sc̄ptū ē i Osee iiii. c. Vinū et ebrietas auferūt cor. i. mētē q̄ n̄hil ē in hoīe p̄stātī. Ante q̄ b̄fus dñicus istū tutor: ordinis p̄dicatōz. vt meli⁹ aīam transferet ad sapientiā. vinum p̄ decēnium non bibit.

Secūdo sobrietas ē carnal⁹ ocupie rep̄ssiuā. qñ ei venē mero estuat facile spumat i luxuriā vt dīc̄ Hiero. di. xxxv. In hui⁹ figurā noe ebri⁹ nudauit femora. Op̄ q̄d̄ amonet apl⁹ ab Ep̄se. v. dicēs. Nolite iebriari vino i q̄ ē luxuria suple vt i cā effectia. Et sub hoc s̄sū intelligēdū ē qd̄ scribit p̄uer. xxi. Luxuriōsa res ē vinū īq̄tū vllz puocat ad luxuriā. Studebū ē q̄ sobrietati q̄ cauēdū a sup̄fluitate vini maxie iuueibz sic dīc̄ Bene. in li. de ira: allegās plonē. Ex hoc faciliē picitast castitas. An scribit Hiero. ad fa biolā ōginē. O filia si apl⁹ castigauit cor⁹ suū q̄ i seruitutē redegit. ne cū alijs p̄dicasset reprobus efficere: quō iuuecula abhuc i seruoze iu uētutis posita. dapibz q̄ vino plena. d̄ castitate erit secura: In lege d̄ p̄sctis. nazareoz p̄cepit dñs. q̄ a vi no q̄ ab om̄i qd̄ iebriari p̄ se debēt

Capitulum quintum

abstinē. ab hoc vt puri⁹ corā deo stare possent. qd̄ q̄ Jo. bapti. suauit Luc. i. Tētū sobrietas ē senil⁹ etatis decoratā. An sciēdū q̄ inē oīa ad q̄ iuuenes studebūt ē. q̄ a p̄ncipio ōtuofas con suctudies acq̄rāt. qz sic dīc̄ salōn. puer. xxi. Adolecēs iuxta viā suā ḡbit cū senuerit n̄ fcedz ab ea. Inē af̄ alias viles q̄ ōtuofas p̄suetudies. q̄ b̄etas iuuenil⁹ d̄z assuescē optia ē p̄citare pot⁹ vti. Nā inf̄ alia bona q̄ sequūt hoc potissimū ē. q̄ adueniētē senectute. s̄s̄f̄ tā infiores q̄ extio res diuti⁹ vigēt potētes ad p̄pos act⁹. q̄ ip̄m cor p̄ i qd̄a puritate p̄suat. Immoderat⁹ af̄ pot⁹ et maxie a pueritia assuet⁹: nō solū vitū culpe in ducit: s̄z etiā bona nactē vsq̄ ad iñsistibilitatē ex f̄miat. Hic q̄ aug⁹ de ebrietatis nocumētis ait. Ebrietas aufert mēoriā. dissipat s̄sū. p̄sūd̄ in tellectū. p̄cibat libidinē. iuoluit ligūā. corūp̄it sanguinē. oīa mēbra debilitat. vitā diminuit q̄ cēm salutē exf̄miat. Mela rex isrl̄ cū cēt bibēs q̄ turbulent⁹ fact⁹. zābri su⁹ e⁹ q̄ ē f̄bellarat i: ruēs p̄cussit q̄ occidit eū. iij. s̄. xvi. alexādro cū mltā reḡ mōi vicissz. ēca vinū itpat⁹ effz. bi ctū ē. O alexāder cū oīa viceris. a solo vino vis ceris. An q̄ bñ dī de ebrioso puer. xxiij. Etis sic dozmies i medio mari. q̄ q̄i sopit⁹ gubnatō amil so clauo q̄ dicēs. Alerbauef̄ me q̄ n̄ dolui. Ere rūt me q̄ n̄ s̄s̄f̄. qñ euigilabo q̄ rursū vna repiā

Quarto sobrietas ē hūane pacis nutritiua. bo mics ei adinuicē sociales q̄ beniuoli reddūt. qñ eoz corba n̄ ebullūt iordiatīs gaudijs n̄ exube rāt q̄ sup̄ alios n̄ extollūt. Nec q̄tē bona p̄ sobri etatē causāf̄: p̄ quā rō recta vigz q̄ hō i suis acti b⁹ i fra p̄rios limites manet. Ebrietas af̄ his op posita b̄e inducē. Nā hoīez a rectitudie rōis ab ducit. et ip̄m ex se ebullire facit. Alta etiā alia mala ex ebrietate sequūt. q̄ vitā socialē p̄fāt. puta oīs loq̄citas. ōboz scurrilitas. ludi leui tas. q̄ ōba tumoris q̄ ptumelie. Ex q̄to oīto sur gūt p̄tentēs q̄ rixē q̄ frequē bella q̄ hoīm mor tes. An Eccl̄i. xxxi. Vinū multū potatū. irrita tionē q̄ irā et ruinas multas facit. Amaritudo em̄ aie vinū multū potatū. Per p̄mā clausulā intelligit sapiens dāna corpis q̄ ex nimio potu sequūt. que sūt irritatō. i. cerebꝝ v̄l sensus va cuitas. Tra. i. appetit⁹ v̄ndicte q̄ ruinas mltas facit. i. mortēs tpales. Per scdām clausulā in telligit dāna p̄sciētie. vnde dicit q̄ vinū multuz potatū ē amaritudo aie: qz amaritudinē lese cō scie ducit. Subbit vltim⁹ mala q̄ ad p̄rios p̄pter ebrietatē diffūdūt dicēs. Ebrietatis aīositas. i. audacia et temeritas īsurgēdi i alios. īp̄rudētis offictō actiue q̄ passiue. q̄. i. īp̄rudēs ebri⁹ offēdit q̄ offēdit minorās ōtutē tā aie q̄ corpis. q̄ faci ens vulnera sibi q̄ alijs: hec suple oīa mala fa cit ebrietas. Adhuc p̄ter p̄dicta mala ponūt Isa. v. quedā alia mala q̄ ex ebrietate pueniūt Et p̄mū ē quedā miserabilis sollicitudo spūs ad q̄rendū vinū. Deinde estuat⁹ corpis vino pota to. Et q̄tuoz ab hoc dīc̄. Ne q̄ p̄surgitis mane ad ebrietatē sectandā q̄ potandā vsq̄ ad vesperā.

Capitulum

ut vino estuetis. Aliud malū ē dissolutio et men-
tis euagatio usque ad p̄siteratōz et i p̄ceptū dei. Et
q̄tū ad hoc dicit. Citara et lira et timpanū et tibia
et vinū et iuuijs v̄is: et op̄ dñi nō sp̄citis. nec
opa manū ei p̄sideratis. Ex his autē p̄cludit
p̄p̄sa quedā mala penalia. q̄ p̄p̄sa ebriol' incur-
rit. s. captiuitatē. stoliditatē. et egestatē. vñ s̄bbit
p̄op̄tea delect' ē captiu' p̄p̄sa me'. qz nō habu-
it sciām: et nobiles ei' iheriet fame. et mltitudo
ei' siti exaruit. Ecōtra sobrietas inf oēs btutes
fēb' hūane societatis nutrit et fouet. Nascenturo
sāson. q̄ teste anglo p̄p̄m dñi debebat de manu
philistinoy liberare. et ab hostibz eū paci reddē.
Ipe āgel' m̄fī ei' i b' figurā sobrietatē dixit dī
cēs. Caue ne vinū bibas nec sicerā q̄c iudic. x.
iij. De mltis alijs malis q̄ secuta s̄ ex ebrietate
pōit ambro. i. f̄mōc. et hēf i decr. bi. xxv. sexto
die. vbi sic ait. In p̄ncipio generis hūani i gra-
ba' vinū. Dum' noe vineā plātauit. debet natu-
rā. i. grauit potētā: itaqz vinū nec suo peccit au-
ctori. s. ebrietas illi' nob suadē sobrietatē. De-
mel iebiat' ē noe. At vbi malū ebrietatis agno-
uit iumētū suū. i. corp' ab remediū t̄pauit. n̄ ef-
fudit ad vitiū aīq' vinū iueiret manebat oībz i
p̄cussa libtas. Nesciebat hō a p̄orte nase sue ob-
seca fuitutis exigē. Nō est hodie fuit' si ebrie-
tas nō fuiss. obreperat q̄cē fraena plātōis iui-
dia. manebat tñ adhuc p̄fena fuerētia. Lela ē
pietas. cū tridēf ebrietas. s. i noe. fuit ebrietas
origo iest' p̄ssie regēricis par' deterior. Et lo-
q̄ de loth iebriato a filiabo suis i mōte abrahā
i iuuiio anglis nō vinū s. lac mīstrabat. Recte
ibideerat materia p̄cī. vbi erat f̄mīssio p̄cōz.
s. figuratīe. Deniqz v̄it iobā n̄ mādūcās panē
nec bibēs vinū. qz q̄p̄m ānūciat ab omī incen-
tiuo vitiōz se debz p̄stare alienū: hec omīa ibi.

Q̄tū ad terciū. s. quib' cō. S. ij.
petit maxie sobrietas. Scībū q̄ maxie p̄uenit
rectoribz. p̄sonis scolasticis. et iuueibz. Rectoribz
q̄cē et platis. qz cū habēt iudicare. oēs eos eē so-
brios. nec crapla et ebrietate f̄pleti. et ob hoc rōe
obtenebrati. n̄ p̄nt rcēm dare iudiciū i iudican-
to. vñ Ecēs. x. dī. Ne tibi ēra c' rex ē puer. et c'
p̄ncipes mane v̄scūf. Herodes rex i iuuiio cra-
pulat'. i. pleuit q̄d puella saltās postulauerat. s.
decapitatōz Jo. bapti. Secūdo p̄petit clericis et
f̄ligiosis. Cū aplā. j. ad thio. iij. dās f̄gulā d̄ or-
dinādis. inf cetera dīc q' d̄z esse sobri'. Ab q̄d
optie facit q̄d ait ihero. bi. xxv. ecclē p̄ncipes
i fī. Et erē de vi. et ho. cle. a crapla. hic aplā d̄ se
Castigo corp' meū q̄c. aug' i reglā. Carnē v̄fāz
tomate ieiunij abstinētia esse et pot' q̄ntū val-
tudo p̄mittit. Tercō p̄ueit iuuenibz. Nā cū i eis
vigeat calor: natural' p̄p̄ feruorē sāguis. vñ iei-
tanē ab libidinē: vehemēf addēto aliū ignē. s.
ciboz et potuū. n̄ potēf resistē tēptatōibz luxu-
rie. In delicijs. n. ait bern. p̄clitaf castitas. et e-
s̄ fm hiezo. Sine cesē et bacho frigz ven'. Tres
adolescētuli ananias. azarias et misahel vacan-
tes abstinētie. vitāto cibos f̄gios et legumibz v-

Sextum

cētes et aq̄. eualeit ignē fornacis babilonice de-
f̄gnis luxuriā mōi. et merueit h̄fē v̄sīdēs dei.

De castitatis matia. cā et ḡdibz. Ca. vi.

Q̄ca castitatem de qua
p̄nter ē agēbū p̄siderāda sūt q̄tuor.
Pr̄io quō ē bt'. et circa q̄d btāf. De
cūdo si q̄libz d̄ nēitate p̄cepti ad eā
suādā teneat. Tercō d̄ laudibz castitatis. Quar-
to q̄ sūt cause destructiue siue p̄suatiue. Ad vi-
tēdū quō castitas sit bt' et q̄ sit ei' materia. Sci-
endū ē. qz sic dictū ē t̄pātia ē bt' general'. q̄ coīf
ordīaf ad rep̄mēdas p̄cupias delectatōnū. q̄ sūt
circa tactū. Delectatōes at p̄ se p̄sequūt opatō
nes eaz. ut bī. iij. et bī. Maifestū ē at q' alteri'
generis sūt opatōes p̄tinetes ad v̄sū ciboz q̄bo
natura idiuīdūi p̄seruat. ab opatōibz q̄ p̄tinet
ad v̄sū venereoz q̄bo p̄seruat nāfā sp̄i. Sic ḡ
circa delectatōes ciboz rep̄mēdas ponit bt' ab-
stinētie. sic etiā circa delectatōes venereoz rep̄-
mēdas. ē ponēda bt' quedā disticta ab abstinen-
tia. Et qz h̄mōi delectatōes venere sūt vehemē-
tiores et magis opp̄mētes rōez. q̄ delectatōes ci-
boz: iō maior indigēt refrenatōe. Cū p̄dicte b̄-
tuti imponit nomen castitatis. q̄d sumit a ca-
stigatōe. ex eo v̄lz qz p̄ rōez p̄cupia castigatur.
Ipa. n. ad modū pueri ē refrenāda. sic patet p̄
p̄m. iij. et bī. qui affīlat p̄cupiscētā puero: eo
qz sic puer q̄ in sua volūtate relinq̄t prau' effi-
ciē. et i malitia excrefcit. sic p̄cupia si ei p̄sencia
tur. et p̄ rōez nō arceat. sp̄ augef i desiderijs et
passionibz: et nihil est q̄d sic btutē mētis deiciat.
Cūde dicit aug' p̄mo li. soliloquioz. Nihil esse
sentō q̄d magis ex arte deiciat animū virilē. q̄
blādimenta femie. corpisqz illi' p̄tactus: siue q̄
v̄roz haberi nō p̄f. Cū venerabilis benedict'.
ut narrat Greg' in. ij. d̄yalogoz. Ab ipō pueri-
tie t̄pe cor gerens senile. nulli animū voluptati
debet. Cū autē dic quabā solus esset. tēptator af-
fuit: nā nigra puāqz auis q̄ vulgo merula voca-
tur. circa ei' faciē volitare cepit. ei usqz vultui i-
portune insīstē: ita ut eā p̄ manū potuiss̄ si hāc
vīr dei tenē voluiss̄. s. signo crucis facto f̄cessit
avis. Tāta autē carnis tēptatō eadē recedēte se-
cuta ē. quātā vīr sc̄sus nūq̄ fuerat expt'. Quā-
dā nanqz aln feminā viderat. quā malign' spūs
ante ei' oclōs reduxit ad memoriā: tātoqz igne
serui dei animū in sp̄ ei' accēdit. ut se in ei' p̄-
ctore amore flāma vīr capet: ita ut etiā pene de-
serē heremū deliberaret ex tēptatōe. sed p̄tin'
ex dei grā in se reuersus in sp̄inis et v̄rticis nu-
dum se piccit. et sic temptationem vicit.

Post hec de laudib' casti. S. j.
tatis in p̄mū vitēdū. q̄s ad q̄nqz reducē possu-
m' fm q̄nqz ei' p̄p̄ietates. Prima quibz hui' d̄-
tutis laus ē. qz inf ceteras btutes hec p̄mo d̄ya-
bulo obstaclm ponit. et ceteris btutibz aditū pā-
dit. Circa q̄d ē sciendū. qz d̄yabol' p̄siterans di-
uersas hōim p̄bitōes. etates. et habit' oportūta-
tes. diuersimode de diuersis eos tēptare studet

Titulus

Quidē g' h' naturam ab hoc vitiū p'noze. talia suggerit cēptamēta. q'lia ab cēptati ruinā nouerit expebire. **U**n' senē cui vires deficiūt natura. lea. 7 necessaria sūt admīcula t'palia. cēptat de auaritia: utpote q' in p'p'is deficit. p'extrinseca iuuare se possit. **M**ercatorē assuetū i lucris 7 in p'mutatōib' cēptat de fraudib'. 7 sic de alijs. **I**nter oēs autē aīe vires vis p'cupiscibil' i etate iuuenili ē debilis 7 i firma ab sui refrenatōz. 7 fortis ad rebellidēz: tū p'p' nācē corruptōz q' maxī me p'cipitaf' ē ea p'p' genitaliū. **U**n' p'm' hō pec cādo ibi p'm' iordiatōz s'encijit: tū etiā q' a p'ncipio vite voluptatib' 7 delectatōib' assuecim' q' eis p'm' nutriti. sic p'tz p' p'm' i li. ethic. **D**yabol' g' q' cito hoīez pubescē videt. p'siderās p'cupiscibile p'tē ēē ad p'cupiscēdā p'nā. ibi cēptatōnū i'sule facē nitit' ut mox iuuenē iā nouū hoīez carnali voluptate allectū. ad ruinā f'bat vitiōzū. **P**ria g' iacula q'bo dyabol' hoīez i'pugnat. ut grāz baptisimalē p'dat: sūt carnaliū delectatōm suggesti ones. **I**dō aī boni puigil cast' aliq' custodiētis debz loco viliori vires maiores apponē: sic 7 vitijs obstaculū obicē. 7 vitijs adit' pādē. **E**t iō scēi viri volētes pueire ad p'fectōz vītuz p'mo conati sūt rep'mē carnales p'cupias. bēte exercitijs vītutū opaz dare. **O**ria g' iā nua toci' bonitatis i hoīe ē custodia castitatis. **M**onachi q' p'mi sub docēna b'f'i **M**axi ap' egiptū degebāt. p'mo oīm p'tinētiā p' sūbamēto habebāt. bēte s'f' eā ceteras vītutes b'edificare satagebāt. **N**arrat **I**diero. i vitijs patz. q' teci' impator: quēdā iuuenē xpianū castissimū rep'hēfū. iussit nudū poni in loco amenissio. vbi erāt flores olfact'. i'strumētoz sonit'. 7 cant' auīū: 7 manib' 7 pedib' ligatū. quādā puellā pulchrā impudicā ad eū se cit adducē. que cū allucēt 7 manib' palparz. **A**t ille nō valēs se aliter iuuare linguā dentib' icisam. in faciez illi' exp'p'as p'f'usam abcedere fecit. **S**icq' ille cēptatōis victoriā habuit. **S**ecūda laus castitatis p'sistit i hoc q' homi libertatē tribuit. 7 cūctas a se vītutes rōi subicit. **A**d e' eui dentia p'us p'siterē. quātā dep'ssionē rōnis facit vitiū luxurie. **S**ciendū est g'. q' inter cetera vicia luxuria mētē magis dep'mit. 7 oīa salutis fastidire facit. **C**oluptas. n. carnal' p'p' vehemētiā delectatōis intātū hoīez absorbet. 7 eū sensib' subicit: q' q'qd' aliud audit v' cogitat sibi desipiat nimis affect' delectatōe carnali. **U**n' dicit **E**ccl'i. xxi. **A**lterbus sapiēs q'dcūq' audierit sciūs laudabit 7 adiciet. **A**udiet luxuriol' 7 displicebit sibi. 7 piciet p' t'gū suū. **E**t **O**see. v. ca. b' de hoīb' debitis carnalib'. **N**ō dabāt cogitatōes suas ut reuertāf' ad dñm. q' spūs fornicatōis i mebio eoz ē. 7 dñm nō p'gnouerūt. **M**agna est g' fuit' in q' voluptas carnal' hoīez p'stituat. 7 q' si iremediabil'. **U**n' dīc aug'. **Q**ue efficacissimum glutinū ab capiēdas aīas ē mlier. **C**oluptas et carnal' cū nimis appetit' appetēz sic glutinādo ligat. q' raro aut nūq' ab ea dissoluif. nisi dīna g'ia maxie p' flagella carnaliē affectū succurrat.

Quartus

Cū sūma g' diligētia cauēdū ē ne mlieris amorē supet. q' hoīez tam miserabili fuitute cōstringit: p'pter qd' pulchre dicit tull'. **I**llū ego nō libez iudicauī. cui mlier impat. leges imponit: vocat. veniēdū ē: eicit. abeundum ē: poscit. dandū est: mīaf'. extimescendū ē. **I**dū g' nō t'm' suū s'z nequissimū suū ego iudico. **U**n' i pabola de cena magna cū tres fuerit inuitati. p'm' d'f'ignās supbos se excusauit. **S**il' 7 secūd' d'f'ignās auaros. **S**z t'erci' s'ignās luxuriosos. nec iuit nec se excusauit: ad s'ignibz q' carnal' voluptas ita hoīez i'plicat 7 submergit. q' eū ad cogitādū aliqd' ipocētē reddit. **L**u. xiiii. **C**ū alexāder magn' audita fama diogenis 7 eū vīsitassz. p'us ei nō assurrexit. **C**ui alexāder. impator: sū orbis 7 tu mibi nō assurgis: **C**ui p'bs. **N**equa q' v'p' ēē asserēs. **C**arnalis p'cupia. gula. 7 supbia dñe tue s'f' 7 ancille mee: q' tibi dñanē 7 ego vītutib' eas vici. **E**rgo fū'es fuoz meoz. qd' p'sessus ē alexāder v'p' esse. **T**ercia laus hui' vītutis p'sistit i decore singlaris pulchritudis. quā i aīa causat. **U**bi sciendūz ē. q' sic docet d'joni. iiii. c. de dñis no. ad rōez pulchritudis duo req'runf. s. claritas 7 p'sonātia. i. debita p'portio. **D**icim' ei cor'pus hūanū pulch'z. cū mēbra hē bñ p'portōnata. cū q'dā debiti coloris claritate. **P**ulchritudo aī spūalis s'il' mō in hoc p'sistit. q' oēs aīe vires sint sibi iuicē p'sonātes i actib' diuersis: vītutū s'm' s'fulgētiā rōis. **I**p'a. n. suo lumie cūctas aīe vītutes illustrat 7 p'sicit. easq' i vltimū finē ordi nādo dirigit. **U**ltim' aī vītutū finis ē dē'. q' ē sūme pulch'z. vniuersoz consonātie 7 claritatis causa ex'is. sic dīc d'joni. **L**ic'z aī pulchritudo q' dā in oīm vītute inueniāf'. v' p'tz p' aug. in li. lxviii. q'stionū: spāl'ic' tñ castitati h' spūal' pulchritudo attribuit'. **I**p'a em' p'cipue quādā p'sonātiā i hoīe p'stituit. p' hoc q' carnē spiritui s'bicat. **E**t spūs a carnalib' liber ex'isf'as. ceteras aīe vires sub quodā moderamie regit. **I**te hoīez clarum reddit. p' hoc q' id quod ē in eo turpissimū 7 indecentissimū. repellit cohibēdo brutales voluptates. q' claritatē rātōis extingūt. **E**t iō peccata it'pantie s'm' p'm' sūt maxie exprobrabilia q' etiā s'm' greg. sūt maioris i'famie q' p'ca spūalia. lic'z possint ēē mīoris culpe. **P**atz g' q' castitas facit hoīez decoz 7 honore dignū. **I**nt'pantia dō exprobrōsū 7 vilē. **U**nte ip'a est vestis de b'f'f'lo s'm' illō puer. v'f'. **D**yffus 7 purpura idu mētū ē'. **D**yffus em' ē gen' l'ini cādidi'ssimi. **U**n' 7 b'ea **C**ecilia. ne pulchritudinez sue v'ginitatis amitteret: cantantib' organis 7 vestib' de super auro textis. sub' aut cilitio induta dñm exorabat. **F**iat dicēs cor meū 7 cor'p' meū imacula: tū q'c. **S**imiliter **A**gnes despiciebat filiū p'ecti qui eā volebat in v'rozē. ut pulchritudinē v'ginitatis p'seruaret. martiriū sustinuit. **Q**uarta laus castitatis ē. q' ip'a inter ceteras vītutes magis ad sciam disponit. **U**bi sciendūz est. q' q'dū passionēs nō sedanē. vires sensitiue (que opatōni intellect' deseruiūt) impure sūt. 7 ab opera

tiones proprias inabiles. **S**ebatis passioibz i motionibz spiritibz i sanguibz bullitibz cessantibz p dicitur utitur i suis actibz vigorat. Et tunc intel lectus q ab eis recipit ab sciam habenda pfecti il lumina. **U**n dicit phs. vij. phis. Aia fit sapiens se bendo i qescedo. **Q**uoniam enim homo tumultu passionu non sentit. aia in seipsa qesceat: tunc qm sebes facili ter sciam inuenit. **C**u g castitas sit passionu seba tiua i refrenatiua. p qz multu hnt ab sciam di sponet. **I**n huius figura legitur q Salom fecit sibi thronu eburneu. in q sedebat ab iudicadu. **T**er cio n ei sedes iudicatus significat sapia: ebur ppter sui candore i incorruptu sigt castitatem. qz. f. la pietie amica e castitas. **G**reg nazarenus de seipo ait. **C**u signaculu castitatis integre custodieris. phie studiis abhic iunior: apud athenas floret. **U**bi p sopoze sedeti mibi i legeti duas decoras de tra leuagz plebissemias: qd ego castitatis insticu toruiozi octo pspicis. q na esset i qd si bi uellet inqsiui. **A**t ille me familiari pplecten tes aiut. **N**e moleste accipias iuueis. note tibi q familiares sum. **A**ltera ex nob sapia. alia d castitas: i misse sum tecuz habitare. qz nob in corde tuo iocudu hitacim pparasti. **D**e Jo. etia euage. bi. q ppe ggnitatem datu e ei alti de di nis misterijs i pscie i scribe. **E**t. b. tho. de agno etia sapia mirabili clauit ggnitate fult. **Q**ui ta laus huius ututis e. q p ceteris ututibz ipa sin glariter hoiem dei familiare i amicu pstituit. **U**n sciendu. q natura bina e purissima i mudis sima ppe sui excellencia i nobilitate. **D**electatur aut unuquodqz i suo fili. **P**uritas g i creatura ronal e deo gntissima. in qua taa i suo cosimili pgaudet i qesceat. **U**nde de celesti sposo bi i cati. q pascit inter lilia. i. puritate delectat. **E**t hinc est qd illi qui deute ggnitatis pbiti sut. magis fuerut cu deo pucti. sicut p qz de Jo. euage. que xpc uirginem de nuptijs vocans. supra pectus eius recubere uoluit. ubi incarnati ubi secreta itel lectu acutissimo penetrauit. **I**duc dñs in cruce pendens uirginis matris custode. i taa filiu lo co sui derelict. **Q**uod totu merito puritatis ei ascribendu e. **U**n de ipo singlariter bi. **H**ic e bi scipulus ille que diligebat ihu. **S**oli g gntes fa miliare i xpi sobales dicunt. **E**t ideo signant b eis bi Apoc. viij. **D**e quibz agnu quocuqz ierit. **P**recipue aut sequit mater ei uirgo maria. **I**n huius figura dicitur fm dauid. **Q**ueramus domio nostro regi adulescentula uirginem. i stet coram rege et foueat eum. i. i. j. **Q**uod de ipa ma tre xpi intelligi potest.

Consequenter restat videre. **S. ij.** de causis pferentibz ad castitatem. **A**t ac manifestior fiat nra doctrina. pmittere destructiuas causas. q b singlis oppositas pstructiuas adiungem. **P**os sut ac hmoi cause i suma quoru assigri. **P**ria qz de ca destructiua castitatis e ocium. **U**bi sciendu e q animus hois sp i aliq delectari appetit. **C**u ac ab opa ututis no assuecit. i eis mime delectari pf: qz ubi no e opatu. no pf ee delectatu. cu de

lectatu opatibz psequat sic p qz p phm. iij. ethi co. **Q**uapropter necesse e ut dic greg. q ad terrena flectat i eis delectet. **S**ensibilia. n. cu sensibi libz offerut: sensuales hoies facili ter ab sui ap petitu alliciut: maxie qn opibz ututu no vacat. **I**nter oia aut sensibilia bona ad q cito animus i clinaf. sut oblectamenta carnalia. q uehemeter appetitu inclinant ad ea pcupiscenda. **C**ausa bo opposita castitatis pstructiua e occupatu ab ali qd op ututis. **I**nt alias aut occupatibz effica tissima e. q circa studiū sacre scripture bñat. **I**pa enim mente ptra errores illuminat. **U**n dñs p erra tes iudeos dic. **D**eruptam scripturas: ipse enim te stimoniū phibet de me. **I**te p teptatibz dyaboli hoies armat. **U**n saluator nr ab eo teptat. tri plicie sacre scripture testimonio se de fedit. ut patet **M**at. iij. **I**te accidiosa mente refouet. i in qdaz spuali solatu ea enutrit. **U**nde seniores iudeoru sparcatis scribentes dixerut. **N**os hñtes solatio liberos sanctos qui sut in manibz nris. **S**acra igr scriptura mente studetis casta reddit i pudica. vñ bi Jaco. iij. **S**apia que desursu e. pmu qdaz pu dica e. **N**a ei exercitiū. carnis pcupiaz repmit i p tato pgrue sposa vocat. fm **E**cc. v. quesui mibi sponsam assumere. f. diuina sapientiam. **D**e cūba ca destructiua castitatis est maloz societas. **A**d singla qpe vitia hoies icliant ex plo maloz socior. ppter qd abmonet sapiens p uer. xxiij. **N**oli ee amic homi iracundo. neqz abu les cu hoie furioso. nec discas semitas ei. pci pue cu carnales hoies eos qd socios hñt. ex plo suo ad carnis illicita facili trabat. **Q**d qz de ex duplici ca ptinge pf. **P**rio qz societas ho minū maxie iuuenū ut plurimū motiuū habet ipm delectabile. qd maxie eos moue hnt ab sil co uiuendu. **D**electabile aut qd e in actibz ueneris multu mouet iuuenile etate. i io eoz bba i fa cta frequet circa carnis delectabilia bñat. ppter qd q talibz se adiungit. ab carnalia opa facili ruut. **U**n scriptu e **E**cc. xij. **Q**ui se adiungit for nicarijs erit nequa. **E**t aplus. j. ad **C**orin. v. lo quens de fornicario dicit. **N**escitis qm modicu fermentu tota massaz corrūpit. **C**ausa bo huic opposita castitatis pstructiua. est elongatio ab hmoi societatu. i puerari cu honestis i mori geratis. **U**bi scienduz est q bonoz societas ab tria ualet: que tato castitate securior e reddut. qnto hoies circa uilia occupati ab illicitis for ti retrahut. **P**rio g ualet ad solaciū ptra tediū nature. **H**omo naturaliter e animal sociale ppe qd necio ad amicitia inclinaf. **U**nde onibz phs viij. ethi. q omnes hoies amicitia qrit. **S**enes quide ppe uile. **I**uuenes aut ppter delectabile. **V**irtuosi bo tam illi q isti ppter honestu. **Q**ue libz tñ hmoi amicitia delectatibz includit. **N**az senes delectant de pferenti uile. **E**t virtuosi de honestate ututis. **O**mnis g amicitia delectatibz includit. i est ad solaciū nature. **U**nde ambro. dicit in. ij. de offi. **P**ulchra e societas senorū et adulescentiū. **A**lij testimonio alij solatio sunt.

¶ Titulus

alij magisterio alij delectatōe. ut de moyse ⁊ Jo
sue. de abrahā ⁊ loth. de helyā ⁊ elizeo ptz. Si si
q̄dē sc̄i p̄es p̄turbemū ⁊ solaciū amicabil' so
cietatis nō recusat. Mag' fuit amicitia inter da
uid ⁊ Jonathā. Cū eo i p̄lio occiso dō amare
flens dicebat. Doleo sup te fr' mi Jonathā. de
core nimis amabil' sup amorē mliez. sic mater
unicū amat filius. ita ego te diligebam. ij. se. j.
¶ Tercia cā destructiva castitatis ē turpiloquū
Carnalia. n. colloq̄a ⁊ viliū historiay narratō
nes. aīos tā audaciū q̄ narratiū reducāt ad p̄si
derādū ea de q̄bō ē s̄mo. Cōsideratō atq̄ rep viliū
ac eap intellectūal' īspectō. faciliē affectū sc̄iat
mētis. ⁊ vires frāgēdo corrūpit. Cū apl's. j. ab
Cōp. xv. Corrūpit bonos mores colloq̄a mala
p̄pter qd̄ amonet ad Ephe. v. dicēs. Fornicatio
⁊ oīs imūditia aut auaritia. nec noīet i vobis
sic deez sc̄os q̄. aut turpitudō aut stultiloquiū
aut scurrilitas q̄ ad rē nō p̄tinet. s̄z magis ḡa
rūactio. ¶ Quarta causa destructiva castita
tis ē vīus cōp. q̄bō anim' hoīs emollefcit ad a
morē mliez. Et p̄cipue hec sūt tria. s. eap aspe
ctus. Frequēs cū eis colloquiū seu p̄turbemū.
Et munex bīcinde susceptō. Circa aspectū mlie
rū ē sciendū. q̄ sc̄sus vīus p̄ ceteris sc̄sibō habz
tria. primo plurimas rep differētiās nob̄ demō
strat. sic bīc p̄s. j. metha. in p̄ncipio. Ex vīsiō
ne aut rep multay viciū curiositatis orit'. q̄ est
quebā deordinatō intellect'. pueniēs ex inordi
nato appetitu p̄sc̄endi et vidēdi mltā: siue sint
utilia siue inutilia. siue p̄ferētia siue ad rē non
p̄tinentia. Cū aut q̄s multa intuef. et oclōs vn
diq̄ porrigit: necesse ē vt aliq̄līc ab h' anim' in
clinef. ⁊ intellect' ip̄otūe se offert ad illa scien
da: hec at ē mag' cordis vanitas. ⁊ vīf ē porta
p̄ quā tot noria p̄sentāt. q̄ mētē illaq̄ant: bīlī
gēti clausura est cohibend' ne p̄ inspecta queq̄
vana euagef. Cū Ecclī. ix. Ne respicias mulie
rem multiuolā. ne incidās in laq̄os ei'. Legif
dinam violatā fuisse. q̄ curiosa fuit vidē muli
eres regidīs. ad quā pater ei' Jacob nup̄ adue
nerat Gen. xxviii. Secūda frequēs ⁊ familiare
colloquiū cū muliere. hē castitatē corrumpere.
Ubi sciendū ē. q̄ vīū mlieris i sacra sc̄ptura cō
p̄at rethi. igni. et gladio acuto. Et hoc p̄p̄ tria
mala q̄ ex familiari colloq̄o muliez causantur
Primo em blanditorie sūt mlieres. ⁊ vba mēda
tū p̄uipendūt: p̄pter qd̄ hoīez cū quo frequēter
colloquiū habent. fallaci adulatōne p̄uertūt. ⁊
eū a vero ratiōis iudiciō faciliē deuiare faci
unt. Et qm̄ ab hec mulier dicit' hoīez irretire p̄
uer. vij. Irretiuit: inquit. eū multis sermonibō
De Saloe bī q̄ mlieres auertēt cor ei'. ⁊ intā
tū oclōs mētis e' excecauerūt. q̄ eū vīq̄ ad īsa
niā p̄tolatrie deduxērūt. iij. se. xj. Tercō munex
int̄uēctio hē castitatē corrumpē. maxie qm̄ ex
p̄t viri mulieri offerūt. que ad munera citi' al
licif. Habz em mlier p̄siliū debili' ⁊ affectū pro
nioriē q̄ vir. Tutet etiā ad habendam p̄ciosas
vestes ⁊ alia ad ornatus p̄tinentia. ⁊ cū a se fre

¶ Quartus

quēter nō habeat: vt p̄cupita assequat' ab mu
nera faciliē inclinat'. Hec at sumope cauē debz
castus amor. vnde Hiero. Crebra munuscula et
vestes ori applicatas. ac degustatos cibos. blan
dasq̄ ac dulces lrās. sanctus amor non habet.

¶ Sciendū aut q̄ triplex est. §. iij.

grad' castitatis. s. iugalis. vidualis. ⁊ v̄gialis
vñ Deba i omet. Bona ē castitas iugal'. meli
or p̄tinentia vidual'. optima p̄fectō v̄gialis. Et d
illis etiā scribif i decr. di. xxx. hec sc̄psim'. ⁊ i
fra. Nos v̄gitatē cū hūilitate amiramus. ⁊ p̄tine
tiā cū castitate ⁊ religione acceptissimā deo bi
cim'. ⁊ renūciatōnem seculariū negotior atq̄
actiū cū hūilitate approbādo laudam'. Et nu
ptay vīclm qd̄ fm castitatē p̄durat p̄probam'
Quic at triplici ḡdū castitatis. corrūdet p̄plex
fruct' vt oñdīf Mat. xij. p̄ pabolā xpi dicētis.
Semen qd̄ cecidit nī terrā bonam attulit fru
ctū. aliud. xxx. aliud. lx. aliud ceterū. Ubi no
ta q̄ fra bona ē creata rōnal' suās castitatē. q̄
ad hoc vt fructificet. oī vt sit cultiuata vomē
seu lingōi. penitētie ⁊ p̄fessōis i rigata aq̄s la
crimose oīonis. irabiata sole de bite p̄gnitōis
Semen at ē v̄bū dei. qd̄ qd̄ iacit a p̄dicatore p̄
nūciatōez. recipif i auditōie p̄ deuotōez ⁊ p̄posi
ti i bono firmatōez: nascif p̄ op̄is exequutōez.

¶ Fruct' aut q̄ seq̄ ex hac fra lata fm tbo. in
iij. dif. xlix. sigē p̄mū qd̄ debet homi ex hoc q̄
a carnali vita i spūalē trāsīt. sic fruct' bī matē
rialif id qd̄ expectat' p̄ semiatōez vñ alios mo
dos v̄sus celū tendēs ⁊ frā desērēs. Prop̄tea at
ōtuti castitatis bī r̄ntere fruct'. magisq̄ alij v̄
tuti: q̄ ip̄a castitas hoīez liberat p̄cipue a sub
iectione carnis. Nā p̄ delectatōes venereas aīa
p̄cipue carni subdit'. q̄si terre infixa. adeo vt in
actu carnali impossibile sit aliq̄d intelligē fm
p̄lm. viij. etbi. Quis at vis semētua sit efficax
ad p̄uertēdū hūiores terre in suā naturā: tñ q̄to
hec v̄t semis ē efficacior. ⁊ fra ad hoc patior. tā
to fruct' seq̄ vberior. cū vt dictū ē semē spūale
sit v̄bū dei: q̄ntomagis aliq̄s ex hoc p̄uertitur i
spūalem vitā a carnali actōe recedēs. tāto i eo
maior sequit' fructus v̄bi. Et q̄ magis recedit
q̄s in viduitate a corpis ope q̄ ex iugio: quia
vbi iunx abstinēt a sua. p̄tinent se abstrahit a
nō sua ⁊ sua. quā. s. posset habē in iugio. vñte
fruct' in duplo reddet viduis. Et quia v̄go ab
stinēt se in futūz ⁊ p̄teritū ab oīni voluptate ⁊
corrūptōne: iteo ei reddif fruct' centesim'. qui
numerus addit. xl. sup. lx. Quadragenari' aut
psurgit ex denario quater multiplicato. Qua
ternari' autē qui est numerus q̄drat'. designat
soliditatē incorruptōis. quā hē v̄go p̄ ceteris.

¶ Itē isti numeri fructiū p̄ueniēter adoptāt p̄
dictis ḡdibō castitatis. Nā positi ad man' fm al
goristas. figurāt ip̄os status fm Debam. Nam
trigenarius sic formaf. vīlz p̄ p̄uictōez sumita
tū pollicis cū indice: qd̄ figurat ip̄az p̄uictōez ⁊
q̄si de obstatōez iugator. Seregenarius vñ
formaf p̄ hoc. qd̄ inte sup̄pōit et iacet i medio

Capitulum

pollitio q̄i opprimēs cū. Et s̄ḡt ip̄am opp̄ssione
vidualē quā paciūf i mūdo. **C**et̄sim? dō nume
r? nō i sinistra manu ut cet̄er: ponūf. s̄ i dextra
q̄ s̄ḡt vitā beatā. ubi neq; nubēt neq; nubēf. s̄
sūt sic āgeli dei ab om̄i corruptōe. qd̄ p̄petit ōgi
nib. **I**n isto triplici statu se repit ōgo b̄ea. ut
sit cūctis exēplar. Nā i iugio cū fuit ioseph de
sp̄sata p̄ ōba de p̄nti. ubi p̄sistit essētia m̄ionij
i m̄ tho. q̄uis nō fuerit sequuta copula carnis.
ubi ē p̄pleta p̄fectō significatōis. In viduitate
se repit tpe p̄ssidōis filij. **C**redib. n. tūc iā mor
tuū fuisse ioseph. **P**rop̄tea forte x̄p̄e eā p̄mēda
uerat iohāni ex q̄ sponso carebat: in ōginitate
autē sp̄ p̄māsit. Nā ut dic̄ aug. x̄p̄ij. q. ij. s̄. ij.
Proposuit se p̄seruaturā votū ōginitatis i corde
sed ip̄m ōginitatis votū nō exp̄ssit ore. Subiecit
se dīne dispōni. b̄i p̄posuit se p̄seueratā ōginez.
nisi ei de alit̄ fūclaret. **P**ostq̄ b̄o filiū genuit. s̄
ex sp̄u sc̄to p̄manēs ōgo. qd̄ corde p̄cepit votū
ore exp̄ssit. Et uterq; s̄. ip̄a cū ioseph i ōginitate
p̄māsit. **A**d p̄batōez castitatis iugal facit qd̄
b̄i ad hebre. v̄l. **H**onorabile p̄nubiū i thor? im
maculat. Et p̄anuci? in niceno p̄cilio dixit ca
stitatē esse cū p̄p̄ia iuge p̄cubitu. xxxj. di. **Ni**
cena. Et **I**nnocēt? t̄rci? inq̄t. Nō solū ōgines i
p̄tinētes. verū etiā iugati p̄ h̄ic rectā i opatōz
bonā placētēs deo. ad efnā merēf b̄itubine p̄
ueire. exē de s̄. tri. i fide ca. c. j. **E**bi tria notāf
p̄ q̄ pueniūt ad b̄itubine. s̄. s̄c̄ritas i credēdis
ibi p̄ fide rectā. **I**negritas i agēdis. s̄. p̄uādo p̄ce
pta. ibi opatōz bonā. **A**n i ipe nūc? **E**genari? de
s̄ḡna statū iugalē. **I**nsultat ex ternario s̄ḡnē
fide f̄nitatis. i ternario s̄ḡnē obsuatōez d̄calo
gi. **T**erciū ē s̄plicitas i diligēdis ut. s̄. totū f̄fera
tur i deū. ibi placētēs deo qd̄ s̄ḡt i p̄iūctōe bigi
tor̄ adinuicē. s̄. numer? **E**genari? poif ad man?

Tria aut̄ faciūt ad om̄ē. **S. iij.**
batōez stat? seu castitatis iugal. Et p̄mo q̄bez
q̄ a deo h̄z iustitūz i ap̄batōz. Nā i statu in
nocētie iugū iustituit. i i paradiso f̄estri. **P**ost
modū icamar? vocat? ab nuptias cū discipul p̄i
te m̄re. ip̄as p̄mo miraclo p̄secuit. **C**astitas af
f̄inuaf ex eo q̄ adā i sp̄u dei loquēs ait. **E**runt
duo i carne vna. nō dixit res v̄l q̄tuor. qd̄ refe
rēs x̄p̄e Ma. x̄ij. subdit qd̄ ḡ de? p̄iūxit h̄o n̄ se
parat. s̄. alteri adherēdo. **S**ecūdū ē q̄ h̄f s̄blimē
significatōz. **A**n apls loquēs de m̄imomo ait.
Hoc af dico magnū sac̄mētū i x̄p̄o i eccl̄ia. v̄n
i rōe h̄? significatōis b̄i m̄ionij maximū sac̄
mētū: q̄ s̄ḡt sac̄tiss̄as res. s̄. v̄nionē x̄p̄i cū ec
clesia. i aie cū deo. **T**erciū ē q̄ p̄bz multiplicem
fructificatōez. Et p̄m? fruct? ē p̄sequutō plis. p̄
quā i p̄suaf gen? h̄uānuz. **A**n i p̄ noe cū filiis
v̄roratis repat? ē m̄s q̄ diluuiō pierat: f̄stau
rāf i ruine āgloz salti ex multiplicatōe p̄uor̄
i illa etate decetētū. i nascūt ōgies q̄ tenēt vi
tā f̄gni celoz. v̄n h̄ero. **L**audō iugū. s̄. q̄z nisi
ōgies generāt. lego d̄ spinis rosā. d̄ chācha mar
garitā. **S**ecūd? fruct? ē vitatō fornicatōis. v̄nde
apls. j. ad Co. v̄j. p̄p̄ fornicatōz. s̄. vitādā v̄nuf

Sextum

q̄sq; suā accipiat. s̄. v̄roz. **C**ū. n. n̄ q̄libz sit ap̄?
p̄tinē se ab oī voluptate venēa: puidit de? h̄uā
ne if̄imitati p̄ viā iugij. **A**n apls. j. ad co. v̄j.
Meli? ē nubē q̄ v̄ri. **T**erci? ē dilatatō caritatis.
i multiplicatō pacis. Nā p̄ iugū v̄nū. m̄lti effi
ciūt amici i affines. i tollūt m̄lta sc̄dala i vi
tāf p̄icta. ut p̄z i h̄ester assuezo iugata p̄ quā
p̄suatū ē gen? iudeoz ab ex̄f̄minio iuo. **Q**uar
t? ē decoratō ciuitatis. m̄lta. n. sūt p̄tinētia ad
pulētudinē ciuitatis. q̄ v̄ri ex se facē nescirēt
aut n̄ possēt: ut gubnare domū. i m̄lires abiq;
v̄ris male se regē possēt i plura alia. **C**ū ac
sumope b̄it caueri i h̄? statu q̄ sūt i castitatem.
Primū ē amor iordiat? alteri? ad alter. v̄n h̄e
ro. xxxij. q. iij. **O**igo q̄bē honesta erat amoris:
s̄. magnitudo deformatio. **A**n i sext? pitagoric? in
f̄entētijs. **A**bulē ē: inq̄t. i v̄roz suā amatoz arde
tior. in aliena q̄ppe v̄roz oīs amor turpis ē. in
sua nimi? **S**ecūdū qd̄ debz caueri ē inordiatō
actū v̄l ip̄ius m̄f̄ionij. **E**cce hoc ponit qd̄ b̄
t? q̄ b̄i pudicitia. q̄ boiez f̄frenat ēca h̄? iordiatō
nes. v̄n **H**iero. **I**pa opa nuptiaz: si nō verecūde
i cū honestate q̄i s̄b oculis dei fiāt. ut tm̄ liberis
fuitāf imūditia i luxuria noīant. s̄. apls cū di
cit. **O**is imūditia aut luxuria nec noīet q̄. xxx
ij. q. iij. in eo. **T**erciū qd̄ bz caueri ē fractō fidei
alteri? ad alter. ut nulla occasiōe alteri adherē
at. **N**ec cā plis suscipiēde si sit steril. sic nec **I**sa
ac ad aliā accessit. rebecca v̄roz diu sterili p̄
manēt. Nā q̄ abrahā ab ācillā accesserit agaz i
Jacob plures habuerit v̄rozes: fuit illō ex sp̄a
li disp̄satiōe et fūclatōe sp̄u sc̄ti. p̄pter diuersas
cās. ut habet. xxxij. q. iij. recuzrat. i. s̄. sequēti.
Neq; cā timiditatis v̄l d̄ morte v̄l de fama p̄mit
tere debz se ab altero p̄gnosci: sic fecit lucretia
nobil? romana a tarq̄ni filio. **A**n nec excusatur
ab adulēio fm̄ aug. i p̄mo de ciui. dei. **A**n i lau
dabilē susāna poti? se voluit exponē p̄iclo mor
tis i fame. q̄ senibo affētre. ut h̄etur **D**an. x̄ij.
Nec cā if̄imitatis. s̄. corporalis. s̄. cū alter eo? ē i
firmus. **N**ec if̄imitatis sp̄ual. v̄l si cōfoci? sibi
fide fregerit adulterātō: nō em̄ h̄e hic locū f̄gu
la frangenti fidem. fides frangatur eitem.

Quā ad castitatē vidualē. **S. v.**
bicit apls. j. ad th̄imo. v. **V**iduas honora q̄ ve
re vidue sūt. **N**otandū p̄mo q̄ fm̄ albertū i sū
ma de quatuor coequēis. **N**omē vidue m̄ltipli
citer d̄i. **E**st. n. vidua p̄mo que vidua ē corpe s̄
m̄tē nupta. i. habēs p̄positū iugij: i cōputaf
inf̄ v̄nitas i atrio. q̄z castitas magis cōsistit in
m̄tē q̄ i corpe. **N**ec huic debet fruct? .lx. i. illud
sp̄ale gaudiū in regno dei qd̄ vere viduis resua
tur. **S**ecūdū mō dicit vidua que est vidua cor
pore i m̄tē. Et hec vocat? vere vidua ab aplo.
ubi d̄i. **V**iduas honora q̄ vere vidue sūt. Et ta
lē viduā cui debet fruct? .lx. ponit i statu vidui
tatis votū i p̄positū sic p̄manēdi p̄pter deū. i nō
p̄pter onera m̄f̄ionij deuitāda. **T**ercia dicit vi
dua corpe i m̄tē aut auxilio terreno. sicut
bone paupes vidue. Et de hac dicit apls. j. ad

¶ Titulus

thimo. v. **S**icq̃ fidelis habz viduas mīstret ill.
 7 nō graue ē ecclia. ut his q̃ vere vidue sūt suffi-
 ciat. Ille autē tales alebant i p̃gregatōibz ab ec-
 clesia. 7 erāt i locis religiosis p̃gregatōibz sc̃op
 et fūiebāt ecclie. Et his mltomagis debet fru-
 ctus. l. r. **A**d statū ac vidualē tria sūt inducē-
 da. Primū ē ex eplū creature rōnal. ut ei legi-
 i li. de nāa aialiū. tūtur vni mari associat in
 tota vita sua. Mercēdū ac est hoīez nō facere
 qd facit brutū. Secūdū ē ex perimētū afflictōis
 stat⁹ piugal. i. ad Cor. vii. Tribulatōes carnis
 habebūt ait apls loquēs de piugatis. s. p. rebo
 necessarijs sibi pūbēdis. 7 filijs 7 fuitute piugij
 7 alijs pluribz. Que cū expta sit: hoc satis bz in-
 ducē ad viduitatē suandā. Et p̃cipue cū frequē-
 ter deteriorēz obitō sua i sc̃o. Terciū ē p̃coniū
 sc̃pture dīnalis q̃ laudat multū talē statum. ut
 ptz p̃ exēpla Iudith vidue. quā Iochim sūm⁹
 pōtifer cū vniuersis p̃sbris bñdixerūt: occisio ab
 eo oloferne dicētes. Tu glā hīlm. tu leticia isrl
 tu honorificētia ppli nri: qz fecisti virilis 7 p̃for-
 tatū ē cor tuū. eo q̃ castitatē amaueris. 7 p̃ vix-
 tuū alēz nescieris. ideo man⁹ dñi p̃fortauit te 7
 eris bñdicta in eternū Iudith. xv. Et de anna p̃-
 phetissa legi⁹ Lu. ij. q̃ vixerat ānis. vii. cū viro
 a ṽginitate sua. 7 hec vidua vsqz ad ānos. lxxv.
 iij. Cui ob siglāre meritū castitatis 7 deuotōis
 manifestat⁹ fuit sibi saluator oblat⁹ in templo.
 ¶ Tria ac vidua debz obſuare ad p̃suādū sta-
 tū suū. Primū ē vitatō euagatōis seu discursio-
 nis. An apls. j. ab thimo. v. rēphēdit viduas dī-
 cēs q̃ ocioſe discūt cucire domos: nō solū autē
 ocioſe. s. 7 vboſe et curioſe. loq̃ntes q̃ nō oī. An
 7 āna vidua ut legi⁹ nō discēdebat de tēplo 7 Iu-
 dith d̃ domo. Secūdū ē asperitas vigiliāz 7 ci-
 batōis. j. ab thī. v. Vidua q̃ i delicijs ē mortua ē
 An 7 de ṽqz vidua. s. anna 7 Iudith dī. q̃ fūie-
 bāt deo i ieiunijs 7 vigilijs. 7 Iudith ciliciū defe-
 rebat. Terciū ē vestiū hūilitas. vñ gen. xxviii
 legi⁹ d̃ thamar. q̃ deſoſita veſte viduitatis aſſū-
 pſit alū habitū qñ voluit carnali opī intendē.
 Nota tñ q̃ licz debeat q̃s exhortari hoīes ad ca-
 ſtitatē ṽginalē ṽl viduitatē: nō tñ ab h⁹ cogēdi
 sūt ṽl ip̃ortūe verādi. An dī. xxvii. q. j. de vidu-
 is. Nos nullū talibz laqz debem⁹ inicē. s. soluz
 ad hortatōnis p̃mij ſēpiēni penāqz p̃ponē dīni
 iudicij: ut 7 nra absoluta ſit p̃ſcia. ne ſer⁹ inſta-
 bilis tam deterreri q̃ amoneri videat. hec ibi.
 Nā utiqz p̃ q̃s p̃tralē licitē. quotiēs sibi placue-
 rit p̃ori mortuo. vñ Diero. Nō dāno b̃gamos. Ite
 imo nec ṽgamos 7 ſi dīci p̃ octagamos. Ite
 ego p̃clamo. nō dānari h̃mōi i ecclia. xxij. q. j.
 aperiāt. Unde 7 abrahā ſenex valde mortua ſa-
 ra aliā duxit vxorē. ad oſtendū q̃ licitū est ſm
 Aug. xxij. q. iij. iſte abrahā. Nec obſtat qd dīc
 Cris. xxij. q. j. hac rōne. vbi dī. Secūdā vxorē
 accipe. ſm veritatis rōez vere fornicatō ē. Nā i-
 telligē iſtud ſm graciānū. s. ſequēti dictū. q̃ſi
 per exaggeratōē ad exhortatōē vidualis p̃tinē-
 tie: nō in p̃tēnatōēz viduaz 7 deinceps nuptia

¶ Quartus

rum. Vel dic ſm glo. ibi 7 melius qd intelligi-
 cum ſc̃dam ducit prima viuentē ipſa republia-
 ta. ut permittebatur in lege moſſi.

¶ **Q**uā ad caſtitatez ṽgina. s. vj.
 lē dic apls. j. ad Cor. vii. de ṽginitō p̃ceptū nō
 habeo. p̃ſiliū ac dō. 7 apoc. xiiij. De his q̃ ſequū-
 tur agnū q̃cūqz ierit dī. q̃ ṽgites p̃māſert. Figu-
 rat⁹ ac p̃ ſiliū ſm doctores. De q̃ dī Cantī. ij. de
 ſpōſa. q̃ p̃ſciē inſ lilia: 7 ſic liliū inſ ſpīnas. ſic
 amica mea. i. creatura h̃is ṽginitatē inſ filias
 i. inſ creaturas alias. Vbi nota tria i lilio. Pri-
 mo i ſtipite virebīez. Secūdū i flore albebinē.
 Tercū i ſemīe ſuluebinē. Et i p̃mo notat⁹ ex du-
 ratōē ṽl icorruptōē 7 p̃cioſitas. Secūdū de ſigē
 ex colore 7 folioz p̃iunctōē 7 p̃uitas. Tercū iſi
 nuat⁹ ex figurata dilectōē 7 ſc̃titas: p̃ſiderat⁹ q̃
 lilia agri. ¶ **Q**uā ad p̃mū claz ē q̃ ſtipes ſive tū-
 cūlīj ē viridis. Dicit⁹ ac aliq̃s viride nā alie qd
 nō patit⁹ aduſtōz calorīs ut ptz i arboribz. Sic
 ſpūalē dī viride. qd nō ē aduſtū p̃ calorē volu-
 ptatis carnal⁹ ſeu corruptōis. An ṽginitas dī a
 virē. p̃p̃ icorruptōz quā hē. Incorruptū ac ut
 dī i li. ſapie facit primū deo. Et hic oſidē mag⁹
 p̃cioſitas ē. qz poit hoīez i ſtatu q̃ſi celeſti. Et
 iō magn⁹ theſaur⁹. De q̃ apls. ij. ad Cor. iij. Na-
 bem⁹ theſaur⁹ iſtum in vaſis fictilibz. i. corpi-
 bz. Iſtū theſaur⁹ cū qdā mala mlier q̃ſiſſz auſſerre
 berz. clamauit: latrones. latrones. Declarans
 poſtea ſocijs. qz vere ei latro fuerat inſidiat⁹ ut
 auſſerret ab eo theſaur⁹ inrecupabilē ṽginitatis.
 Nec eſt theſaur⁹ abſcōdit⁹ i agro ut dī p̃abolice
 Maſ. xiiij. Cui aſſilatur regnū celoꝝ. quē q̃ iue-
 nit hō abſcōdit. 7 p̃ gaudio illi ṽabit et vendit
 vniuerſa q̃ habet. 7 emit agrū illū. Abſcōditus
 eſt enī theſaur⁹ iſte in agro creature terreſtris.
 Inueit autē ip̃m q̃ p̃gnoscit p̃cioſitatē ei⁹. Unde
 7 inuentū abſcondit. ne. i. ip̃m amittat ſc̃lo re-
 nūciāns i aliqua religione ſe ab alijs abſcōdit.
 vel qz p̃ hūilitatē illū 7 alia bona occultās ſe de-
 ſpicit. vel qz ip̃e mūdus ip̃m ex hoc iſtructuoſū
 7 inutilem credit. Tendit autē omīa ad ip̃m emen-
 dū 7 gaudioſe: qz ad ip̃m habendū ſeu retinēdū
 7 ſbſtāciā t̃palē 7 cuiuſlibz amicitiā 7 etiā ip̃az
 vitā poſtponit p̃pter ip̃m. ut ptz exēplū i ṽgini-
 b⁹ Agatha. Lucia. agnethe. cecilia 7 h̃mōi. Quic
 dicit⁹ ſiſte regnū celoꝝ. qz talis eſt vita celeſtis.
 An 7 ad cōmēdatōē ei⁹ aſſilatur dom⁹ vniuer-
 ſoꝝ. s. xpc magiſq̃ alij in ip̃a carnis integritate
 imo ſpōſe dicunt⁹ ip̃ius modo ſpāli. iuxta illud
 Agathe. Ipi ſum deſpōſata 7c. Cognati dicūt
 angeloꝝ. An Diero. i ſm dē. Angelis ſp̃ cognā-
 ta ē ṽginitas. Et idē. In carne eē 7 p̃ter car-
 nē viuē. angelicū ē nō hūanū. Sed 7 a mūdī ſa-
 pientibz poſit⁹ virgo inter. xij. ſigna celoꝝ: qñ
 enī ſolegebūt ſignū leonis de mēſe auguſti. in-
 grēdieſ ſignū ṽginis. et tūc miteſcit ab eſtu ſui
 calorīs et fruct⁹ matureſcē facit. Ipſa q̃ a ſalia
 ferociſſima vidēſe deferre ṽginitatē. Nam ut
 reſert greg⁹ i moralibz. Cum unicorniz ſit aīal
 ferociſſimū. 7 a nullo tomari poſſit: ab aspectū

Capitulum

virginis masculinitas. ita ut in gremio ei? se ponat
ad descendendum. et sic capit. Tria quibus sibi illis licet gen-
tilibus merito virginis credis a deo sibi colla-
tum spiritum prophie. ad vaticinandum multis de mysterijs
christi: quod refert lactanti in. iij. li. institutum. In ta-
bernaculoque iudeorum factum per moysen. pelles iaci-
entine super alia cooperta ponebat. Exo. xxvj. et
quod iacinct? est celestis coloris. secundum beata designt? virgi-
nes quod superius locum tenet in tabernaculo ecclesie. et tu
scilicet ad pulchritudinem spirituale. **¶** Quartum ab secundum per
quod flos lilij est coloris albi. Color autem albus designt?
puritatem. ut dicitur. xxx. q. v. femine: quod debet esse in virgi-
ne. ut. s. oem cogitatum ei? et affectum ad celestia e-
rigat. **¶** An. j. ad Cor. vij. Que inupta et virgo est.
que dei sunt: cogitat. quod placeat deo ut sit facta
mater et corpe. Cum enim sit libera a fuitate iugis
et familie. multam commoditatem habet et aptitudi-
nem ad vacandum deo. Habet autem lilium sex folia desig-
nata sex virtutes quod prestant ad preservationem puri-
tatis. Spine lacerantes huiusmodi folia sunt eorum tria
An sic lilium inter spinas? **¶** Can. ij. Primus et
folium designat sobrietatem in cibo et potu. Dine cere-
re enim et baccho friget ven? ait Hiero. **¶** Tercium
at virgo vinum ut venenum. Spina autem lacerans est cra-
pula. Secundum folium signat laboriositatem in vigilijs
et exercitijs precipue lectionum et huiusmodi. An dicitur in p-
uer. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. et hie-
ro. ad rusticum monachum. Ama studia scriptura-
rum. et carnis vitia non amabis. Spina autem lacerans est
ociositas. Ezech. xvj. Nec fuit iniquitas sodomie quod
et ocium. Tercium folium signat seculum custodiam. precipue
vis? et audit? unde propheta. Mors ingressa est per fenestras
nostras. Dina filia iacob egressa ad videndum mulie-
res fugiens. amisit virginem corrupta a sichen. Ge-
ne. xxxiij. Et sic spina lacerans est curiositas.
Quartum folium designt? humilitatem modestiam. Ambro-
sius super lucam. Discite o virgines exemplo virginis marie. non
curitare per alienas ecclesias. non aliquis in publico mi-
scere semina. Hiero. sit semine virginis proba mo-
destia? et rar? Spina lacerans est loquacitas vel turpi-
tudo seminis. j. ad Cor. xv. Corrumperunt bonos mo-
res colloquia mala. Quintum folium signat humilitatem
Dicitur autem ambrosius. ut virgo quod purior: tantum humili-
or. Operet enim istam humilitatem in habitu ornare: ut.
scilicet non portet habitum molle preciosum vel aliquem orna-
tum. Nam ista provocant ad lasciviam. puer. vij. Ecce
mulier occurrat ornato meretricio. preputa ad capi-
endas animas. An et filij israel fornicati sunt cum mulie-
ribus moabitay. quod se ornauerunt. Spina lacerans
est superbia. Iob dissoluit baltheum regum. Quod expositum
greg? in moral. Dum vilis baltheum castitatis promit-
tit de dissolutis. i. fragilis. aliter in otiosis prope prece-
dit elationem. Exemplum habes in vitis patris. Tertium fo-
lium signat vitatorem familiaritatis. virgo enim debet esse
se silvestris. Silvestria enim animalia solent habere
pulchrioris pellem quam domestica. Bernardus. Solent virgi-
nes quod vere virginis sunt. spiritus pauidi et nunquam esse secure
Ante et virgo maria turbata est in semine angeli
et. Thamar virgo corrupta est ab amato fratre suo
cum sola se reperit cum eo. ij. re. xij. Est ergo spina la-

Septimum

cerans nimiam domesticitatem. **¶** Quartum ab terciis huius
lilium tria signa quod aurea. designant dilectionem quod sa-
cta et perfectam facit virginitatem. Nam virginitas sine di-
lectione non saluat. Ita autem tria signa significat tri-
plicem modum deum diligendi. unde Bernardus. Dilece amare
dulciter. amare prudenter. amare fortiter. vel tria
que debet diligere quilibet. scilicet deum. proximum. et seipsum.
¶ Virginitas quod sit. et quod amittat. **¶** Ca. VII.

Uirginitas sic diffinitur
ab Augu. in li. de nuptijs et concupiscentia
Uirginitas est in carne corruptibilis
si perpetue incorruptionis meditatio.
Pro cuius declaratione dicit. b. tho. scda sede. q. cliij
arti. j. quod nomen virginis a virore sumptum est
Et ideo sicut id dicitur virgo. et in suo virore per-
sistere. quod non est ex habundantia caloris adustione
expositum. ita et virginitas impetrat hoc. quod persona cui
est. immunis sit ad concupiscentie adustione. quod est vi-
detur in presumptione marie delectationis corporalis. Quia
est delectatio venereorum. In delectatione autem venere-
orum tria est considerare. An. scilicet quod est ex parte corporis
scilicet violatio signaculi virginis. Aliud in quo coniugi-
tur id quod est aie cum eo quod est corpus. scilicet resolutio se-
minis. delectationem sensibilium causarum. Tercium quod est
trans aie. scilicet propositum pueniendi ad talem delectationem.
In his tribus primus per accitum se habet ad morale
actum. qui non considerat per se. nisi secundum ea que sunt ani-
me. Sed per hoc quod aliquis ex proposito se abstinere
a delectatione venerea. remanet integritas in me-
bro corporeo. et sic est per accitum. Unde si contingat
quod per alium modum integritas membrorum corrupta. ut
per violentiam vel medicinam: non magis iudicatur vir-
ginitati. quam si corrupta man? vel per. Secundum vero
id est resolutio seminis naturaliter se habet ad actum
moralis. Nam sensibiles passionis sunt materia mo-
ralium actuum. Et si delectatio pueniens ex semine re-
solutione precebat ex proposito rationis. sic tollit virgin-
tatem. siue fiat per concubitum siue per alium modum. Si autem
preter mentis propositum ut in dormiendo vel per violentiam il-
latam. cui mens non consentit. Quis caro delectationem
expiat: vel ex infirmitate nature. ut in pacetibus
fluxu seminis sic non preiudicat virginitas. Tercium vero se
habet formaliter et completive. quod ratio moralium in eo quod
est rationis completum. Sic ergo propositum abstinendi ab omni
delectatione venerea. est formale in virginitate et
imunitas a delectatione que puenit ex resolutione
seminis. est materiale. Et utrumque notat in di-
cta diffinitione proposita. in eo quod dicitur meditatio
Et dicitur perpetua. non quod oportet semper virginem hoc
actu talem meditationem habere. Sed hoc debet per pro-
posito gerere. ut perpetuo in hoc perseueret. Immutas
a corruptione ponit in eo quod dicitur incorruptio. Et omni-
bus difficultas cum dicitur in carne corruptibilis. hec
tho. Et nota quod secundum tho. virginitas putatur esse non
in adultis habentibus integritatem carnis. sed pro-
positum nubendi. nec in puellis quod non habent propositum
tamen seruandi. cum non habeant usum rationis. nec per
dictis debetur aureola. Et quia virtus non amittitur
nisi per peccatum. non sufficit propositum solum abstinendi
a delectatione venerea etiam coniugali. nisi

abbat et votū ad ipsam v̄ginitatē. Nā dimittere solū p̄positū suandi v̄ginitatē. nō peccat mortalit̄ sic nec ieiunādi. S; frāgē votū v̄ginitatis etiā sola mētē. ē mortale sic fractū aliorū votorū. **¶** In hiero. di. xxviij. v̄v̄t̄ib; v̄ginitatē. nō soluz nubē: sed etiā velle dānabile ē. Et p̄p̄ea Aug⁹ alibi sic diffinit. **¶** V̄ginitas ē p̄tinetia. q̄ integritas carnis ip̄i creatori aīe et carnis vouet. p̄sec̄tur. suat. In q̄to tñ di. xliij. arti. iij. dicit itez tho. q̄ nō ē necessariū votū ad v̄tutē v̄ginitatis. sed ē ad bñ esse. **¶** Itē nota q̄ v̄ginitas q̄ amittit mētē tñ. f. p̄ p̄positū act⁹ veneri. recuperat p̄ p̄nitentiā q̄ ad aureolā. S; q̄ amittit mētē et corpore. f. p̄ resolutū semis volūtariā. nō p̄ etia; p̄ p̄nitaz recuperari q̄ ad aureolā: p̄ tñ recuperari q̄tū ad id qd̄ formale ē i ea. **¶** Oēs. n. v̄tutes sūt cōnexē fm̄ m̄grm̄ i. iij. sen. ut q̄ vnā hē. oēs habz **¶** Qd̄ ē v̄p̄ fm̄ tho. q̄tū ad id qd̄ ē formale in eis i. fm̄ caritatē v̄l p̄v̄dētā. Nō aut̄ q̄tū ad id qd̄ ē materiale. Nō em̄ si q̄s magnific⁹ male p̄sūpsit diuitias. p̄ p̄nitaz ei restituit diuitie. q̄ sūt materia magnificētie. **¶** S; qui peccatō p̄bidit v̄ginitatē p̄ actū veneri. p̄ p̄nitaz nō ei restituit integritas carnis. q̄ ē materiale i v̄ginitate. S; formalit̄ restituit veraz. i. q̄ ad p̄positū. q̄ p̄nitē tal̄ firmiē p̄ponit uti diuitijs magnifice si habet. et suare v̄ginitatē si habet et nō amittit. **¶** Et hoc p̄positū h̄re firmiē. p̄p̄ deū v̄l fm̄ regulaz rōnis. dicit formale i v̄tute. S; materiale n̄ restituit. f. immūtas a delectatōe venerea. **¶** Nec etiā p̄ dei potētā: q̄ qd̄ factū ē. nō p̄ nō esse factū. Et sic intelligit dictuz hiero. xxviij. q. v. **¶** Si paul⁹. Deus v̄ginē suscitare non p̄t p̄t ruina.

¶ Est aut̄ v̄ginitas specialis. §. j.

¶ v̄tus. **¶** Ratiō est fm̄ tho. scda scda. q. cliij. arti. iij. Quia formale et p̄pletū i v̄ginitate. ē p̄positū p̄petuo abstinenti a delectatōe venerea. qd̄ p̄positū reddi laudabile ex fine. in q̄tū. f. sit ad vacandū rebo diuinis. materiale ē integritas carnis. S; manifestū ē. ubi ē sp̄alis materia h̄ns sp̄alē rōnē v̄tutis. ibi ē sp̄alis v̄tus. Sicut magnificētia q̄ ē circa magnos sūpt⁹. ex hoc h̄ q̄ sit sp̄alis v̄tus distincta a libertate. q̄ ē circa cōem v̄sū pecunie. **¶** Sic hoc qd̄ ē p̄suare se imūne ab omni delectatōe venerea. habet quandā excellentiā laudis supra hoc qd̄ est suare se imūnez a delectatōe venerea illicita. f. q̄ est extra m̄fionū. **¶** Et ideo ē sp̄alis v̄t⁹. se habēs ad castitatē sic magnificētia ad liberalitatē. Nō est aut̄ in p̄cepto sed in p̄silio. **¶** Unde apl⁹. j. ad Cor. xij. De v̄ginitatē aut̄ p̄ceptū domi non habeo p̄siliū aut̄ do. **¶** Et Ambro. xxviij. q. j. Integritas v̄ginitatis est voti nō p̄cepti: suaderi p̄t. p̄cipi non p̄t. **¶** Cōsilia aut̄ danē de actib; bonis: imo et meliorib; **¶** Est aut̄ triplex bonū hominis. ut dī i. j. ethi. cor. **¶** Vnū qd̄ p̄sistit in exteriorib; rebo ut diuitijs. **¶** Secūdu qd̄ p̄sistit i bonis corporeis. **¶** Terciū i bonis aīe. **¶** Et inf̄ bona aīe potiora sūt p̄tinetia ad vitā p̄templatiuā. bonis p̄tinetib; ad actiua ut ostendit dñs Luc. x. Maria optimā p̄t

elegit que non rē. **¶** Et p̄hs in. iij. eth. In bñanis aut̄ actib; illud est vitiosū qd̄ nō est fm̄ rectaz rōez. **¶** Nec aut̄ ē ratio recta. ut his q̄ sūt ad finem v̄taz q̄s fm̄ m̄furā q̄ p̄gruit fini. **¶** Sic medicia hō v̄tē fm̄ qd̄ p̄gruit sanitati. **¶** Bona igit̄ p̄dicta sic se h̄nt. q̄ bona exteriora ordinā sic ad finē ad bona corpis. et bona corpis ad bona aīe: et opa vite active ad opa vite p̄templatiue. **¶** Vñ si q̄s abstineat a possidēdis aliq̄to bonis t̄palib; que al̄s possz licite possidē: ut p̄sulat saluti corporali sue v̄l primorū. erogāto paupib; v̄l ut vacet p̄templati veritatis. hoc n̄ est vitiosū: s; laudabile et v̄tuosū. **¶** Sic sil; si q̄s abstineat a delectatōe omni venerea. ut liberi vacet deo et diuinis p̄tinet hoc ad rectitudinē rōnis. qd̄ fit p̄ v̄ginitatē. **¶** Vñ apl⁹. j. ad Cor. vij. Mulier innupta et v̄go cogitat q̄ dei sūt. quō placeat deo ut sit sancta corpe et spū. **¶** Que aut̄ nupta ē. cogitat q̄ sūt mūdi et c. **¶** Et si dicat q̄ quilibz teneat ad p̄cepta legis nate. S; sicut ē datū p̄ceptū naturale ad p̄seruatōem indiuidui de p̄missione Gen. ij. **¶** De omni ligno pabuli p̄metetis: ita datū est p̄ceptū ad p̄seruatōez sp̄i de p̄missione iugali. gen. ij. **¶** Crescite et multiplicamini. **¶** Sicut q̄ certū ē et clarū. q̄ q̄libz teneat p̄mū. f. ad p̄metendū p̄ sui cōsuetudine: ita videt̄ teneat ad scdm̄. f. ad actū salti iugale ad p̄seruatōez sp̄i. **¶** R̄ndet tho. q̄ p̄ceptū h̄ rōez debiti. **¶** Sed dupl; ē aliq̄d debitu; **¶** Vno mō ut impleat̄ ab vno q̄q; **¶** Et hoc debitu si ne p̄cto p̄teriti nō p̄t. **¶** Aliud ē debitu iplendū a multitudie: et ad tale debitu iplendū nō teneat q̄libz de multitudie. **¶** Multa. n. sūt multitudini necessaria. ab que implēda vn⁹ nō sufficit: s; impleat̄ a multitudie. dū vn⁹ hoc ali⁹ illud facit. **¶** P̄ceptū igit̄ legis nature homi datū de p̄missione necesse ē ut ab vno q̄q; impleat̄. **¶** Alio: ei indiuiduū p̄seruari nō possz. **¶** S; p̄ceptū datum homi d̄ generatōe. respicit totā multitudinē. cui necessariū ē ut nō solū multiplicet̄ corpali: sed etiā sp̄uali p̄ficiat. **¶** Et ideo sufficit p̄videt̄ multitudini: si q̄baz carnali generatōi opam dat. alij ab hac abstinentes. cōtemplati dīne vacāt ad totū hūani generis pulcritudinē et salutē. **¶** Sic i exercitu quibā castra custodiūt. q̄bz gladijs decertāt: que tñ omnia debita sūt multitudini. sed p̄ vnū impleri nō p̄nt. **¶** Nec virgo recebit a medio q̄ nō abstinet ab omni delectatōe qd̄ p̄tinet ad insensibilitatem: sed a delectatōe omni venerea et hoc fm̄ rationem rectam.

¶ De v̄ginitate sit excellen. §. ij.

¶ tior castitate. p̄bat tripliciter fm̄ tho. ubi sup̄ arti. iij. **¶** Primo exēplo xp̄i qui elegit m̄rem v̄ginē. et ipse v̄ginitatē suauit. nō p̄iugū p̄traxit. **¶** Omnia aut̄ p̄fectiora ipse iplēuit. **¶** Secūdo doctrina apl⁹. j. ad Cor. vij. qui v̄ginitatē p̄sultat tanq̄ mai⁹ bonū. **¶** Cōsiliū em̄ datur de meliorib; bonis. xiiij. q. j. quisquis. **¶** Tercō p̄bat ratione multiplici. **¶** Tū q̄ bonū diuinū est poti⁹ bono hūano. **¶** V̄ginitas ordinat̄ ab bonū diuinū. f. ad vacandū deo. **¶** Matrimoniu ab bonum

Capitulum

huanū. s. ad multiplicandēz boīm. Tū qz bonum aīe qle ē vīgīntas. pferē bono corpīs qle ē mīo nū. Tū qz bonū vitē pēplatiue. pferē bono vitē actiue. Virginitas ordīat ab bonū aīe fm vitē pēplatiuā. qd ē cogitare q dei sūt. Cōiugīuz ad bonū corpīs qd ē plīa mltiplicatō. q ptīnz ad vitē actiua. qz pīuges cogitare hnt q sūt mūdi. vt ptz p aplm. j. ad Co. vij. **Un** dīero. i. l. 3. iō unīanū pprobat p mltas rōes et rōē ipī iōi nīanī. q asserēbat vīgītātē nē ē pferēbā mīonīo nec ē p pīctā qd ait aug. i. l. de bono pīugali. Nō ipar meritū ē pīnētiē i Jōbe. q nullas exp. t. est nuptias. q i abrahā q filios generauit. Et hīero. xxxij. q. iij. Quis igrē sub alta dei dīspo sītōe oēs retro scōs fuisse eiūse meritū. c. nūc sūt xpīam. Quō antea abrahā placuit deo i cō iugio. sic nūc vīgēs placēt i castitatē. Seruūt ille legi q tpi suo. fūiam q nos legi q tpi nro. i. qd fines scēloz deuenerit. Nā fm tho. meritū nō solū pēlat ex genē act. s. magis ex aīo opātīa dābuit abrahā aīm sic dīspōsītū. vt pat. essz vīgītātē fuare. si op. essz. Et ex hoc meritū pīuga le i ipō equat meritū pīnētiē vīgīnal i Jōbe. re spectu qdē pīmīj essēncīal. nō ac rēpectu pīmīj ac cītēal. Licz q vīgītās sit melior pīnētiā pīuga li. pē tñ pīugar nō soluz eē eqūis. sed etiā melior vīgīne duplici rōe. Pīo vīlz cū cōiugar hē aīm magis patū ab vīgītātē fuābā si opēt. q ille q actu ē vīgo. Decūdo qz forte ille q nō ē vīgo hē ali quā excellētiōē vīgītātē aut maiōrē caritatē. Et iō nō debent se pferre vīgīnes alijs in bonitatē.

Sed queritur vīz sit ex. §. iij. excellētīssīa vīgītātē. Rīdet tho. vbi sup. Excellētīssīmū pē dīci aliqd duplī. Vno mō fm qd. i. i. ali q genē. Et sic vīgītās dī excellētīssīa vīgītātē genē ca stitatis. qz trāscēdit castitatē vīgītātē q pīugālē Et qz castitatē atēbuit decore. iō vīgītātē atēbuit p pīs marīa pulcētudo. vñ Ambro. Pulcētudī nē qd pē maiōrē extīmate decore vīgīs. q amat a rēge. pbat a iudice. dēdicat dño. psecrat deo. Alio mō dī excellētīssīmū aliqd simplī. Et sic vīgītās nō ē excellētīssīa. qz finis sp excellit id qd ē ad finē. Et qto aliqd effīcatī ordīat ad finem tātomelī. Fīnis at ex q reddīt laudabil vīgī nitas. ē vacare rebo dīnis. Et iō vīgītēs theolo gice q vīgītātē qz act. ē occupatō circa res dīnas. sūt excellētīores vīgītātē. Sīlī etiā dehe menti opant vt inherēat deo martīres. qui ab hoc postponūt pīuā vitā. q vīuētēs i monastē rījs q ab hoc postponūt pīuā volūtātē. q oīa q hnt. vīgīnes at postponūt ab hoc tñ venereas volūtates. Et iō q martīrīū q religiōis igrē sūa cū pīeuerātīa pferunt vīgītātē. Qz at dī vīgītātē Apoc. xiiij. q sequūt agnū qdēqz ierit. non ex hoc seqz qz sūt alijs scīs pfectōres. Elēl xpo magis pfoctores. s. qz sequūt agnū xpm plurīto modīs q alij. qz nō solū i itēgītātē mē tis vt alij. sed etiā i itēgītātē carnis qd nō alij faciūt. Sed non optz ex hoc qz magis de pīnq xpm sequat q alij scī. qz alie vīgītēs i qto aliq

Octauum

nō vīgīnes excedūt vīgīnes. alijs faciūt pīnqū us deo inherē. Canticū nouū qd cantāt sole vīz gīnes vt dīcīt ibi. est gaudiū spēciale qd habēt de itēgītātē carnis fuata. Virgīntas quō coronat. possīdat. q dīgnīficat. Capi. VIII.

Adducitur regi vīgīnes post eā pīe ei offerent tibi. Loqē ps. de ecclīa q vīqz ē mī q vīgo. Ma ter qdē oīm fideliū qd genuit in ba ptīsmo p fide. Virgo p itēgītātē mētīs. libera a corruptōe pēti mortāl. Un apls. ij. ab Co. xj. inquit de fidelīto. Despōdī vos vñ vīro vīgīnez castā exhibē xpo. Nec igrē regīna astans a dex trīs dei. qz i statu electōz q i potōibz bonīs. s. vī tutum. In vestitu deaurato sapīe vī caritatē. Circūdata varietatē statū religionū ritū et pīuilegiōz. Post eā vt filie abducēt vīgīnes. rēgi dño ihu xpo vt spōso eaz. Un q de scīs vīgīnībz canit ecclīa. Agnū sponū vīgīnū adōrem dñm ihm xpm. Potest q istud post eā etiā referri ad vīgīnē marīa. q sola ē mat q vīgo et pīmicīa. et spēculū vīgīnū. q vīqz possīdē aureolā vīgītātē. qz q si nō habuit a carne pūgnā pīf religī tione vel extīncōēz fōmītīs. pīf cui vīctōriā. s. pugne dā aureola. habuit tñ ab hoste cui ca put. s. pīncipij suggestiōis pīruīt sola. Post eaz igrē q pīncipaliorē sequūt vīgīnes alie. q xpo ad ducūt regī. Et ab quālibet sanctam vīgīnē ec clesia istud adaptat. vbi tria vīdēda vī vīgītātē. Pīmo quomodo vīgīntas coronatur. Secundo quomodo possīteatur. Tercio quomodo ipsa dīgnīficatur.

Qrtū ad pīmū dīcīt apls. §. j.

ij. ab thīmo. ij. Nō coronabī nisi q legitīe cer tauerit. i. ita certet q vīcat. vt at cast ecclā. Mū dus. caro. dēmōia. dīue. la mouēt plīa pīra nos Et qrtū ad plū carnis. sic nō coronat aurea q ē pīmū essēncīale aīe. nisi qd habuerit vīctōriāz de oīm vīto carnali. abstīnēdo ab eo vīa pīpēto pīnēdo. ita si coronabī aureola vīgītātē q est pīmū accītēale. qd dā in glā pīter excellētē vīctōriā pugne ex carne. nisi qd liber fuerit a vo lūtarīa corruptōe carnis tēptatōes vīcēdo. Qz vīs ei vīgītās qrtū ad ei. i. nītiū q semīariū. i. īclī natōez naturalē īnsīt a natura. sic q oīs vīgītātē qrtū ab materiā remotā q ē itēgītātē carnis. q materiā pīnquā q ē in ex pīentīa venerē vo luptatis īnsīt a natā q natiuitatē. qz oēs nascū tur vīgīes carne q īnēptēs volūptatē fm pē. de pal. in. iij. dī. xxxij. S. qrtū ad pīmētū actu ale vel habituale. sic vīgītās nō ē a natiuitatē vel a natura plusq alie. Nam puer nascens nō habet actū vel habitū vīgītātē plusq libe raltatē. sed habet sic alias morales p acqītō nē q īnsūtōez. Non emī quicūqz habet itēgītātē carnis. cū venerit ad annos pūbertatē si e ligat in carne īncorruptībīlīter vīuē. statim p hoc hē habitū vīgītātē. Sed qn cum hoc habitualī pīpōsītō frequēter tomauerit motus

carnis cū aggrauat in eo. sic nec vidua statim mortuo marito habz habitū p̄tinentie vidualis licz eligat sic viuē. Sed p̄ frequētem domatōez passionū cū p̄posito. habitū acq̄rit: differēt ab habitu castitatis p̄iugal: nō tñ mēf nomē ututis sp̄alis. qz nō puenit ad p̄fectū. Est igr̄ p̄tinentia vidual' habit' differēt a p̄tinentia p̄iugali habēs sp̄alē rōez boni et difficultatis: qz q̄busdā ē facile et placitū i p̄iugio viuē caste. q̄bō nō ē facile nec placitū viuē vel cōiugio abstine. S3 tñ nō est bē sp̄alis: imo castitas ē vna bē q̄ minore gradū bz in m̄fionio. et p̄fecti saluaf i viduitate. Silt castitas cōiugalis nō statim inalecī cū q̄s eligit ab aliena abstinere: sed cū frequē de aliena temptat. eligat nō acquiescē. Et sic de alijs. Et ut dicit tho. in. iij. dist. xlix. In cōtinēdo fm aliq̄ maiorē pugnā sustinēt ōgines. fm aliq̄ vidue ceteris paribz. Uirginibz em̄ p̄cupiscentiā inflāmat et experiebz desiderii qd ex q̄dā curiositate p̄cedit: q̄ etiā fit ut hō libenti videret at q̄ nunq̄ vidit: et etiā i eis p̄cupiscentiā auget extimato maioris delectatōis q̄ sit fm veritatē et incōsideratōe eoz incommodoz q̄ delectatōni h' adiūgūt. Et q̄tū ad hoc vidue minorē sustinēt pugnā. maiorē aut p̄pter delectatōis memoriā. Et i diuers' vnū alteri p̄iubicat. fm hoīm diuersas dispositōes: qz q̄daz magis mouēt hoc. q̄dā illo. Quicq̄ aut sit de quātitate pugne. tñ hoc certuz. qz p̄fectior est victoria ōginū q̄ viduaz. Perfectissimū em̄ gen' victorie est et pulcherri- mū. hosti nunq̄ celsisse. Corona aut nō debetur pugne: sed victorie de pugna. Nō ergo corona: bē nisi q̄. ¶ Quomodo i diuersis t̄pibz homi- nes diuersimode se habuerint ad ōginitatē se- uandā. De. de pal. in. iij. dist. xxxij. dicit qz i sta- tu innocētie nō licuisset cōtinē vsqz ad sufficiē- tē multiplicatōez hūani generis: qz tūc erat p̄- ceptū. crecite et multiplicamī. Nec tñ peccauit adam cōtinēdo i paradiso. qz modico t̄pē ibi fuit S3 tho. dicit qz p̄ multiplicatōez sine p̄cto po- tuissz q̄s esse ōgo. qz tūc p̄ferebat cōiugiū ōgi- nitati. q̄ habebat puritatē cū fecunditate. Fuis- set aut cōtra rōez eligere min' bonuz et ipi non erāt facturi p̄ rōez. Ergo si cōtinuisset p̄ finem m̄fionij et pacis peccassz. Semp etiā fuissz mlti- plicatō nēcia. qz nō videbat p̄babile qz parētēs p̄mi retardarēt a glā vsqz ad finē mūdi. cū solū p̄ctm sit causa retardatōis ut origēne vlt' actu- ale. Tñ p̄mis parētibz trāslatis i glāz. optebat successores vacare generatōi sic p̄mi vacauerūt. Tempe bō nature lapsē. s. t̄pē legis nature fuit ōginitas licita. mltiplicato genē hūano. S3 sp̄ an euangeliū meli' erat cōiugiū. nisi ubi sp̄aliē aliud reuelabat. In puulis autē erat ōginitas carnis nō mentis. Tempe aut nature lapsē an multiplicatōez fuit in p̄cepto p̄hibito. Nec ta- men abel peccauit virgo moriens. qz adhuc iu- uenis erat. nec apt' cōiugio qm mortu' fuit. Nā nec chayn libidinosus adhuc generauerat. Fu- it tñ abel mortu' virgo carne: sed non mēte. qz

tunc nō erat t̄pū virginitatis. nisi quis dicat qz deus p̄stius mortis ei' sibi inspirauit virgi- nitatē. ut caput ecclie p̄mū habēt ōginitatē et sic habēt aureolā ōginitatis. S3 post multipli- catōez licuit: nō tñ habem' exēplū nec i enoch qz p̄ cōitū generās et p̄ cōitū genit' ē: nec in alio forte de melchisedech. Sed si fuit Ben fil' Noe ut dicunt hebrei nō fuit virgo. Tempe bō legis scripte sciendū. qz licuit seruare ōginitatē: qz iā filij isrl' multiplicati creuerant nimis. ut arena maris: nō tñ laudabat imo filia iepte fleuit vir- ginitatē. Et maledict' erat nō relinquēs semē. maledictōe obprobrij sp̄alis: nisi p̄silio sp̄sifici ut helyas nō p̄ cōitū generās. Et Hieremias ō- ginitatē sua vix euāgelicum xpi ecclie dedicās fm Hiero. S3 apud gētiles error iacebuerat qz deterat eos de' i reprobu' sensu ut licita reputa- rēt illicita et e3. ut fornicatōez ē licita. Plato bō sacrificauit se. nō qz reputaret ōginitatē illicitā vñ nec deseruit eā: s3 ut satisfaceret plebi. Nā op̄i- nio fuit apud p̄hos p̄pter scandalū vitandū sa- cere mltā. q̄ sciebāt nō esse faciēda. Sic adora- bāt ydola quia scirēt nihil eē ne lapidaret: sic pictagoras apud athenas re' habit' ē. qz voca- uit lapidē ignē ardētē. Ipi ei' nesciebāt aliā vi- tā et p̄ hoc nimis timebāt p̄de istā. Tempe bō euāgelij sp̄ licuit et licebit tenē ōginitatē. Cui' p̄miceria ōginitatis virgo maria fuit. Tñ i p̄e. Abducen' regi ōgines post eā. Tempe etiā glo- rie erūt omēs ōgines: qz. f. nec nubēt nec nubē- tur: imo t̄pē grē ut res melior cabit sub cōsilio fm illd. i. ad Cor. vij. fm p̄. d. pal. ubi sup̄. De ōginibz p̄ceptū dñi nō habeo. cōsiliū af do. Qd cōsiliū Jo. euāgelista suauit. cū vroz p̄ q̄ iā in domū traducta nuptias fecerat ut habet Jo. ij. i tactā bimifit. et ōgo p̄mansit: p̄uilegio amoris a xpo dilect'. Hāc Joseph sp̄sūs marie serua- uit. ut dīc aug'. et vouit cū maria sp̄sa sua. xx. vij. q. i. §. beata. Et vas electōis ōgo fuit. vñ di- cebat. j. ad Cor. vij. Volo oēs eē sic me. f. ōgines Sed vnusquisqz habz p̄p̄riū donū ex deo. xpc eti- am habuit. Tñ Canti. Ego flos campi et lilium cōuallū. ¶ Notandū etiā qz ōginitas ē p̄ insu- sionē sic et alie b̄tutes morales. Et satis videtur qz ex sp̄ali grā Jo. baptista et beata ōgo. et Hieremias i vtero p̄ sc̄ificatōez receperint virtu- tē ōginitatis quā erāt suatur. S3 de baptis- mo flāmī et sāguinis in quibz nōsoluz infūdūt nēcia ad salutē: s3 et oīa p̄fectiua. in q̄bō nō est obex i recipiēte: ut i missio culpe v̄ialis et pene- t̄ides qz i puulis in q̄bō null' ē obex infūdūt vir- ginitas et in innocētibz: nō tñ qz debeaf eis au- reola. qz illa sp̄spicit actū et nō habitū. De adul- tis af videt. qz de' sua liberalitate infūdāt oīi homi id ad qd se disponit. Tñ qz cū p̄posito ō- ginitatis venit ad baptisimū vlt' aliud sacmētū. recipit habitū ōginitatis. sic et ceteras virtutes. Quia em̄ i oīi sacmētō noue legis infūdūt nō solū id qd est necessariū ad salutē. sed etiam qd est vtile fm capacitatem et dispositōnem digne

recipiētis. In te ē q̄ recipiēs sacramētū noue legis. nō p̄trariū ōginitati (q̄d dico p̄p̄ m̄fioni um) recipit oēm ōtutē ad quā ē disposit⁹ q̄ cui⁹ ē capax. Si autē ē corrupt⁹ mente ⁊ corpe quia peniteat. nō ē capax ōginitatis q̄ repari nō p̄t. S; si nō ē corrupt⁹ nisi mētē. et penitēs p̄ponēs p̄petuo p̄tinē. tūc recipit: hec p̄. **¶** Notābū est ac ut dic̄ idē p̄. q̄ t̄ho. in sc̄ptō tenet votū d̄ esse tia ōginitatis nō esse. In sūma ōo sc̄da sc̄de vidē dicē oppositū. Sic. n. fuare castitatē. paup̄tatē sine voto. ut nouici⁹ nō facēt religiosū. sic ōginitas sine voto nō daret aureolā. S; q̄. licz p̄positū nubēdi ipe d̄iret. quia p̄ponēt nō illicite cor̄rūpi: tñ firmū p̄positū p̄petuo p̄tinēdi etiā sine voto facit ōtutē ōginitatis: nec votū ēbit ad aliā ōtutē q̄ ad suā. s. latrā. als agēt vlt̄ sp̄m. **¶** An bñ p̄cedo. q̄ votū nō facit de actu nō ōtuoſo ōtuoſū. ⁊ q̄ actū ēbit ad altiorē ōtutē nō i eo: tē genē s; alio. Sicut votū ēbit ieiuniū ad alti orē ōtutē. q̄ sit abstinentia vlt̄ sobrietas. S; hoc nō ē in genē t̄pantie: s; iusticie. An votū nō facit ieiuniū ēē sp̄alē ōtutē. dū ēbit ad latrā. sic ⁊ in p̄posito. Et si ōginitas habēt ex voto rō nē ōtutis. nō esset sp̄s t̄pantie. se habēs ad castitatē sic magnificētia ad liberalitatē. S; solū esset act⁹ castitatis elicitivē. ⁊ nō i p̄tine: q̄re sic se h; ōginitas ad castitatē sic magnificētia ad liberalitatē. S; illa ē sp̄alis ōt⁹. nō ex hoc q̄ vota. s; solū q̄ h; sp̄alē difficultatē ⁊ bonitatē. ex go q̄. Ad argumētū dicēdum q̄ nō ē simile. q̄ ab religionē nō sufficit firmitas p̄positi: s; req̄rī firmitas facti: ⁊ religio nō iat statū ab quez req̄rī imobilitas facti ⁊ p̄ p̄ns voti. S; ad rōnē ōtutis nō req̄rī imobilitas facti. cū q̄s possit a vera ōtutē decidē. ⁊ mutari de vere ōtuoſo i vere viciōsū. Et ideo si ōginitas dicēt statū non habitū. posset videri q̄ req̄rēt votū. sed si bicat habitū ōtutis sp̄alis: nō req̄rī votū q̄dēunq̄. Ad firmitatē etiā in religioe req̄rī votū solēne. in ōginitate sufficit saltim simplex. An q̄d aug⁹ dicit in diffinitōe. s. de voto. ponit hoc non q̄ sit d̄ necessitate ōginitatis. sed ē de p̄fectōe q̄ desponsata x̄po per votum est p̄fectior.

¶ Q̄tū ad secūdū. s. quomō. §. ij. possideat ōginitatis ōtus. Dicēdū q̄ mltis modis. vñ dic̄ p̄s. Abducēt q̄. Et p̄mo o; q̄ abducāt ad hoc a deo inspiratē ⁊ p̄ncipali agētē. **¶** Ap̄. viij. Nō possū ēē p̄tinēs nisi tu detēris. tu. s. de⁹. Secūdo o; q̄ abducāt ad hoc a rōe. istud p̄positū sumē eligēt ⁊ p̄petuo. Q̄d p̄t ex diffinitōe dū dī. q̄ ōginitas ē i carne corruptibili p̄petue icorruptōis meditātō. i. p̄positū p̄petuo abstinēdi a delectatōe venerea. nec ex p̄ta. An ōginitas corpe q̄ itendūt t̄pe suo nubē. nō hñt habitū ōginitatis. nec aureolā. nec puulī: q̄ licz nō cogitēt de nubēdo. nō tñ p̄nē habēt p̄positū p̄tinēdi. Eunuchi etiā vlt̄ frigidi. si intēderēt experiri delectatōē venereā p̄ m̄fioniū vlt̄ aliū modū si possēt: nō hñt habitū h̄mōi ōtutis nec aureolā. S; si itendūt ab h̄mōi abstine. si etiā possēt vi

q̄s habēt: sic credi p̄t de Eunuchis q̄s fecit nabuchodonosor. s. danielē ⁊ socijs ei⁹. **¶** Dan. i. Et de nerone ⁊ achilleo eunuchis q̄ p̄suasēt domicil le ōginitatē. Tercio optz q̄ abducāt ad hoc a recta rōne. s. p̄p̄ deū. nō p̄p̄ mūdi laudē. aut p̄p̄ honore p̄doloꝝ. sic ōgines tēe veste. An ōgines q̄nq̄ que nō sūp̄erūt oleū in lāpabito (designa caritatē dei in cordib⁹) excludē sunt a sponso et clausa ē eis ianua. **¶** Math. xxv. Quarto o; q̄ abducāt p̄ vias aliquaz ōtutū. ut hūilitatis. **¶** Ambro. Decz ut ōgo q̄nto castior: tantū hūilior. An de q̄dā sc̄to viro legīt. q̄ vltz ab sexagesimū sue etatis annū suās ōginitatē. elat⁹ in sup̄biā eaz p̄bibit. Quīto optz ut abducāt p̄ viā sobrietatis q̄ fm̄ bernarbū. In delicijs periclitat⁹ castitas. **¶** Propt̄ q̄d ap̄ls ut ōgo p̄seueraret. Castigo: ait corpe meū ⁊ in fruiturē redigo. **¶** i. Cor. ix. Per viam modestie. s. cauēdo se a visu ⁊ auditu ⁊ discursu vanis: nō cursitare p̄ alienas domos. nō alios quos in publico miscere sermones. Quō autē p̄datur virginitas dicitur in ultimo.

¶ Q̄tū ad tercū. s. quō ōgi. §. iij. nitas p̄mēbat. ⁊ q̄ntū: oñdī dū dicī regi. **¶** Abducēt vere ⁊ veri ōgines regi. s. domo ihsu x̄po qui est rex regū. ut sint sponse eius. Magna dignitas ista. Ante b̄sa Agnes dicebat. **¶** Ipsi sum desponsata. s. x̄po. Et nobilitatē sp̄osi hui⁹ oñdī dicēs. ut refert Ambro. in li. de ōginitate. Cui angeli seruāt. Cui⁹ pulchritudinē sol ⁊ luna mirant. i. mirabilē ostendūt. Cui⁹ mater v̄go est. Cui⁹ pater feminā nescit. Cui⁹ potestas celis. aspect⁹ pulchrior: amor: suauior. ⁊ omni gracia elegantior. Cui⁹ opes nunq̄ marcescūt. nunq̄ decrescūt. Et de ornāmētis ab eo collatis s̄bit. **¶** Induit me dñs ciclate ⁊ clamitē auro tēta sc̄ sapiētie vel dilectōnis. Et imensis monilib⁹ decorauit me. s. virtutū. **¶** Anulo suo. s. fidei subarauit me. ⁊ coronauit me. s. corona sp̄is ei⁹ nōp̄. **¶** Tradidit aurib⁹ meis iextimabiles margaritas. s. ōboꝝ sacre doctrine. Mel ⁊ lac ab ore ei⁹ suscepī. s. dulcedinis sp̄ualis ⁊ puritatis p̄ inspiratōē. **¶** Sanguis ei⁹ ornauit genas meas. i. passio eius induxit ad opa paciētie. que maxime ostendūt ruborē s̄ctificatis. **¶** Posuit signū in facie meam nullū p̄ter eum amatoꝝ admittā. inq̄tum. s. de bit facie erectā ad celū. ut ip̄m p̄templē. ⁊ affectū ad eū dirigā. ⁊ nō ad trena sp̄iciā: ōba sūt ambrosij. **¶** Speculū d̄bit vniuersitatē creaturaz quo p̄t intueri pulchritudinē. nō solū sp̄osi: sed ⁊ suā: cū om̄ia p̄ter ip̄am fecerit ⁊ om̄ia i ip̄o repiantur. **¶** Cingulū t̄pantie. amictum seu vestitum p̄tētie. **¶** Quic ergo regi tam nobili adducenē vere ōgines ut sp̄ose ei⁹. **¶** Et licet ōginitas nō sit simplicif ex cellētor: om̄ib⁹ alijs ōtutib⁹. q̄ nō maior theologicis nec p̄tētia. iusticia vel fortitudie. vlt̄ hūilitatē. Est tñ p̄cipua in genē t̄pantie. ⁊ multū p̄mēdabilis in p̄minētia ex ser que ponit p̄. de pal. in. iij. distin. xxxij. Et p̄mo quo ad p̄mū accidētale q̄d dī aureola: q̄ nulli parti t̄pantie debet fruct⁹ nec aureola

Titulus

nisi castitati: nec aureola ⁊ fructus centesim⁹ nisi
castitati: nec aureola ⁊ fructus centesim⁹ nisi viz
ginitati soli. An dñr Apoc. xiiij. Qz nemo pote-
rat cātare canticū illud nouū. nisi illa centum
quadragintaq̄tuor milia q̄ ūgines pmanerūt
ē anticū illō aureola. i. quoddā gaudiū spūale
qd habēt ūgines. qd nō pnt habē alij scīi nō viz
gines. ⁊ si mai⁹ premiū essentiale habeāt. Scđū
do quo ad sciam. qz maxime disponit ad acqui-
sitōez scie ⁊ sapie. An ⁊ Io. euangelista ūgo ma-
gnā de binis p ceteris habuit p̄mitōez. vt de ve-
bo dei. Tercio q̄ ab pulchritudinē spālē. Non ex
eo tñ q̄ passiōes pcupiscibil⁹ sūt p̄mies nobis ⁊
vitijs. qz sūt ⁊ passiōes irascibiles sē p̄mies no-
bis ⁊ brutis: sic esse furibūdū in cane. ⁊ vindica-
tiū in leone: sed q̄ magis abforbēt iudiciū rō-
nis q̄ est pulchritudo hoīs in qua ē ymago dei.
Quarto quo ad silicitudinē in plurib⁹. qz. f. bi se-
quū agnū. f. tpm quocuq̄ iterit. integri. f. cor-
pore ⁊ mēte sic xpc. Et incorrupto facit primū
deo. vt dñr in li. sapie. f. mēte ⁊ corpe. ⁊ de⁹ incor-
ruptibilis est. Quinto quo ad similitudinē. qz ista
virt⁹ nō est sine alijs: sz bñ ecōuerso. Potest ei
q̄s habē vtiutes alias sine ista. sic habuit petr⁹
apls ciuiar⁹. Et qd dicūt ūtutes oēs esse con-
nexas fm mgfm in. iij. sen. intelligi vlt de vti-
tibo necessarijs ad salutē. q̄lis ista nō est. sic nec
magnificētia. Ciel q̄ sūt p̄cere i radice caritatis
scđ isto ppositio. vt si esset a deo pceptū suare vir-
ginitatē. ⁊ nobū fregisset. obediret eā seruādū
Sexto q̄ ad raritatē Apoc. xiiij. Vbi turbam
magnā quā nemo dinumerare poterat. f. scfoz
Ponit at ibi numer⁹ desmiat⁹ ūginū. q̄ centū
q̄dragintaq̄tuor milia. q̄ ūgines pmāserūt: p in-
desmiato tñ ponit. q̄ plures sūt. Et h⁹ rō ē. qz vti-
tus ista nō pē recuperari amissa materialiter.
Et si amissa quo ad mentē solū reparet p pniaz
alie aut repant p pniaz. Tum etiā qz difficilior
ad seruandū. ibi em̄ frequē pugna ⁊ rara victo-
ria. Omne rarū carū. Quis enim aliqui per acci-
dens magis temptent⁹ d gula. alij de alijs vicijs
q̄ de luxuria. fm qualitatem pplexionis vel dei
dispensatiōe: tñ p se loquēdo maior coier est i
ptatō luxurie. Rato pē esse. qz natura magis i-
tendit ad pseruatēz speciei q̄ indiuidui cui i-
diuiduo puidet satisfaciēdo gule vel alijs vicijs
Nec obstat qz natura pus retinet necessaria ad
nutritiuā ⁊ augmētatiuā. q̄ trāsmitat ad gene-
ratiuā: qz hoc nō ē q̄si magis sit sollicita de indi-
uib⁹. q̄ de spē. imo ecōuerso. Sed qz aliter nō
agēt indiuiduū ad suandū spēm. nisi ipm indi-
uib⁹ pssitet. Unde qd ē h prius i intentōe ē po-
steri⁹ in generatiōe. Sed hoc ē. qz vtiuos minus
studēt generatiōi q̄ castitati. ⁊ ppter exercitiū fit
facile. qd ineptio est difficile. Rato aut q̄e ma-
gis vtiuos studēt castitati q̄ sobrietati est: qz cas-
titas non amittit⁹ sine mortali. Possunt autēz
desicere a sobrietate p penialia: quia ista pssitet
in medio quod est latum: ista. f. castitas in ex-
tremo quod est indiuisibile.

Quartus

De voluntaria 7 irrecu. §. iiii.

pabili amillioe uiginitatis. De. de pal. i. iij. dis.
xxxij. sic ait. Mulier pbit uiginitate p hoc q cor
rumpit mēte ⁊ corpe. altero de trib; modis: puta
p hoc q soluz claustra frāgunē sibi uolūtariā
etiā si nō semiat nec semē recipet. Nā pcepti
scētia spados desolauit uirgines. ut scribit
q licet nō posset semiare poterat tñ claustra in
fringē. Secūdo modo p semis uiril uoluntariā
susceptōe. qz si ita recipet saluo claustro sic mā
stru emittit. nec semiat: nullo min⁹ ōgo nō ef
fer. qz sic posset pcepti: puta siq pgnoscet uginē
uolūtariā i hoc circa claustra pctoris. ⁊ semen
ad matricē attraheret. Pnegnat. n. p naturā
null⁹ dicet uginē. ⁊ tñ mulieres aliq pceptiunt q
nō seminat. Tertio si ex uehemētia ardoris sine
fractōe claustri ipa semiat: puta uolūtariē co
gitās de pmiyctione turpi. ⁊ hoc absq pmiyctōe
cū alio. Et talis q corripit seipam vel ab alia
muliere uolūtariē corrupta. nō bz inf ōgies cō
secra. etiā ad tollēdu scābalū: qz nē ōgo. Et d
hoc i scda pte d scābalō ti. vij. c. iij. Nō tñ facit
bigamū uir. cū quo ptrahet post mīmonium.

Ad corruptōe aut̃ iuolūtaria sciēdūz. q. nō pōit ōginitas p quācūq. corruptōz iuolūtariā corpis. etiā triplicē in muliere. **U**n qñ opprimit̃ 7 frāgunt̃ claustra pudoris 7 semē vizi recipit̃: etiā si int̃e p̃cipiat 7 pariat. Item nec p ap̃riaz seminatōez quādo nō pcedit ex p̃sensu nec acceperatur a p̃sensu. quādo habet iudiciū rōnis. **E**t idē etiā aliquibz q. cū ōginitas mētis respiciat futūz: siq. pplaceat sibi i p̃terita pollutōne. que nō ex electōne p̃cessit. ōginitas nō p̃cedit corpe: sed mente t̃m̃. **P**rociē em̃ nō p̃cedit corpe: q. illa corruptō trāsiit: p̃us aē nō fuit p̃bita. q. p̃sensu defuit. **R**eq̃rē ḡ q. cōsensu p̃cedat. vt si sentīēs se calefactū obdormiret. vt pollueret. 7 mulier vt opprimẽt. **U**n req̃rē q. cōcurat p̃sensu. s. p tpe q̃ p̃ p̃cedat. **N**ā duratē seminatōe nō habet iudiciū rōnis. **E**t mulier que opprimitur. si suscipiendo semen vel alia qñcūq. p̃sentiat. nisi eo solo tēpe quo inuitē excitata leuiat. qñ sine culpa sua careat inuitō rōnis. p̃bit ōginitatē 7 non alia. **U**nde dixit **L**ucia. Non corrupi cor̃ nisi de p̃sensu mentis. s. quo ad p̃cēm ṽl amissionē ōginitatis. **N**ā si me inuita fecēis violare. castitas mixta duplicibz ad coronā. xxxij. q. v. §. j. **T**alis tamē nō p̃cederet inter ōgines. 7 hoc p̃ter dubiū retinentē p̃sensu. vt. xxxij. q. v. **I**lle aut̃ etiā quia nō p̃ significare integritatē sponse xpi. scilicet ecclesie. cū corrupta corporaliter sit et nō integra et si virgo. **E**t cuiuscūq. nuberet faceret ipsū bigamū q. diuisit carnē i plures. **A**d 3̃ nota q. integritas carnis: in experiētia voluptatis 7 electio actualis. p violentiā demonis vel hoīs. infirmitatem vel somnuz et h̃mōi p̃dici pōest. **S**ed p̃ hoc nō p̃cedit virt̃ ōginitatis. **U**nde bene p̃ esse pater virgo per semen emissum a dormiēte demone succubo recipiēte. 7 postea p

eūdem temonē incubū factū transfusū in femi-
nā. cum etiā suscipiēdo semē virile saluo clau-
stro mulier possit p̄cipere. S; in p̄tu p̄bet ītegrī-
tate: s; ōginitatis ōtutē retinebit p̄r p̄dictus.
et vī etiā oppressa paries. aureolā etiā vterq;
hēbit. An̄ in Cronica martiniana legit de mer-
lino. q; fuit filius diaboli. q; f. p̄cept? p̄ monia-
lē ex demone succubo et incubo ip̄ius. Et de an-
cip̄o aliqui dicūt. q; simili mō p̄cipiē. An̄ dic
apl̄s eū filiū p̄dōm̄is. Quis autē quidam dicūt
ōginitatē statū dicē oportere. nō ōtutē sp̄alem
tū p̄mūor opinio ē q; sit ōtus sp̄alis. q; amissa
semel nō recup̄at. An̄ dīero. Eū possit omnia
deus: virginē nō p̄t suscitare post ruinā. valet
quib; liberare de pena: s; n̄ valet coronare cor-
ruptā. xxxij. q. v. si paulus.

¶ Clementia quid sit. et in quo consistat. Ca. ix.

Clementia sequēter
videndū ē. hāc diffinit Tullius in. ij.
retho. Clementia ē p̄ quam animus
p̄citatus in odiū alicui: benigni-
tate retinet. Pro cuius declaratiōe dic̄ tho. scda
scde. q. clviij. q; affectus hoīs inclinā ad mino-
ratōem eorū q; p̄ se hoī nō placēt. Ex hoc autē q;
aliq; amat aliqū. puenit q; n̄ placet ei p̄ se pe-
na eius. s; solū in ordine ad aliud: puta in ordi-
ne ad iusticiā vel correctōnem eius qui punit.
Et iō ex amore puenit. q; aliq; sit p̄mptus ad
diminuēdū penas. qd̄ p̄tinet ad clementiā. et ex
odio ipebif talis diminit. Et p̄ hoc Tullius
dic̄t q; animus p̄citatus in odiū. s; ab q̄uius pu-
niēdū: p̄ clementiā retinet. ne. s; aciorē inferat
penā. Nō q; clemētia sit odij moderatiā: s; pene
mansuetudo autē moderatē irā. vñ odiū nascit.
Crudelitas autē opponit ei p̄ excessū. An̄ dic̄t
Deñ. in lib. de clemētia. q; crudeles vocant qui
cām puniēdi hnt. modū nō hnt. Qui autē in pe-
nis hoīm delectat. p̄ se etiā sine cā: seui vel se-
ri dicunt. Q; aut sit ōtus p̄ba sic. Elirtus mo-
ralis p̄sistit i hoc. q; appetitus rōni subdat. ut
bī in. j. et li. hoc aut suat in clemētia. Nā in di-
minuēdo penas clemēs aspiciat ad rōnez ut dic̄
Deñ. qñ d; et in quib; o; diminuit penas et nō
differtur sine cā. An̄ Deñ. Clementia hoc p̄mū
p̄stat. ut q; dimittit nihil aliud eos pati debuis-
se p̄nūtiat. Seueritas autē ē inflictiua penarū
sm̄ legē. Clementia autē diminuit de pena q; esset
debita sm̄ legē p̄munē. et hoc p̄ aliq; p̄claria
p̄literata. iuste tñ. q; decernēs n̄ esse magis pu-
niendū sm̄ intentōem legislatoris. s; n̄ sm̄ ōba
Ipa tñ diminutō p̄a; legis magis spectat ad
eq̄tatē. q; iudicat sm̄ intentōem legislatoris. nō
sm̄ legis ōba. S; clemētia moderatē affectū ani-
mi ut n̄ vta; sua p̄ate i inflictiōe penarū. ¶ H; aut
clemētia quābā excellētā inf̄ ōtutēs sic et
māfuetudo sm̄ qd̄. Nā iniquatū diminuit pe-
nas. maxie videt accedere ad caritatē. q; ē ma-
xima ōtutē. p̄ quā bona p̄ximo opamur et ma-
la impedimus dīero. Qui nō habet clementiā
nondū impleuit legem xpi. bi. lxxvj.

¶ Clementia licet omnibus. S. i.
vtil sit. necia p̄cipue ē p̄ncipib; et ad hāc mul-
ta inducūt exēpla sm̄ Wil. in sū. ōtu. Primus ē
exēplū sumi p̄ncipis dei Sap. xj. Parcis oībo.
qm̄ tua sūt dēster. xij. Descripsit i lris suis mis-
sis p̄ orbē assuer. Noli p̄fatis abuti magnitu-
dine: s; clemētia et bonitate gubnare subiectos
Assuer? interpretat b̄tudo. et sigt dēū. Virga
etiā eius extēta erat signū clementie dēst. iij.
dīero. q; diuitatis natura clemēs ē et pia. mā-
gisq; ad mīam q; ad vindictā p̄na. siq; p̄uersus
fuerit ad p̄nā. cito a misericordie iudice veniā
impēbit. de pe. bi. j. ¶ Secundū ē exēplū crea-
turarū inferiorū ut apū Deñ. Tracubissie ac p̄-
captu corpi; pugntissie sunt apes. et aculei in
vulnē relinquūt. rex ip̄e sine aculeo ē. Eloluit
ip̄m natura nec leuū esse nec vltorē. exēplū hoc
figit oībo ingens pudeat ab eriguis aialib; n̄
ēhere mores. ¶ Tertium ē naturalis nobilitas
aimorū q; regēdi sūt Deñ. Remissi? impanti me-
lius paref. iij. Reg. xx. Reges dom? isrl? clemen-
tes sūt. ¶ Quartū ē q; clemētia p̄gruit nature
hūane. ei? aut p̄riū. s; crudelitas est p̄riū fera;
Deñ. Quid istud delectari sono cathenarū mul-
tū sanguinē fundē. terrere aspectu suo q; alia
vita esset. q; si leones vrsiq; regrent. In archa
bñi q; sigt mentē rectoris. erat nō solū ōga seue-
ritatis: s; etiā māna dulcedis et clemētie signa-
tiua. ¶ Quintū ē p̄ciositas sāguis hūani Deñ.
Clemētia sāguini alieno sic suo p̄cit Gec. nazā.
ad impatorē. Gladi? tibi dat? ē a deo. non tā ut
operis. q; ut p̄mineris. Precipue ecclie dic̄t ē
Conuertere gladiū tuū in vaginā Math. xxvj.
¶ Sextum ē finis p̄p̄ quē sūt p̄stituti p̄ncipes
ut. s; mediant generi hūano Deñ. Nō min? p̄-
cipi sūt turpia multa supplia. q; medico mul-
ta funera. ij. ad Corin. x. P̄fatem nob̄ debet de?
in edificatiōem nō in destructiōem. ¶ Septimū
ē. q; crudelitas p̄ria ei hostes multiplicat Deñ.
Volūtas autē leniēdi o; q; cā deficiat. alioquin
quē admodū p̄cise arbores plurimis ramis pol-
lulāt. ita regia crudelitas auget nume; inimi-
corū. ¶ Octauū ē. q; p̄stat securitatem p̄ncipi.
puer. xj. Clementia p̄pabit vitā Deñ. Nō ē op?
latera motiū absidē. multiplicib; muris turri-
busq; sepire: saluū regē i apto clemētia p̄stabit
¶ Nonū ē. q; regnū roborat. puer. xx. Miscdia
et veritas custodiūt regē. et clemētia roboratur
tronus ei?. Et sm̄ Tho. Miscdia et pietas pue-
niūt cū clemētia et māfuetudie. inq̄tū p̄currunt
ad eūdē effectū q; ē phibē mala p̄ximo. Dñt
tñ q̄tum ad motiū. Nā pietas remouet mala
p̄ximo. ex reuerētia quā h; ad aliqū supio-
rē deū vel parentē. Miscdia remouet mala alio-
rū. ex hoc q; in eis p̄tristat q; extimās ad se p̄-
tinere. qd̄ p̄uit ex amicitia. Māfuetudo inq̄tū
remouet irā incitatē ad malū alio;. Clemētia
hoc facit ex aimi leuitate inq̄ntū iudicat equi-
talē n̄ apli? puniēdū. ¶ Decio bōitatē p̄ncipis
et p̄li p̄sumat. puer. xvj. Clementia regis quasi

¶ Titulus

ymber ferotus. Et Cris. dicit qd melius est dno reb
de rōnem de nimia mīa qd de nimia seueritate.
xxvij. q. vij. allegant.

Modestia quid sit et quibz pmenbat. Ca. r.

Modestia ponit tūl. modestia pte tpantie
Dic aut tpantia ē moderatia eozū
q difficillimū ē refrenare. f. delecta
tiones ciboꝝ ⁊ uenereoꝝ. ita modestia ē moder
ratia eozū q in h' mediocritē se hnt. i. n hnt tan
tā difficultatē. Un p' tpantia ⁊ moderatōz pe
nāz quā facit clemētia. qtuor flinquit mode
stie moderāda. Prīmū ē mot' ai ad aliquaz ex
cellētiā. ⁊ hūc moderat' hūilitas. Secūdu ē de
sideriū eozū q p'inet ad pgnitōz ⁊ hoc moderat'
studiositas. Tertiū ē qd p'inz ad corpales mo
tus ⁊ actōes. ut decet fīat ⁊ modeste. tā in his q
serio. q in his q ioco agāt. Et q' tū ab ea q pti
nēt ad ludū. i. solatiū pōit p'is eupeliā. Quaz
tū ē qd p'inet ad exteriorē apparatū ut i vestibo
et h'. ad phil. iij. dicit apls. Modestia vrā nota
fit oibz hoibz. hec tho. ¶ Qd circa ppositōez ex
teriorū motuū sit bē. sup' tho. sic pbat scda scde
q. clxviij. arti. j. Virt' moral' sistit i hoc. q ea q
sūt hois p rōez ordināt. Manifestū ē af q mot'
exteriorē hois sūt p rōez ordinabiles. qz ad ipe
riū rōis exteriora mēbra mouēt. Un p' q cir
ca hoꝝ motuū ordinatōz p'sistit bē moral'. Ordī
natō af hoꝝ motuū attendit q' tū ab duo. Uno
mō fm pueniētiā p'sone. Alio mō fm puenien
tiā ad extiores p'sōas negotia seu loca. vñ am.
bīc. j. de offi. Hoc ē pulcritudinē viuendi tenē.
pueniētia cuiq' sexui ⁊ p'sōe reddē. ⁊ h' o'zto ge
stoꝝ optim'. h' ornat' ad o'z actōz p'modi'. Jc
qz extiores mot' sūt sig' interioris dispositōis. q
attēdit circa ai p'sidēs. iō p mot' extiores
alij hoies d nob iuditiū capiūt Ecclī. xix. Ex vi
su p'ficiē vir ⁊ ap occurfu faciei s'elatus. Et iō
moderatō extioꝝ motuū qdāmō ad aliō ordi
nat'. fm illō aug. in reglā. In oibz motibz vñs
nihil fiat qd cuiusq' offēbat aspectū: s'z qd vrāz
decz scitāt. Et iō moderatō hoꝝ motuū p't re
duci ad duas v'tutes. q's p'ius tāgit in. iij. ethi.
Inq'tū ei p extiores mot' ordināmur ab alios
p'inz h' motuū extioꝝ ordinatō ad v'tutē ami
citie seu affabilitatē. q attēdit circa delectatōes
⁊ tristitias q sunt in vñs ⁊ i factis in ordīe ad
alios cū q'z viuūt. Inq'tuz dō extiores mot' sūt
sig' interioris dispositōis: p'inz t'is p'positō mo
tuū extioꝝ ad v'tutē v'itatis. p quā q's talē se
exhibz exteri'. q'us ē interi'. Et q'uis ex natu
rali dispositōe q's h'eat inclinattē ad hāc vel
illā p'positōz motuū extioꝝ. tū qd deest natu
re p't sup'leri p industriā rōnis Amb. in. li. de
offi. Motū natura informat. Si qd sane in na
tura vitij ē: industria emēdet. Modestia sic dis
finit tūl. in. j. reb. Modestia ē p quā pudor ho
nestatis purā ⁊ stabilē ppat autētez. Pudor ē ti
mor sp'itubis v'l fuga rei idēctis. declinādo idē
cētā i extioꝝ. Autē d' h' g'uitas. Puraz d'
i. n h'ns admixtōez sui p'ij. f. vtilitatis. Stabīl

¶ Quartus

qz nō ē momētanea talis g'uitas: s'z pmanens.

De modestia igitur q'tum. §. j.
ab tertiū modū ex q'tuor sup'dictis. f. circa mo
tus ⁊ act' corpales notādū. q' ordinatō interior q
ē cū rō pest ⁊ appetitū tpat. ē cā exterioris ordi
natōis. ⁊ extior gest' ē signū interioris dispositō
nis ecclī. xix. Amic' corpis ⁊ rīl' tētiū ⁊ gress'
hois enūtiat de eo. Et aug. dicit. q' iōdpositō cor
pis q'litatē iudicat mētis. bi. xij. §. vi. Scien.
q' mod' vñ modestia d'f. ē tenē d'corē i extioꝝ
bus actibz. et decor iste attēdit f'pectu aspect'
hoim. Decor i hoie d'f qd ē p'staneū nature. i.
rōi nat' ali. Prōo igit' attēda ē q'litatē p'sone q
aliq' agit ⁊ cū q' agit. ⁊ t'ps ⁊ loc'. Aliq' ei cō
gruit vñ p'sone qd n' p'gruit alteri. Job p'mitte
bat filiū p'uia facē ad fouēdū iuicē v'ntuolē
tiā. ⁊ ipe tū n' inērat. Aliq' l'z ex' eccliam. qd
nō l'z intra eccliaz. ut iuditia facē ⁊ negotiatōes
et h'. Aliq' licz vno t'pe ut venari ⁊ h'. qd n' l'z
alio. ut in q'dragesia. Aliq' l'z dicē in vna ma
teria. qd n' ē decēs i alia. Tul. vñtū ē i re seu
delicatū inferre smonē. ¶ Jc modestia indecē
tiā cauet in vñs. in risu. in motu corpis. in mē
broꝝ situ. in occupatōe vel actu i bitu. Et q' tū
ad vba et rīl' sic dicit Ben. de q'tuor v'tu. A vñs
p'ibo abstinet. Sermones vñles magisq' face
tos ⁊ affabiles ama. rectos poti' q' obsecrātes
vñsēb interdū seris: s'z t'patos. S'z n' modicus
rēphēbil' ē risus. si puerilē effus'. si m'liebrē
fact': odibilē facit. Jc risus s'z cathino. Doy
sine clamore. incessus s'z tumultu. q's tibi nō
desidia erit. Jc n' sis alioꝝ curiosus scrutator.
nec acerb' rēphēlor. s'z exprobatiōe correptor.
ita ut amonitōez hilaritate p'ueias. ⁊ erro: i sa
cile veniā dato. Nec extollas quēq' nec tēstias
Reqrēti facile r'nde. Cōtēdēti facile cede. Nec
inurgia execratōezq' descedas. Rari fmōis sis
s'z loq'tiū patiens. ¶ Circa motū corpis cauēda
ē ⁊ nimia tarditas ⁊ nimia velocitas Ben. Si
p'tinēs es ⁊ ai tui ⁊ corpis mot' obpua. ne inde
cori sint. De h' indecentia d'f. Isa. iij. Prō eo q'
eleuāt sūt filie syon extēto collo q'c. ¶ In occu
patōe attēdendū ē ad naturā. Ad q'd. f. aliq's a
natura sit disposit'. Qui ei debilis ē corpe ⁊ in
genio' ⁊ viuacis mēorie: n' militā s'z l'f'az stu
diū sectari d'z. Attēdendū ē ab etatē. Etas enī
adolescētie labore aīmi vel corpis exercēda ē. ⁊
autēti senū subijctēda. Vñt ei adolescētes senes
vereri. p'silio eozū regi. ⁊ exēplo info: mari. Se
mbo dō s'z labores corpis minuēdi. Cōsilio dnt
alios iuuare ⁊ exēpla imitatōne dig' mīstrare.
¶ Relati dō estimare se gerē p'sonā ciuitatis.

De modestia sensuuz pre. §. ij.
cipue octoꝝ. L'z o'z sens' debeam' retinē freno
modestie. qz ut d'f. Dierē. ix. Mors ascendit p fe
nestras n'ras. f. sensuū ingressa ē domus n'ras.
Prōp' qd ait apls. Mortificate mēbra v'ra q
sunt sup' terram. i. organa sensuū. In cuius si
guram Josue quinqz reges affixit cruci. qz sen
sus qnqz cruci mortificatōis sūt submittēdi.

Capitulum

Precipue tñ hoc fieri o3 circa oculos. Nā quā
conobili? ē mēb3 et viuatio: sēsus. q3 plēs rep
d3as apphēdit. tātomagis nociuū si n̄ regulef
rōe. ppha. Oculs me? dēpbat? ē aīam meā. Oculs
em̄ irritat gulā. gen. iij. Ubi mulier lignū qd
eēt bonū ad vescēdū. pulc3 visu qē. Incitat cu
piditatē. Uñ diabol? oñdit xpo oīa regna mōi
ut tēptatō iducēt ad auaritiā Mat. iij. Inflā
mat luxuriā Eccl. ix. Ne aspicias i vultū mlie
ris. Ex hoc pcupia exardescet qī ignis. Quāto
plura lig ponūt in igne pl? ardet. Alij sēsus d
mliere aliq3 apphēdūt. ut audir? vocem. et h?
33 visus mltas sil. q3 7 faciē 7 colorē et ornatū
7 gestū. 7 iō plus inflāmat. Excitat supbiā. Di
cit em̄ Bern. q3 lucifer vidēs dei filiū eglē pri:
voluit ei assilari. et supbia ducit? dixit. Sū
ero altissimū. Sic de buffone fabulose d3. q3 vi
dēs bouē in prato ita piguē 7 g3osū: volens ei
assilari icumuit intātū q3 crepuit. Ad irā idu
cit Mat. xviii. Uidētes p3uī q3 fiebant p3istati
sūt valde. s. p. ira. Ad inuidiā puocat. i. Reg. ij.
Uidebis emulū tuū in tēplo in oīb3 p3peris. Et
postea subdit. ut deficiāt oculi tui. s. inuidia et
tabescat aīa tua. Acciditā imittit vidēs em̄ pi
ger intēperie aeris. n̄ vult exire ad ag3 Eccl. x.
xj. Qui obfumat ventū nūq3 semiat. Unde dixit
xpc Lu. xj. Si oculus tuus nequā fuerit: totum
corp? tuū tenebrosū erit. q3 oēs tenebre p3o3
ex imobestia oclor3. Cit? et peccat p oclm. q3
i monitō in actu oculi. vñ d holoferne d3 iudith
iij. q3 statī cap? ē i aspectu e? Facili? ei peccat
p oclm. q3 facili? p3 obiectū oclor3 q3 alio3 sen
suū. Nec in expositiōne regle Aug. ab hūbertō.

De modestia circa ludos. §. iij.

7 circa dicta v3 facta iocosa circa q3 plūs ponit
quādā dēuē eē. quā noīat eutropoliā. n3a aut
ligua dicē possum? iocūbitatē v3 vrbānitātē.
Pro c? declaratiōe sciē. fm tho. scda scde. q. cly. v
iij. q3 sic corp? idig3 corpali qēt ad fuocillatō3
sui. q3 n̄ p3t p3tinue corpāl3 laborare. p3 hoc q3
h3 finitā dēuē. q3 determinatis laborib3 p3ortō
nāf. Ita eē ex pte aīe c? ē dē? finitā: ad determi
natas opatiōnes p3ortōnāf. Et iō qñ v3 modū
suū in aliq3 opatiōes se exēdit: laborat. Et ex
hoc fatigat. p3ertit q3 in opatiōib3 aīe sil? etiā la
borat corp? inq3tū. s. aīa itellectiā v3 vīrib3 p
organa corpea opantiōib3. Sūt af bona sēfibilia
pnaf alia hoi. Et iō qñ aīa v3 sēfibilia eleuat
opib3 rōis intēta. nascit ex iñ qdā fatigatō aīa
lis. siue hō intēbat opatiōi rōis p3etice siue spe
culatiue. Magis tñ si opib3 p3ēplatiōis intēdit.
q3 p hoc magis a sensib3 eleuat. q3 iñ in aliq3
opib3 rōis p3etice exteriorib3 forte corp3is ma
gis fatigēf. In vtrīs3 tñ tātomagis q3 aīaliē
fatigat quātomagis opib3 rōis intēdit. Sic af
fatigatō corpāl3 soluit p corp3is qēt. ita etiā o3
q3 fatigatō aīal3 soluat p qēt aīmi. Quies af
aī ē delectatō. Et iō o3 i mediū 3 fatigatō3 aīa
lē adhibē p aliquā delectatō3. inēmissā intēsiō
ne ad insistēdū studio rōis. sic legum? in colla

Decimum

tionib3 p3m de Jo. euā. q3 cū scābalizaret qdā
vidēs eū lūtēf cū discipulis: fecit eū ēbere arcū
pluries qē. Idē legif de scfo antho. Et dixerūt
q3 ita aīm? frāgeref. si nūq3 a sua intētiōe flaya
ref. h? aut dicta vel scfa in q3o n̄ q3rif nisi dele
ctatō aīal3: dicūt ludicra 7 iocosa. Et iō nccē ē
interdū t3ib3 vti qī ad quādā aīmi qēt. Et hoc
ē qd plūs dīc in. iij. etbi. q3 in h? v3e puerlatiōe
qēs qdā h3 cū ludo. ¶ Circa q3 tñ tria vidēt p3
cipue attēdēda. Primū 7 p3ncipale q3 p3dicta de
lectatō n̄ q3raf in aliq3o v3is vel factis turpib3
v3 al? nociuis. Secūdū ne totalr? g3uitas aī re
soluat. Uñ tull? in li. 3 offi. Sic pueris n̄ oēm
lūtēdi licētiā dam? s3 eā q3 ab hōestis actib3 n̄
sūt aliena. Sic in ipso ioco aliq3 p3i ingenti lu
mē elucescit. Tertiū qd ē attēdēdum sic in oīb3
alijs actiōib3 hūanis. ut p3gruāt p3oīs. t3ib3. et
locis. 7 fm alias debitas circūstātiās ordinēf.
Et sic circa h? ē dē? ¶ Et nota l3 tull? dicat. i.
retho. q3 qñ adiutores sūt defatigati. n̄ ē iutile
ab aliq3 re noua aī ridicula incipe ofoem. Si
tñ digtas rei n̄ adimat factatē: s3 addit. Et iō
q3 scptura sac maxis rebo itēdit. fm illd puer.
viii. Audite. q3 de rebo magnis locutura sū. iō
Amb. sup lucā tractās illd. Ue vob3 q3 ridetis.
Excludit iocū. n̄ quidē a puerlatiōe hūana s3 a
doctrina sac. vñ dīc. L3 interdū hōesta ioca sint
ac suauia. tñ ab ecclīastica abhorēt reglā. qñ
i scptis n̄ p3m? ea quā admod3 vsurpāe possūt?

De modestia circa habu. §. iij.

tū v3 cultū vestiū dīc Hiero. q3 nec affectate for
tes nec exōstie delitie laudē pariūt. dis. xij. §. j.
Sciēdū igit fm tho. scda scde. q. cly. q3 in his
rebo exteriorib3 q3o hō vti. n̄ ē vitiū in se aliq3
s3 ex pte hoīs q3 imoderate vti eis. Que qui
tē imoderatiā p3t eē duplr. Uno mō p3p3tatem
ad hoīes cū q3o viuit. Uñ Aug. bi. viij. Que 3
mores qē. Turpis ē oīs ps q3 vniuerso suo n̄ cō
gruit. Alio mō p3t eē imoderatiā i v3u taliū re
rū ex inordinatō affectu v3etis. ex q3 p3tigit qñq3
q3 hō nimis libidiose v3at talib3. siue sit fm cō
suetudinē siue p3ter p3suetudinē eoz inē q3 vi
uit. Cōtigit af ista inordinatō affect? triplicif.
Uno mō inq3tū ex supfluo culeu vestiū q3 q3it
glām. put vestes 7 h? p3tinet ad ornatū quēdā
Alio mō fm qd p3 supflūū cultū3 q3rit delicias.
fm qd vestis ordiat ad corp3is fomētū. Tertiū
mō fm qd nimia sollicitudinē apponit hō ad ex
teriorē cultū vestiū. Etiā si n̄ sit aliq3 inordinatō
ex pte finis. Et fm hoc andrōnic? p3ōit tres vir
tutes circa exteriorē cultū. s. hūilitatē. que ex
cludit intentōez glie. Uñ dīc. q3 hūilitas ē hic?
n̄ suphabūdās in sūptib3 7 p3p3atiōib3. Et p se
suffitiētā. q3 excludit intentōnem delitiar3. Uñ
dīc q3 p se ē suffitiēs hūitus p3ctus eoz quib3 o3.
et determinatiā eoz q3 ad viuē puenit. Et simpli
citātē q3 excludit supflūā sollicitudinē. Uñ dīc
q3 simplicitas est hūitus p3ctus his q3 p3tingūt.

¶ Ex pte defect? p3t esse duplex inordinatō. Uno
modo ex negligētia hominis. que non adhibet

studii et labore. ut utat exteriori cultu ut decz
An phs dicit q ad mollietē ptinet q aliqz tra-
bat vestimentū suū p terrā. q non laboret in ele-
uanto. Alio mō inq̄tū ipm defectū exterioris
cultus ordinat ad glām. An phs dicit in. iij.
etbi. q suphabundātia q inordinatus defectus
ad iactantiā ptinet. Ad hoc facit qd dicit Aug.
di. xij. quicqz. Et ptra modestiā est etiā fucus.
¶ De studiositate. ¶ Capitulum. xj.

Donitur etia pars mo-
destie q p pns tpantie. fm tho. scda
scde. q. clxvj. Studiositas q vtus ē
tria curiositati. refrenās aīnū ab
inordinato affectu p̄gscēdi. An Aug. bīc q cu-
rioli esse phibemur: magne tpantie mun' ē. Dī
aūt studiositas a studio. Studiū aūt dī ē ve-
hemēs aīni applicatō circa aliqd. Mens aūt nī
applicat ab aliqd nisi p̄gscat illud. An p prius
mēs applicat ab pgnitōez. secundario aūt appli-
cat ab ea in qbo hō p pgnitōez dirigat. Et ideo
studiū p pns respicit pgnitōz q secundario. qdū
qz alia ad q opanda directōe pgnitōis idigem?
Virtutes aūt ppe sibi attribuunt illā materiā.
circa quā pmo q pnciplr sūt. ut fortitudo picu-
la mortis. tpantia. delectatōes. tact'. q iō studi-
ositas dī ppe circa pgnitōez. An puer. xxvj.
Stude sapie fili mi letifica cor meuz. ut possis
rīdē fmone. ¶ Qd ac sit ps tpantie sic declarat
tho. ubi sup. Ad tpantiā ptinz moderati mortū
appetit' ne supflue cēdat in id qd nafalr p̄cupi-
scit. sic ac hō nafalr p̄cupiscit delectatōes ciboz
q venereo: fm naturā corpālē ita fm aīaz na-
falr dīstīdat p̄gscē. An q phs dīc. q oēs hoīes
natura scire desiderāt. Moderatō ac h' appetit'
ptinz ab vtutē studiositatis. Et sic p3 q ptinet
sub modestia. q ē ps tpantie. ¶ Et no. fm Tho.
ubi sup. q act' p̄gscitū vtutis impat a vi appe-
titiva. q ē motiva oīm aliap virtū. Et iō circa
pgnitōez duplex bonū p̄t attēdi. Unū qdē q̄tuz
ad ipm actū pgnitōis. q tle bonū ptinz ab vtu-
tes intellectuales. ut. f. circa singla hō extimz ve-
rū. Alio ē bonū qd ptinz ab actū appetitū vtu-
tis. ut. f. hō hēat appetitū rectū applicādi vi p̄g-
scitūā sic vel aliē. ad hoc vel ab illō. Et hoc p-
tinz ab vtutē studiositatis. q fm hoc ponit' bīc
moral'. Item cū fm phm in. ij. etbi. ab hoc q hō
sit vtuos'. oz q fuet se. maxie ab his ad q natu-
ra incliat. In ē q sic naf a incliat ab timēduz
picula mortis. in qbo se fuat p̄ea p fortitudinē
q sectādū delectabilia tact' a q rectīf p̄tpantiā
sic etiā natura inclinat ab appetēdū scire. Sed
q̄tū ad pgnitōez ē in hēte tria inclinatō. qz ex
pte aīe inclinat hō ab hoc q pgnitōez rep deside-
ret. Et sic oz ut hō laudabilr h' appetitū refre-
net. ne imobere pgnitōi rep intēdat. qd esset
vitiū curiositatis. Ex pte vō nature corpālis
inclinat hō ab hoc ut labore vitet inq̄rēdi scīaz
Q̄tū ad p̄mū studiositas i refrenatōne p̄sistit.
appetit' iordiat. qz q̄tū ad secūdū. Laus h' vtu-
tis p̄sistit i qdā vehemētia intēctōis ab scīaz rerū
p̄cipēdā. p̄mū tñ ē cēntali' buic vtuti q̄ secūd

Nota q ser sūt que multū. §. j.
valēt ad discēduz p̄cipue sacra scripturā. q per
pns cōgruūt studiositati. q figurat' p ser gōus
qbo ascēdebat ad tronū salonis. q signē sapiāz
Primū ē mētis depuratio seu puritas. qz ut dī
Sap. j. In aīam malitiosā nō inēbit sapiā q̄.
Ad quā puritatē multū opat' tumor dñi. qz ut
dī puer. xij. Sapiēs timet q declinat a malo.
ps. Initiū sapiē timor dñi. Iō iohi euāgeliste
p̄p̄t emētīā puritatis collata fuit mag' sapiā
¶ Secundū ē frequēs oīo Sap. viij. Inuocaui
et veit i me spūs sapiē. Sic saloni orātī p' oīoz
fuit collata sapiā. Et tho. d aqno dīc. q magis
p oīonez q p lectōnem hauserat sapiām. sic et
Bern. ¶ Tertū vera hūilitatō. ubi hūilitas et
sapiā. P̄olo. In sapiētes ille sapiētor. q hū-
lior. Et b3 ē hūilitas q ad q̄tuor. P̄io ut nulla
doctrinā p̄p̄nat Ben. Primū documētū ē. ut
nullā doctrinā p̄emptas. Secūdo ut a nullo
addiscē qz erubescat. Ben. q nī nosti. si oclēta
tōne ignorātie tibi postula imp̄tū. Au. Senex
a puero ex nīs tot ānoz a collega nōdū āniculo
pat' sū edoceri. xxij. q. iij. si hēs. Et di. xxvij.
null'. Et etiā a malis b3 hō addiscē. In c' figu-
ra ē q vasa aurea q argētea egiptoz dñs iussit
israhelitis mutuo accipe. q asportare ad p̄stru-
ctōez tabnaclī. qz videt' sapiām q eloq̄ntiā et h-
nicoz possum' q obem' uti. ad ecclīe edificatōz
ut dīc Grān'. Qui ei solū a bonis volūt discē.
sūt siles illis q sp in cipbis argēteis v' aureis
volūt bibē. qz sitis miserāda n ē. Tertū ut qz nī
erubescat cōfiteri se nescire qd nescit Aug. Nō
ē hōi erubescēdū se p̄fiteri nescire. qd nōdū se
scire mētī: nūq̄ scire mereat. Quarto ut hūilē
modū loq̄ndi quē b3 scriptura non p̄emptat.
¶ Quartū ē ut libroz emēdatōi intēdat. Unde
Aug. de doctrina xpiana: ait. Eobitō emēdā
dis pns b3 inuigilare. solertia eorū q scripturas
scēas itelligē desiderāt. ¶ Quintū ē ut sit diligēs
scripturas sacras idagātō. Ad qd ē neciūm pri-
mo māsuetudo. ut hō cedat aucti diuīe scriptu-
re. Aug. de doc. xpiana: In oībo canōicis scri-
pturis. timētes deū q pietatē māsueti: q̄rūt vo-
lūtātē dei. Hoc aūt oīdie p̄cetendū ē in idagā-
tō scripturas sacras. fm Aug. in dicto. li. Erit
diuinay scripturay solertissim' indagator. qui
p̄io totas legent. notasqz hūerit. q nōdū itelle-
ctu iā tñ lectōe dūtaxat eas q canonicē vocāt'.
Nā ceteras securi' leget fide veritatis itruat'.
Inq̄sītō aūtē duplr sit. Q̄nqz ab alio q̄rēdo. ab
qd ptinet qd ait idē. Nulla res magis mēorie
mābāda ē. q illa vōbz locutōnūqz genera. que
ignorant. ut cū peritior occurrerit: q̄i possit
Q̄nqz inq̄rit qz p se in scriptura. et tūc cauēda
ē ei temeritas. ne. f. nota p ignotis habeat. hū-
qz temere assentiat. bec enī p̄sumptō ē. Itē in
inquirēdo cauēda sūt tria. q impediūt p̄fectuz
studij. Primū est curiositas. ut. f. nō impendā-
tur magna opa his que nō sunt magne utilita-
tis Ben. Quid te torques in illa q̄stione quam
subili' ē p̄p̄sisse q̄ soluere. Cauēda est etiam

Capitulum

instabilitas. **De**ñ. ne lectio multorum auctorum et omnia generis voluminum: habeat aliquod vagum et instabile. **Cauēdi** ē etiam rixiā libido. q̄ p̄tō in arte loq̄ca mltū solz veraze. ij. ad thimo. ij. **Noli** p̄tēde obis. **Cauēda** ē etiam nimia velocitas in trāscurrendo. **Nō** ei vidz aim? lacēs snias i trāscurrendo. **Sapiēs**. Nil magnū rex ip̄a nā a cito effici voluit. **Sextū** ē ut sit assidu? in studio. **Dico**. Diuine scripture sp̄ in māibz et iugie in mēte voluēt. **Nec** sufficē putes mābata mēorie tēne? opibz obliuisti. **De**. Diuinas scripturas sepi? lege. imo nūq̄ sāt lectō d̄ māu tua depōas. **In** decr. bi. rxxviii. **O**ēa psallētes q̄ti die deo r̄promittim? **In** iustificatōibz tuis me bitabor. n̄ obliuiscar fīdēs tuos. **Qd** et si oībo fidelibz obfuarē saluberrimū ē. p̄cipue his qui ecclīasticā p̄secuti sūt dignitatē. **Dz** aut q̄s laborare ut scripturas ip̄as itelligē possit et mēorie retinē. **Qd** si utrūq̄ n̄ p̄t. p̄eligēdū ē itelligere magisq̄ mēorie h̄re. **De** sapia aē accepta n̄ sit ingtū deo et doctoribz. ne eā meret̄ amitēre. **Ad** qd̄ optime facit. c. reuertimī. rxi. q. j.

De humilitatis quidditate. **Capitulum** xij.

De humilitate demū vidēdū ē. quā sic diffinit **Bern.** **Q** humilitas ē q̄ q̄s verissīa suspīus p̄gnitōne sibi vilescit. **Nota** tñ fm **Tho.** scda scde. q. clxj. **Q** humilitas n̄ p̄sistit eēntialit̄ in ip̄a sui p̄gnitōne: s; i moderatōe mot? appetit? ut. i. aliq̄s resp̄mat ne ferat̄ in ea q̄ sūt supra se. **Ad** hoc aut est necessariū ut hō p̄ḡscat id in q̄ deficit a p̄portōne ei? qd̄ suā d̄tutē excedit. **Et** iō p̄gnitō p̄rī defect? p̄tinz ad hūilitatē sic regla quēdā directiua appetit? **Est** autē d̄tus sp̄alis vñ dīc **Origenes** sup̄ illd̄. **Quia** resperit hūilitatē ancille sue **Lu. j.** **In** scripturis vna de d̄tutibz hūilitas p̄dicat̄. **Dz** c? declaratōe dīc **tho.** ubi sup̄. q̄ bonū arduū h̄z aliqd̄ vñ atēbit appetitū. i. ip̄am rōnē boni. et h̄z aliqd̄ reēbens. i. ip̄am difficultatē adp̄scēdi. fm quoz primū insur gīt mot? sp̄ei. et fm aliud mot? desp̄atōia. **Circa** mot? aut appetituios q̄ se hñt p̄ modū impulsioniōis: o; esse d̄tutē moralē moderantē et re frenatē. **Circa** illos aut q̄ se hñt p̄ modū retractōis: o; esse d̄tutē moralē impellētē et firmanē. **Et** iō circa appetitū boni ardui. nēcīa ē duplex d̄tus. **Una** q̄ tpet et refrenet aim ne imbecitate cēdat in excelsa. et hoc p̄tinz ad hūilitatē. **Alia** q̄ firmet animū p̄ desp̄atōem et ipellit ip̄m ad p̄secutōnem boni fm rōnē rectā. et hoc facit magnimitas. **Et** sic p; q̄ hūilitas ē d̄tus **Nec** ē p̄ria magnimitati. q̄uis resp̄mat animū ne tēnbat in magna. q; hoc n̄ facit simplr: sed in illa maḡ q̄ sūt sup̄ se. et p̄ p̄ns p̄ter rōem rectā. **Ma** gnanimitas aut ipellit ad magna. n̄ q̄uq; sed ei p̄portōnata. et p̄ p̄ns fm rectā rōnē. **Q** aut hūilitas nō cōnumerat̄ a p̄bo inter d̄tutes morales. ratio p̄t esse. q; ip̄e intēdebat agē de d̄tutibz fm qd̄ ordinantē ad vitam ciuile. in qua subie-

Duodecimum

ctio vnius hoīs ad altē fm legis ordinē deriuatur. et iō p̄tinet sub iusticia legali. **Hūilitas** aut fm qd̄ ē sp̄alis d̄tus. respicit subiectōez hōminis ad deū. p̄pter quē etiā alijs humiliatō se subijcit. **Vel** etiā p̄t dīci q̄ p̄ls in. iij. et. iij. cum qui cēdit in p̄ua fm modū suū. n̄ vocat magna nimū: s; tpatum. quē nos hūilem dicere possumus. **Et** **Origenes** dīcit. **Si** vis h? votū audire virtutis quō etiā a p̄bis appelle. asculta eandem esse hūilitatē quā r̄spicit deus. que ab illis d̄r mensuratō siue moderatō. que manifeste p̄tinet ad modestiā et tpatiam. **Hūilitas** autē ē quēdā moderatio sp̄s ut dictum est.

De aut hūilis fm **Idoz**. **S. j.**

q̄i hūmī accliuīs. i. inherēs. **Quod** cū p̄tingit a p̄ncipio extrinseco. i. cū q̄s ab alio d̄tjcit. sic hūilitas ē pena. fm illd̄. hūiliauerūt i p̄p̄bitos pedes eius. **Cū** aut sit a p̄ncipio intrinseco d̄bitō mō. i. cū q̄s p̄siderās defectum suū: tenet se infimū fm suū modū ut abrahā cū dīxit. **Loqr** ad dñm meū cū sim puluis et cinis **Gen. xviii.** ē d̄tus. **Dz** cū q̄s d̄tjcit fm signa exteriora tñficte. i. ad glām q̄rēdā: ē falsa hūilitas. **Q**uō p̄ hūilitatē d̄z se hō oītibz subijcere. fm illd̄ ad phi. ij. **In** hūilitate supiores sibi inuicē arbitrat̄. **Sic** declarat **Tho.** ubi sup̄. **In** homīe duo p̄nt p̄siderari. i. id qd̄ est dei. et id qd̄ ē hoīs. **Hoīs** ē quicqd̄ p̄tinet ad defectū. **Dei** aut est q̄cquid p̄tinet ad salutis p̄fectōem. fm illud **Osee. xii.** **Perditio** tua israhel ex te tñ. ex me auxilium tuū. **Hūilitas** aut (ut dictuz ē) p̄p̄ie importat reuerentiā qua hō deo subijcit et primo p̄pter deū. **Et** iō q̄libet homo fm id qd̄ suuz est: debet se cuilibet primo subijcere. q̄tum ad illd̄ quod dei est in illo. **Non** aut hoc requirit humilitas. ut id qd̄ est dei in seipso: subijciat ei qd̄ apparet esse dei in altero. **Nā** illi q̄ dona dei p̄ticipāt p̄gnoscūt se ea h̄re fm illud. ut sciamus q̄ a deo donata sūt nobis. j. ad **Corin. ij.** **Et** iō absq; hūilitatis p̄iuditio. p̄nt dona dei q̄ ip̄i acceperūt p̄ferri donis dei q̄ apparent esse alijs collata. **Sicut** apls ad eph. iij. dīcit. **Alijs** generatōibz nō est agnitū filijs hoīm. sicut nūc reuelatū ē factio aplis eius. **Sūt** etiā nec hoc requirit humilitas ut id qd̄ ē sui in seipso: subijciat ei qd̄ est hoīs in primo. **Altoqn** oporteret ut quilibet reputar̄ se maiorē peccatōe quolibet alio. cum tñ apls absq; p̄iuditio hūilitatis dicat. **Nos** ex natura iudei et nō ex gentibz p̄cores. **Ad Gal. ij.** **Pōt** tñ aliq̄s reputare aliqd̄ boni esse in primo qd̄ ip̄e nō h̄z. **Vel** aliqd̄ mali esse in ip̄o qd̄ in alio non est. ex q̄ p̄t se ei subijcere p̄ humilitatē. **Elī** dīcit glo. sup̄ illud supiores inuicē arbitrat̄. **Nō** hoc ita debemus estimare ut nos estimare figam? **Dz** vere estimem? posse aliqd̄ occultū esse in alio. q̄ nobis supior sit. **Etiā** si bonū nostrū q̄ illo videmur supiores esse n̄ sit occultuz. **Nō** enī solū debem? deū reuereri in seipso. **Sed** etiā id qd̄ ē eius debem? reuereri in q̄libet. et si non eodem mō quia nō veneratōne latitē.

Titulus

[illegible]
Quartus

dei que in alijs latet. Similiter abq; falsitate p̄
alijs se reputare ⁊ facere ab oīa indignū ⁊ in-
utīle. fm̄ pp̄ias vireas. vt sufficiētia totā in deū
referat. Non ē etiā incōueniēs. q̄ ea q̄ p̄tinet
ad alias vtutes hūilitatis ascribat. q̄ sic vnū
vitiū onē ex alio. ita naturali ordine atq; vni?
vtutis p̄cedit ab actu altēri?.

Ans. in li. be
silitudinib; pōit. xij. gbus hūilitatis. q̄ oēs p̄ti-
nēt ad opinionē seu cōgnitiōem. manifestatiōem
⁊ voluntatē pp̄ie abiectiōis. Est q̄ p̄m? q̄ p̄tinet
ad cōgnitiōem p̄p̄i defectū. cōceptibilē se eē p̄fēce.
Secūdus ē de hoc tolē. Nā vitupabile est si q̄
pp̄iū defectū amaret. iō hoc excludit p̄ istū se
cūbū gbus. Terti? ē hoc p̄tēti. f. suū defectum.
Quart? hoc p̄suadere. vt. f. hoc velit credi. Qui
duo gbus p̄tinet ad manifestatiōem. Quintus vt
patiēter sustineat hoc dici. Sext? vt patiat? se
cōceptibilē tractari. Septim? vt hoc amet. Idē
tres p̄tinet ad appetitū. Nā q̄ excellētiā exteri-
orē n̄ q̄rit: exteriorē abiectiōē cōnimis patit?
siue in vbiis siue in factis. Del etiā dēsideranter
exteriorē abiectiōē āplectē qd p̄tinet ad septi-
mū.

Tercia q̄ba glo. sup̄ Mat. pōit tres gbus p̄fe-
ctē hūilitatis. Prim? ē subdere se maiori ⁊ non
p̄ferre se eq̄li. Secūdus ē subde se eq̄li nec p̄fer-
re se miōri. ⁊ h̄ d̄ habūdās ⁊ p̄m? sufficiēs. Ter-
ti? ē subdere se miōri in q̄ oīs iusticia. Isti tñ
gbus n̄ accipiūt ex p̄tē ip̄ius rei fm̄ naturā hūi-
litas: s; p̄ p̄p̄atiōem ad gradus hominū.

De excellentia bñilitatis. §. iij.

scdū fm tpo. scda scde. q. clvj. **Q.** hūilitas n ē
excellētissima vtus simplr. **R.** p vtutes theo-
logicas ⁊ intellectuales. vt prudētia ⁊ iustitia
legalē. **Cui?** rō ē. qz bonū vtutis hūane cōsistit
in ordine rōnis. qz pncipalr attendit respectu
finis. Et iō vtutes theologice q hnt tēp p obie-
cto. sūt potissimē. **S**ecūdarīo attendit put fm
rōez finis ordinat in ea q sunt ad finē. Et hec
ordinatō eētialr p̄sistit in rōe ordinatē. p̄tici
patue aut in vlt q̄tū ad oīa. **Q**uelibz aut alia
vt? q̄tū ab aliquā in ipō appetitu p rōez ordīa-
to. quā ordinatōez facit naturalr iusticia. p̄ser-
tim legalis. exīn hūilitas inq̄tū facit hōiez bñ
subditū deo vniuersali q̄tū ab omīa. q̄libet ab
alia vtus q̄tūm ab aliquā materiā ipalem. **E**
iō humilitas post theologicas ⁊ intellectuales
que respiciūt ipām rōnem: ē potissimā. **D**ici-
tur aut hūilitas prima seu fundamētū vtutū
fm hōiero. indirecte. **N**ā directe d̄r et p̄fectius
id esse primū et fundamētū spūalis edificij in
virtutibz. per qd iam accedibz ad deū. **P**rimus
aut accessus ad deū est p p̄ctem. fm illud **Iob.**
xj. **A**ccedentem ad deū oportet credere. Et iteo
fides nobiliori mō est fūdamētū q̄ humilitas.
Indirecte aut. i. p modū remouētis p̄hibens ē
hūilitas. inq̄tū. s. expellit supbiā cui deus resi-
stet. et p̄bet hōiem subditū et patum ad recipiē-
dum influrum diuine grē. **I**deo autem xp̄s p̄-
cipue nobis humilitatem cōmēndauit: dicens.
Mat. xj. **D**iscite a me quia mitis sū et humilis

corde fm **Tho.** qz p hoc remouet ipedimētum
hūane salutis qz p̄sistit in hoc qz hō ad celestia
spūalia tendat a quibz hō impedit dū in terre
nis magnificari studz. Et iō dñs ut ipedimētū
salutis auferret: exteriorē cellitudinē p̄uenen-
dā monstrauit p hūilitatis exēpla. Et sic hūili-
tas ē sicut dispositio quedā ad libez accessū in
bona diuina et spūalia. Caritas autē ē sic pfecto
quedā aliaz dñtū. Et iō sic pfecto ē potior di-
sp̄sitione. ita caritas potior hūilitate. ¶ Per-
tinet autē ad p̄medatōem ei⁹. Prio quidē neces-
sitas ei⁹. Nā dñr **Mat. xviij.** Nisi pueri fueritis
et efficiamī sic puuli. i. hūiles n̄ infēbitis in re-
gnū celoz. **Grānus de pe. bi. j.** s. taciturnitas.
bic. sine hūilitate nemi p̄t eē salus. Secūdo exē-
pla xpi plima. imo oīa gesta ei⁹. **Uñ Augu.** in
xviij. de ci. dei dicit. Nūc in ciuitate dei in hoc se-
culo pegrināti maxie p̄mendat hūilitas. 7 in
ei⁹ r̄ge q̄ ē xpc. maxie p̄dicat̄ xpiū huic virtuti
qd ē elatōis vitiū. in ei⁹ aduersario q̄ ē diabol⁹
q̄. In p̄cepto ei⁹ fuit mīmus oīm fm m̄gīm i
iij. sen. bi. iij. **Paruul⁹** datus ē nob̄ **Isa. ix.** De
hūili ōgine nasci voluit. humiles domū hūit. qz
diuersorū. humilē lectū qz p̄sepiū. hūiles vestē
qz p̄anis inuolut⁹ ē hūilibz. p angelū suā nati-
uitatē nūciauit pastozibz. Sacra hūiliatōis su-
scepit. ut circūcisionis et baptisīmī. Parentibz
hūiliter subditus. **Paruul⁹** amplexat̄ **Marci**
ix. Et puulos nō vult p̄hiberi a discipulis ad se
venire. In p̄dicatōe 7 docētō dixit. Ego gloriā
meā n̄ q̄zo **Jo. viij.** Jē mea doctrina nō ē mea.
In miraculis faciēdis hūilitatē oñdit: dicēs le-
proso **Mat. viij.** Tūc nemi dixeris. Et **Mar. viij.**
Precepit eis ne cui dicerēt. s. d̄ sanatōe surdi 7
muti. In cēsus solutōne **Mat. xxij.** Et in pedū
ablutōe **Jo. xij.** In itinērādo sup̄ azellū **Mat.**
xxj. In passiōe hūiliauit seipm ad phil. ij. Hu-
miles piscatores elegit. Tercō p̄medatur hūmi-
litas ex vtilitate eius.

De fructibz hūilitatis. S. iij.

Prio quidē deo et hoībz placz 7 redolz **Canē. j.**
Cū eēt rex ī accubitu suo. nard⁹ mea dedit odo-
rē suū. **Nardus** ip̄e sui puitatē s̄ḡt hūilitatē.
herba ip̄a ē. Secūdo oīes facit deo acceptas
ps. Resperit in oīoz bz. iudith. ix. Hūiliū et
māfuetoz sp̄ tibi placuit deprecatō. Tercō fac̄ ho-
minē liberari a malo culpe. 7 a malo pene. ps
Hūiliat⁹ sū et libe. me. iij **Re. xxi.** Nōne vidisti
achaab hūiliatū corā me q̄. Antiq̄ cōfē in si-
gnū hūiliatōis ad placādū dñm iponebat ci-
nerē sup̄ capita sua. 7 induebant aliqñ cilitio.
Sic legiē de iudith d̄ iosue de ninuītis. Quar-
to hūilitas hoīem tpālī exaltat. **Re. xv.** Nōne
cū esses puul⁹ in oculis tuis: caput tribubz isrl
p̄stitui tē. dictū fuit sauli q̄ abscondērat se elect⁹
in regē. **Moses** hūilis ut p̄tz in excusādo se ad
eūdū ad pharaonē: fact⁹ ē dux pplī. **Hūil⁹** die
remas q̄ dicebat a a dñe de⁹ q̄. p̄stitut⁹ ē sup̄
gētes 7 regna. **Dō mīm⁹** inf̄ f̄res vngiē in regē
j. re. xvi. Quis iducit ad gl̄iam **Job. xxij.** Qui
hūiliat⁹ fuerit erit in gl̄a **Lu. xiiij.** dñr ī p̄bola

Recūbe in nouissio loco q̄. tunc erit tibi gl̄ia.
Sexto dei apparitōe seu angeloz facit bignum
Gen. xviij. **Abrahe** ī pualle morāti apparuef-
trea viri. i. angeli. **Septio** ad sapiāz itroducit
puer. **xj.** **Abi** hūilitas ibi ē sapiā **Mat. xj.** **Re-**
uelasti ea puul⁹ **Gre. i.** pasto. **Pupilla** oclī nig
videt. **Albuginē** paties nihil vidz. qz hūane co-
gitatōis sēsus dū se stultū p̄cozēqz intelligit:
p̄gnitōez itine claritatis apprehēdit. Si aē cā-
dozem sapie aut iusticie sibi attribuit. a luce se
sup̄ne claritatis excludit. **bi. xlvij.** hinc etenī.
Exēplū in vitispatz de illo q̄ p̄ieiuuū. **vij. eb.**
domabay n̄ potuit h̄re declaratōez de qdā bu-
bio septime sacre. **Sz** cuz cepit ire ad alios inf̄-
rogādū. apparuit ei angel⁹: declarās. **Octauo** a
laq̄is tēptatōnū liberat. **Uñ** **Antonio** exclā-
māti. **O** q̄s istos euadet laq̄os q̄b mūdū vide-
rat plenū se p̄necētibz. dictū fuit sola hūilitas
Non o hūilitas nutrit̄ ē dilectōis. ut d̄c **Eriſ.**
sicut cinis p̄suat ignē. ita hūilitas dilectōem 7
alias d̄tutes **Gre.** Perijt oē qd agif. si n̄ caute
in hūilitate custodif. In h̄ figurā oīa vasa que
oñdit 7 thesau:os ezechias oratoribz f̄gis ba-
bilonis asportauit postea 7 p̄bidit. **Decio** d̄ ho-
ste inferni mirabilr triumphat. **Figurat** ei p̄ fū-
dā p̄ quā lapidibz d̄ occidit goliā. In vitispa.
dixit diabol⁹ machario. q̄ sola hūilitas vince-
bat eū. **Undecio** pacē fecit **Greg.** **Pacē** illā fa-
cit hūilitas. q̄ sibi q̄sqz sup̄iorē aliuz arbitraf.

¶ Titu. v. de iusticia. De iusticia ī genēali. c. j.

De q̄ de prudētia in
tellectū practicū di-
rigēte. 7 fortitudie 7 t̄pantia q̄
regulat̄ appetitū sēsiuū dictū
ē. Cōsequē dicēdū restat de iu-

sticia q̄ volūtātē rectificat. **Sciē.** pmo q̄ iusti-
cia fm **Tho. in. iij. dif. xxviij. q. j.** triplr d̄r put
no. pbs in. v. etb. **Uno** mō put ipoztat quēdā
statū rectitudis in hoīe q̄tū ad p̄tes ipius put
s. aliq̄ ps aīe suo sup̄iori subdit. siue ipi deo si-
ue alij pti hoīs. Et hāc iusticiā noiāt pbs me-
thaphoricā. eo q̄ diuerse p̄tes hoīs p̄putant̄ q̄i
diuerse p̄sone. **Hec** aē rectitudo p̄ qdlibet p̄cēm
collif. 7 p̄ grām repaf. **Uñ** hec iusticia etiā vir-
tus generalis d̄r in q̄tū includit oēs d̄tutes. nō
quidē p̄ modū totī vniuersal̄ sic iusticia lega-
lis: s̄ generalis d̄r p̄ modū totī itēglis. Et ad
hāc iusticiā mot⁹ d̄r iustificatō. q̄. s. impi⁹ d̄ pec-
catorē p̄ grām fit iust⁹. **Uñ** diffinif iustificatō
q̄ est remissio p̄coz 7 p̄sumatō bonoz opm. i.
infusio habitūū d̄tutū. **¶ Secūdo** mō d̄r iusti-
cia put ē nomē generale ab oēs d̄tutes. fm qd
act⁹ eaz ordinat ad bonū p̄mūe. fm directōez
legis. Et de hac d̄c pbs. q̄ iusticia est oīs d̄tus.
Jo enī d̄r generalis. q̄i p̄ qdā cālitatē. fm qd
p̄ legis iperīū ordinat ad bonum p̄mūe. n̄ solū
actū iusticie p̄ticularis: s̄ etiā act⁹ aliāz d̄tu-
tū. Nā p̄cepit actū t̄pantie 7 ordinat ad bonum
p̄mūe: puta cū lex mādat ut null⁹ adulterium
p̄mittat. **Sillr** actū fortitudis in bonū p̄mune